

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU STOWARZYSZENIA RYBACKA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA “MORZE I PARSETA”

**Po Rybactwo i Morze 2014-2020
Europejski Fundusz Morski i Rybacki
na lata 2014-2020**

KOŁOBRZEG 2015

SPIS TREŚCI:

ROZDZIAŁ I. CHARAKTERYSTYKA LGD	3
ROZDZIAŁ II. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR	10
ROZDZIAŁ III. DIAGNOZA – OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI	14
ROZDZIAŁ IV. ANALIZA SWOT	24
ROZDZIAŁ V. CELE I WSKAŹNIKI	28
ROZDZIAŁ VI. SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU	50
ROZDZIAŁ VII. PLAN DZIAŁANIA	56
ROZDZIAŁ VIII. BUDŻET LSR	58
ROZDZIAŁ IX. PLAN KOMUNIKACJI	60
ROZDZIAŁ X. ZINTEGROWANIE	63
ROZDZIAŁ XI. MONITORING I EWALUACJA	66
ROZDZIAŁ XII. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	69
BIBLIOGRAFIA	70
ZAŁĄCZNIKI DO LSR	71

ROZDZIAŁ I. CHARAKTERYSTYKA LGD

1. NAZWA I FORMA PRAWNA LGD.

Niniejsza Lokalna Strategia Rozwoju¹ została przygotowana przez Stowarzyszenie Rybacka Lokalna Grupa Działania „Morze i Parsęta” z siedzibą w Kołobrzegu². Stowarzyszenie zostało wpisane do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej w dniu 5 czerwca 2015 r. pod numerem KRS 0000561884.

SRLGD, stosownie do treści art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. poz. 378)³; działa jako stowarzyszenie posiadające osobowość prawną, z tym że zgodnie z przepisami ustawy o RLKS struktura i zasady funkcjonowania są nieco inne od zwykłego stowarzyszenia. SRLGD przyjęło w Statucie rozwiązania zgodne z przepisami tej ustawy. Zgodnie z ustawą o RLKS, członkami Stowarzyszenia mogą być także osoby prawne, w szczególności jednostki samorządu terytorialnego (odstępstwo od przepisów ustawy Prawo o stowarzyszeniach). Organem nadzoru nad Stowarzyszeniem jest, zgodnie z art. 4 ust. 3 pkt 2 ustawy o RLKS, Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego. SRLGD ustanowiła dodatkowy organ – Radę Rybacką (dalej zwany „Radą”). Jest to organ, o którym mowa w art. 4 ust. 4 ustawy o RLKS, odpowiedzialny za ocenę i wybór operacji złożonych przez wnioskodawców w ramach naborów, które będą przeprowadzane w związku z realizacją LSR. Rada Rybacka będzie także odpowiedzialna za ustalanie kwoty wsparcia. Członkiem Rady nie może być podmiot, który nie jest jednocześnie Członkiem Stowarzyszenia.

Skład Rady odpowiada przepisom ustawy o RLKS – żadne grupa interesu w tym organie nie dysponuje więcej niż 49% procentami głosów. Szczegółowy skład Rady zawiera załącznik do wniosku o wybór LSR i w tym miejscu nie będzie on powielany.

2. OBSZAR DZIAŁANIA STOWARZYSZENIA I OBSZAR WDRAŻANIA LSR.

Obszarem działania Stowarzyszenia jest Rzeczpospolita Polska, przy czym SRLGD może, zgodnie z postanowieniami Statutu, działać również poza granicami kraju. Szczególnym obszarem, na którym Stowarzyszenie ogniskuje swoją działalność jest obszar gmin objęty niniejszą LSR.

Wielkość obszaru oraz liczbę ludności każdej z tych gmin obrazuje poniższa tabela:

Tabela nr 1: Gminy objęte LSR⁴.

Lp.	Gmina	Stan ludności na dzień 31.12.2013	Stan ludności na dzień 31.06.2014
1	Kołobrzeg (gmina miejska)	46.897	46.830
2	Kołobrzeg (gmina wiejska)	10.334	10.424
3	Gościno	5.235	5.229
4	Ustronie Morskie	3.665	3.667
5	Rymań	4.095	4.078
6	Siemyl	3.758	3.776
Razem		73.984	74.004

Szczegółowy opis obszaru objętego LSR ze wskazaniem istotnych danych dotyczących tego obszaru został zawarty w **rozdziale III Lokalnej Strategii Rozwoju**.

Poniżej zamieszczono mapę obrazującą obszar objęty LSR:

¹ Dalej: „LSR”.

² Zwane w dalszej części Strategii „Stowarzyszeniem” lub „SRLGD”.

³ Dalej zwanej „ustawą o RLKS”.

⁴ Informacje w tabeli zgodnie z informacjami zawartymi w publikacjach Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014 dla poszczególnych gmin objętych LSR, przygotowanych przez Urząd Statystyczny w Szczecinie (dane na 31.12.2013 r.) oraz w Banku Danych Lokalnych (dane na 31.06.2014 r.).

Mapa nr. 1: obszar objęty LSR

3. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA LSR

Przygotowana przez Stowarzyszenie LSR będzie finansowana wyłącznie z jednego funduszu EFSI, tj. z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego⁵, który w Polsce wdrażany jest w ramach Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze”⁶. **Wybór tego funduszu wynika z bardzo silnego sektora rybackiego działającego na obszarze LSR oraz dobrej współpracy między tym sektorem i jednostkami samorządu terytorialnego.** Niniejszą grupę stworzyli rybacy, dlatego nasze Stowarzyszenie przygotowało strategię dotyczącą tematyki, którą doskonale znamy. Jednocześnie SRGD nie zdecydowała się na stworzenie strategii wielofunduszowej, zakładającej uzyskanie dofinansowania ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020⁷, który również może zostać wykorzystany w ramach instrumentu Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność⁸ w Województwie Zachodniopomorskim. Obszar niniejszej LSR pokrywa się częściowo z obszarem funkcjonowania doświadczonej lokalnej grupy działania (LGD Siła w Grupie), wdrażającej w perspektywie finansowej 2007 – 2013 w ramach podejścia LEADER lokalną strategię rozwoju finansowaną ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013. Grupa ta zamierza kontynuować swoją działalność w perspektywie finansowej 2014 – 2020, korzystając ze środków PROW 2014 – 2020. W tej sytuacji konkurencja o dostęp do środków pochodzących z PROW 2014 – 2020 byłoby bezcelowe, a nawet mogłoby doprowadzić do wykluczania obszaru Powiatu Kołobrzeskiego z możliwości wykorzystania środków z tego Programu w ramach RLKS⁹. Dlatego obie grupy podjęły decyzję stworzenia odrębnych strategii, finansowanych odpowiednio ze środków PO RYBY 2014 – 2020 (SRLGD) i PROW 2014 – 2020 (LGD Siła w Grupie). Decyzja o wyborze funduszu została podjęta uwzględniając w pierwszej kolejności interesy obszaru i jego mieszkańców, w szczególności zaś interesy sektora rybackiego.

⁵ Dalej zwanego „EFMR”. Europejski Fundusz Morski i Rybacki został ustanowiony przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenia Rady (WE) nr 2328/2003, (WE) nr 861/2006, (WE) nr 1198/2006 i (WE) nr 791/2007 oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1255/2011 (Dz. U.UE L z dnia 20 maja 2014 r.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 508/2014”.

⁶ Dalej zwanego „PO RYBY 2014 – 2020”.

⁷ Dalej jako „PROW 2014 – 2020”.

⁸ Dalej jako „RLKS”.

⁹ Wynika to z przyjętej w ustawie o RLKS zasady obowiązkowego członkostwa gminy, której obszar ma zostać objęty LSR, wyłącznie w jednej LGD przygotowującej strategię zakładającą wykorzystanie środków z danego funduszu. Jeżeli w konkursie przeprowadzonym w trybie ustawy o RLKS wzięłyby udział dwie LGD zakładające realizację LSR przy udziale tego samego funduszu, obie strategie zostałyby odrzucone, w związku z czym, cały obszar zostałby pozbawiony możliwości wsparcia ze środków tego funduszu.

4. POWSTANIE STOWARZYSZENIA I DOTYCHCZASOWA DZIAŁALNOŚĆ.

Jak wskazano wcześniej, **Stowarzyszenie formalnie powstało w 2015 r.** (spotkanie założycielskie i uchwalenie Statutu miało miejsce 5 lutego 2015 r., zarejestrowanie Stowarzyszenia i uzyskanie osobowości prawnej nastąpiło 5 czerwca 2015 r.). Jednak tak naprawdę **formowanie SRLGD rozpoczęło się o wiele wcześniej, gdyż Stowarzyszenie powstało na bazie partnerstwa, które w perspektywie finansowej 2007 – 2013 działając pod nazwą Stowarzyszenie Kołobrzeska Lokalna Grupa Rybacka¹⁰, realizowało lokalną strategię rozwoju obszarów rybackich¹¹**, o której mowa w art. 16 ustawy z dnia 3 kwietnia 2009 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. U. Nr 72 poz. 619 z późn. zm.).

W trakcie realizacji LSROR przez SKLGR doszło jednak do szeregu wydarzeń, które skłoniły przedstawicieli sektora rybackiego oraz jednostki samorządu terytorialnego, do poszukiwania nowej formuły, w ramach której możliwe byłoby wsparcie obszaru i sektora rybackiego w perspektywie finansowej 2014 – 2020.

W ocenie przedstawicieli sektora rybackiego, SKLGR nie reprezentowało należycie ich interesów i nie realizowało założonych w strategii celów. Dlatego w dniu 12 grudnia 2013 r. cztery organizacje rybackie, (Organizacja Producentów Ryb „Bałtyk” Sp. z o.o., Organizacja Rybaków Łódziowych Producentów Ryb Sp. z o.o., Stowarzyszenie Armatorów Łódziowych oraz Stowarzyszenie Armatorów Rybołówstwa Morskiego), zawarły porozumienie w sprawie czynnego uczestnictwa w realizacji nowej perspektywy programowej i finansowej zawartej w PO RYBY 2014-2020. Informacja o zawarciu porozumienia została przekazana do lokalnych przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego.

Z grona osób zainteresowanych powołaniem nowego stowarzyszenia w czerwcu 2014 r. wyłoniono grupę roboczą. Jej zadaniem było sformalizowanie struktury prawnej nowego partnerstwa i opracowanie projektów dokumentów statusowych. W rezultacie, na dwóch spotkaniach założycielskich, w dniu 22 stycznia i 8 lutego 2015 r. formalnie zawiązano SRLGD. Członkami komitetu założycielskiego było 28 osób w tym wielu rybaków. To dowód, **że od początku nasza inicjatywa spotkała się z dużym zainteresowaniem lokalnej społeczności i sektora rybackiego**. Wiele stowarzyszeń ubiegających się o realizację strategii finansowanej ze środków funduszu rybackiego w poprzedniej perspektywie powstało jako odgórna inicjatywa samorządowa i dopiero na etapie tworzenia strategii inicjatorzy „poszukiwano” wsparcia sektora rybackiego. W przypadku SRLGD „Morze i Parsęta”, proces ten wyglądał odwrotnie: to rybacy zainicjowali działania formacyjne. Sukces nowej inicjatywy byłby jednak niepewny bez wsparcia samorządowców.

Proces formowania się partnerstwa w ramach SRLGD „Morze i Parsęta” trwał jeszcze przez kilka miesięcy, ze względu na działania podejmowane równolegle przez SKLGR mające na celu stworzenie własnej strategii. Jednak stowarzyszenie SKLGR nie dysponowało już legitymacją społeczną i sektorową. Dzięki aktywnemu wsparciu jednostek samorządu terytorialnego oraz dobrej woli przedstawicieli obu grup, udało się zawrzeć kompromis w ramach, którego wyłącznie SRLGD „Morze i Parsęta” przystąpiło do konkursu na wybór lokalnej strategii rozwoju.

5. STRUKTURA CZŁONKOWSKA (REPREZENTATYWNOŚĆ) LGD

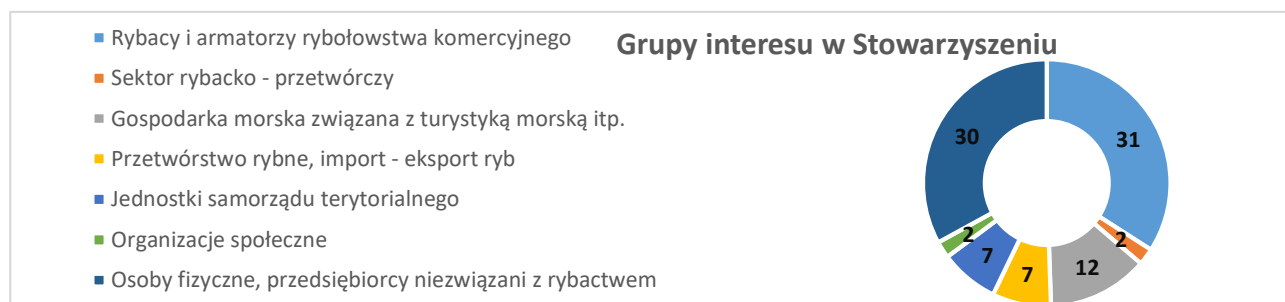
W momencie prac na przygotowaniu niniejszego dokumentu **SRLGD „Morze i Parsęta” zrzeszała 91 członków zwyczajnych**. Największą grupę zawodową w ilości 31 podmiotów stanowili rybacy i armatorzy rybołówstwa komercyjnego. W ich gronie są przedstawiciele spółek rybackich: „Machryb” sp. j., „NEKTON” s.c., „NAWIGATOR”, „BENTOS”, Połów, Sprzedaż, Przetwórstwo Ryb sp. j. Wachowski – Smoliński. W grupie podmiotów sektora rybacko – przetwórczego występowały dwie 2 organizacje producentów rybnych, tj.: Organizacja Producentów Ryb „BAŁTYK” sp. z o.o. oraz Organizacja Rybaków Łódziowych – Producentów Rybnych sp. z o.o., które jednocześnie są członkami założycielami Stowarzyszenia. Interesy związane z turystyką morską, wędkarstwem rekreacyjnym na morzu, jachtingiem morskim oraz szkoleniem morskim reprezentuje 12 podmiotów. Największe podmioty w tej grupie to: Kołobrzeska Żegluga Pasażerska, Stocznia „Parsęta”, Żegluga Bałtycka m/s „PIRAT”, Klub Żeglarski „Joseph Conrad”. Stowarzyszenie zrzesza również 7 podmiotów przetwórstwa rybnego oraz importu i eksportu ryb. Członkami SRLGD zaliczanymi do tej grupy interesu są: Przetwórstwo Rybne „MARLIN” Anna i Piotr Topczewscy, Zakład Przetwórstwa Rybnego „NORD-FISH”, Wędzarnia rodzinna z tradycjami „TUNEX” Kobylińscy, Przetwórstwo rybne i wędzarnictwo ryb „BARKAS” oraz firma importowo – eksportowa ryb „U.E. TRADING” s.c. Nielsen Ciesiołkiewicz. 7 członków SRLGD zalicza się do jednostek samorządu terytorialnego: są to wszystkie gminy objęte LSR oraz Powiat Kołobrzeski. Pozostali członkowie Stowarzyszenia to organizacje społeczne (np. Stowarzyszenie Armatorów Jachtów Komercyjno – Sportowych) inne podmioty gospodarcze i osoby fizyczne w ilości (30 członków).

Aktualną strukturę członkowską Stowarzyszenia obrazuje poniższy rysunek.

¹⁰ Dalej: „SKLGR”.

¹¹ Dalej: „LSROR”.

Rys. nr 1: Grupy interesu w strukturze członkowskiej Stowarzyszenia.

Stowarzyszenie przewiduje, że w trakcie konkursu na wybór LSR oraz po jego zakończeniu liczba członków Stowarzyszenia zwiększy się. Stowarzyszenie jest wciąż w fazie kształtowania swojej struktury członkowskiej i pozostaje otwarte na nowe podmioty. Większa liczba partnerów, to również lepszy przegląd potrzeb i oczekiwań obszaru objętego LSR. W związku z tym SRLGD "Morze i Parsęta" w trakcie realizacji LSR zamierza aktywnie siebie – jako organizację – promować. Opis działań, jakie Stowarzyszenie zamierza podjąć w celu zachęcenia nowych członków do złożenia deklaracji członkowskiej, został zawarty w kolejnych rozdziałach LSR i załącznikach do niej (**Plan Komunikacji**).

W tym kontekście należy zwrócić uwagę na wyraźną reprezentację w strukturze Stowarzyszenia podmiotów związanych z rybołówstwem oraz gospodarką morską (turystyka i wędkarstwo morskie). Specyfika celów jakie można osiągnąć realizując LSR finansowaną ze środków EFMR ogranicza zainteresowanie podmiotów niezwiązanych z rybołówstwem. Jednak udział w partnerstwie przedsiębiorców spoza wąsko rozumianego sektora rybackiego jest istotny z punktu widzenia realizacji niektórych przedsięwzięć wpisanych do LSR. Dlatego promując wśród przedsiębiorców członkostwo w Stowarzyszeniu, zamierzamy podkreślać ten właśnie aspekt.

Potencjał naszego Stowarzyszenia od początku opiera się na **silnym wsparciu jednostek samorządu terytorialnego**, tj. gmin objętych LSROR oraz Powiatu Kołobrzeskiego. Bez wsparcia jednostek samorządu terytorialnego trudno byłoby pogodzić niejednokrotnie sprzeczne interesy różnych grup wchodzących w skład partnerstwa oraz sformalizować działania nowopowstałego Stowarzyszenia.

SRLGD "Morze i Parsęta" podejmuje działania mające na celu **aktywizację przedstawicieli grupy defaworyzowanej, wyznaczonej w LSR**. Do grupy tej wchodzi osoby po 50 roku życia, a także młode osoby bezrobotne (do 35 roku życia), których pozycja na rynku pracy jest niezwykle trudna. Przesłanki przemawiające za wyborem tej właśnie grupy zostały wskazane w dalszej części LSR (**Diagnoza obszaru i ludności, Partycypacyjny charakter LSR**). Stowarzyszenie realizując **Plan komunikacyjny** będzie podejmować starania zmierzające do przystąpienia takich osób do Stowarzyszenia.

Przygotowując LSR i dostosowując strukturę LGD do wymogów ustawy o RLKS, Stowarzyszenie zbadało również to, czy skład Stowarzyszenia odpowiada wymogom określonym w tej ustawie i w rozporządzeniu 1303/2013¹². Z przeprowadzonej przez Stowarzyszenie analizy partnerstwa oraz z treści dokumentów regulujących zasady realizacji LSR (**Statut, Regulamin Rady, Procedury**) wynika, że spełnione są wszystkie wymogi przewidziane przepisami prawa, zwłaszcza określone w rozporządzeniu 1303/2013 (art. 32 ust. 2 lit. b, 34 ust. 2, 34 ust. 3 lit. b) art. oraz w ustawie o RLKS (art. 4). W skład Stowarzyszenia wchodzi bowiem władze publiczne, lokalni partnerzy społeczni i gospodarczy a także mieszkańcy obszaru objętego LSR. Wszystkie gminy objęte LSR są członkami Stowarzyszenia i nie są członkami innego stowarzyszenia ubiegającego się o realizację strategii finansowanej ze środków PO RYBY 2014 - 2020. Skład Stowarzyszenia jest reprezentatywny dla obszaru objętego LSR – z punktu widzenia celów, jakim służyć ma strategia i jej adresatów (wśród członków Stowarzyszenia jest wiele osób związanych z sektorem rybołówstwa).

Ostatnią kwestią wartą wzmianki przy okazji omawiania struktury członkowskiej Stowarzyszenia jest **doświadczenie naszych członków w realizacji projektów finansowanych ze środków unijnych**. Nasi członkowie byli bowiem beneficjentami osi 4 PO RYBY 2007 – 2013 w związku z wdrażaniem LSROR przez SKLGR w poprzedniej perspektywie finansowej. Wielu z naszych członków pozyskiwało dofinansowanie również z innych osi priorytetowych PO RYBY 2007 – 2013 oraz z innych funduszy (np. gminy wchodzące w skład SRLGD). Zdobyte doświadczenie zostało wykorzystane przy kształtowaniu zasad ustrojowych naszego Stowarzyszenia, tak by nie powielić błędów podmiotu, który w poprzedniej perspektywie wdrażał na naszym obszarze LSROR.

¹² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.), zwane dalej „rozporządzeniem 1303/2013”.

6. ZASADY FUNKCJONOWANIA STOWARZYSZENIA

Podstawowym dokumentem regulującym funkcjonowanie Stowarzyszenia jest Statut. Jest on dokumentem zgodnym z przepisami ustawy o RLKS, co potwierdza postanowienie sądu rejestrowego o wpisaniu SRLGD "Morze i Parsęta" do Krajowego Rejestru Sądowego. Jak wynika z postanowień Statutu uchwalanie i zmiany Statutu należą do kompetencji Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia. Zasady zmiany Statutu gwarantują możliwość jego zmiany w przypadku nagłej konieczności (wytyczne Instytucji Zarządzającej).

Statut SRLGD "Morze i Parsęta" zawiera jedynie podstawowe elementy wymagane przepisami prawa oraz ogólne zasady funkcjonowania Stowarzyszenia. Jest to celowe rozwiązanie. Umieszczenie w Statucie szczegółowych unormowań oznaczałoby konieczność zmiany tego dokumentu za każdym razem, gdy zmieniają się np. przepisy dotyczące PO RYBY 2014 – 2020 lub drobne fragmenty procedury związanej z przeprowadzaniem naborów.

Zgodnie ze Statutem organami Stowarzyszenia są Zarząd, Rada Rybacka oraz Komisja Rewizyjna. Szczególnie istotnymi organami, w kontekście wdrażania LSR, są Zarząd i Rada. **Ich funkcjonowanie zostało określone w odrębnych regulaminach**¹³. Regulaminy te są uchwalane i zmieniane są przez Walne Zebranie Członków.

Zarząd Stowarzyszenia liczy od 3 do 7 osób. Zarząd prowadzi sprawy Stowarzyszenia oraz reprezentuje je na zewnątrz. To Zarząd jest organem, który będzie reprezentował LGD w oficjalnych kontaktach z wnioskodawcami oraz instytucjami zaangażowanymi w realizację RLKS. Zarządowi przysługuje również inicjatywa we wprowadzaniu zmian w treści dokumentów Stowarzyszenia istotnych z punktu widzenia wdrażania LSR (co zostało określone w **Procedurze zmian kryteriów wyboru operacji, procedur oraz lokalnej strategii rozwoju**). **W składzie Zarządu występują rybacy.**

Rada Rybacka Stowarzyszenia liczy 19 osób, a w jego skład wchodzi co najmniej 40% rybaków. Rada jest organem decyzyjnym Stowarzyszenia, o którym mowa w art. 4 ust. 3 pkt 4 ustawy o RLKS, odpowiedzialnym za ocenę i wybór operacji. Żadna grupa interesu nie dysponuje w Radzie więcej niż 49% głosów. Skład Rady Rybackiej – tak istotny z punktu widzenia wdrażania LSR i spełnienia wymagań konkursowych – został przedstawiony w odpowiednim załączniku do wniosku o wybór LSR.

Jeżeli chodzi o **Komisję Rewizyjną**, to jest to organ kontroli wewnętrznej Stowarzyszenia. Jego funkcjonowanie reguluje osobny Regulamin, uchwalany przez Walne Zebranie Członków. Kompetencje i zasady funkcjonowania Komisji Rewizyjnej opisano w Statucie oraz regulaminie tego organu.

Niezwykle istotnym elementem każdej LGD jest dobrze funkcjonujące biuro. **Biuro** jest aparatem administracyjnym Stowarzyszenia odpowiedzialnym za przygotowanie prac organów Stowarzyszenia (Zarządu, Rady). Biuro obsługuje interesantów i wnioskodawców zainteresowanych realizacją operacji w ramach LSR oraz odpowiada za działania aktywizujące lokalną społeczność. Biuro prowadzi także bieżącą analizę wszystkich wydarzeń istotnych z punktu widzenia funkcjonowania Stowarzyszenia – śledzi zmiany w prawie, dokonuje szeregu czynności w ramach naborów, monitoruje wskaźniki realizacji LSR, organizuje i uczestniczy w spotkaniach z mieszkańcami obszaru LSR oraz z urzędnikami instytucji zaangażowanych we wdrażanie RLKS. Wnioskodawcy zainteresowani realizacją operacji w ramach LSR będą kontaktowali się właśnie z pracownikami Biura. **Biuro Stowarzyszenia działa na podstawie Regulaminu**, który jest uchwalany i zmieniany przez Zarząd. Regulamin określa główne zadania Biura, sposób pracy a także dokonuje podstawowego podziału zadań między pracowników Biura. Regulamin stanowi załącznik do wniosku o wybór LSR. Bardziej szczegółowy podział zadań pomiędzy pracowników Biura zostaje dokonany na poziomie opisów poszczególnych stanowisk. **Opisy stanowisk precyzujące podział obowiązków i zakres odpowiedzialności pracowników Biura stanowią osobny załącznik do wniosku o wybór LSR. Stowarzyszenie zadbało, by wymagania stawiane pracownikom były adekwatne do zakresu obowiązków.**

Opisując organy Stowarzyszenia oraz najważniejsze dokumenty regulujące jego funkcjonowanie nie można zapomnieć, o tym, że **każdy organ zaangażowany w realizację LSR (w szczególności Zarząd i Rada) zobowiązany jest stosować Procedury dotyczące wdrażania LSR.** Procedury te stanowią **osobny załącznik do wniosku o wybór LSR** (Procedura przeprowadzania naborów, Procedura realizacji operacji własnych LGD), albo są **załącznikiem do niniejszej LSR** (Procedura aktualizacji LSR). Procedury odnoszą się do aktywności Stowarzyszenia, w której biorą udział jego różne organy oraz Biuro. Z tego względu autorzy LSR zdecydowali się na uregulowanie kwestii związanych procesami przeprowadzania naborów oraz realizacji operacji własnych w osobnych dokumentach, które całościowo normują dany proces. W ten sposób ograniczono treść regulaminów do postanowień, które dotyczą bezpośrednio funkcjonowania danego organu Stowarzyszenia. Regulaminy i Procedury są ze sobą spójne, tworząc kompleksowy system proceduralny realizacji LSR i funkcjonowania Stowarzyszenia. Funkcjonowanie LGD, zwłaszcza w kontekście przeprowadzania naborów wniosków, zostało opisane w rozdziale **Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru**. Podział zadań pomiędzy poszczególne organy i Biuro oraz zakres regulacji najistotniejszych dokumentów obrazuje poniższa tabela.

¹³ W niniejszym rozdziale nie powinny być powielane rozwiązania z regulaminów i procedur - stosownie do wskazówek „Poradnika dla Lokalnych Grup Działania w zakresie tworzenia LSR” opracowanego w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (wyd. III), s. 16.

Tabela nr 2: Podział zadań pomiędzy poszczególne organy SRLGD oraz dokumenty regulujące ich funkcjonowanie.

Organ	Nazwa dokumentu	Określenie najważniejszych zadań
Walne Zebranie Członków	Statut – ogólne unormowanie, wskazanie kompetencji Walnego Zebrania Członków Regulamin Walnego Zebrania Członków – szczegółowe zasady przeprowadzania poszczególnych Walnych Zebrań Członków	Najwyższa władza Stowarzyszenia Powolywanie członków organów Uchwalanie Regulaminów organów Uchwalanie zmian Statutu, rozwiązywanie Stowarzyszenia
Zarząd	Statut - ogólne unormowanie, wskazanie kompetencji i liczby członków Zarządu Regulamin Zarządu – szczegółowe zasady funkcjonowania Zarządu, podział obowiązków pomiędzy poszczególnych członków Zarządu, zasady podejmowania decyzji przez Zarząd, zasady przeprowadzania posiedzeń Zarządu Procedury związane z realizacją LSR – konkretne czynności dokonywane przez Zarząd w związku z przeprowadzaniem naborów wniosków, realizacją operacji własnych LGD oraz zmianą kryteriów wyboru operacji.	Władza wykonawcza Stowarzyszenia Podejmowanie uchwał dotyczących bieżącego funkcjonowania Stowarzyszenia Inicjowanie prac nad najważniejszymi dokumentami Stowarzyszenia, w tym opracowaniem i zmianą LSR Reprezentowanie Stowarzyszenia w relacjach z wnioskodawcami, beneficjentami, Zarządem Województwa Zachodniopomorskiego i Instytucją Zarządzającą Zaciąganie zobowiązań w imieniu Stowarzyszenia; Podejmowanie decyzji o przeprowadzeniu naborów w trakcie realizacji LSR Uchwalanie Regulaminu Biura, nadzór nad funkcjonowaniem Biura, powolywanie Kierownika Biura Uchwalanie LSR oraz zmian w tym dokumencie.
Rada	Statut - ogólne unormowanie, wskazanie kompetencji i liczby członków Rady Regulamin Rady – szczegółowe zasady funkcjonowania, zasady dokonywania oceny operacji oraz odbywania się posiedzeń tego organu Procedury związane z realizacją LSR –	Ocena wniosków złożonych w ramach naborów pod względem ich zgodności z zakresem tematycznym, LSR oraz kryteriami wyboru Ustalanie (akceptowanie) kwoty wsparcia Rozpatrywanie protestów wnioskodawców od oceny operacji w ramach naborów Ocena operacji własnej LGD złożonej przez Zarząd
Komisja Rewizyjna	Statut - ogólne unormowanie, wskazanie kompetencji i liczby członków Komisji Rewizyjnej Regulamin Komisji Rewizyjnej – szczegółowe zasady funkcjonowania, zasady zwoływania i przeprowadzania posiedzeń	Kontrola działalności Stowarzyszenia pod względem zgodności z prawem i Statutem Ocena pracy organów Stowarzyszenia Występowanie z wnioskiem o udzielenie Zarządowi absolutorium
Biuro	Statut - ogólne unormowanie, wskazanie podstawowych zadań Regulamin Biura – organizacja i podział zadań pomiędzy pracowników, ustalenie zasad funkcjonowania tej jednostki Procedury związane z realizacją LSR – poszczególne czynności dokonywane przez Biuro w związku z realizacją LSR, tzn. ogłaszaniem naborów, realizacją operacji własnych LGD itd.	Obsługa organizacyjna prac poszczególnych organów Stowarzyszenia Czynności związane z ogłaszaniem konkursów Działalność związana z aktywizacją lokalnej społeczności i promocją realizacji LSR Przyjmowanie wniosków złożonych w ramach naborów Udzielanie pomocy wnioskodawcom przygotowującym wnioski Obsługa administracyjna naborów

Zarówno Regulaminy, jak i Procedury, zostały podane do publicznej wiadomości poprzez ich umieszczenie na stronie internetowej Stowarzyszenia. W przypadku aktualizacji tych dokumentów, Stowarzyszenie będzie niezwłocznie umieszczać na swojej stronie internetowej ich aktualną wersję.

Ostatnim aspektem, który należy omówić w tym punkcie są rozwiązania organizacyjno-instytucjonalne stosowane przez Stowarzyszenie w związku z aktualizacją LSR, regulaminów, procedur i kryteriów wyboru operacji. Proces aktualizacji lub zmiany tych dokumentów odbywać się będzie z czynnym udziałem lokalnej społeczności, w szczególności sektora rybackiego działającego na obszarze. Stowarzyszenie przygotowało specjalną Procedurę ustalania

i zmiany kryteriów wyboru operacji (załącznik do wniosku o wybór LSR) oraz **Procedurę aktualizacji LSR** (załącznik do LSR).

Procedury zakładają czytelny podział zadań w związku ze zmianą (aktualizacją) dokumentów. Najważniejsze zadanie należy do Zarządu, który przy pomocy Biura przygotowuje projekty zmian i aktualizacji. Projektowane zmiany konsultowane są z lokalną społecznością i Radą, czyli kluczowym organem z punktu widzenia dokonywania wyboru operacji. W trakcie konsultacji społecznych Stowarzyszenie przewiduje organizację spotkań konsultacyjnych. **Zarząd zadba, by sektor rybacki był należycie poinformowany o spotkaniach**, a w razie potrzeby zorganizowane zostanie osobne spotkanie dla osób związanych z sektorem, tak by ich opinia dotycząca zmian w LSR i innych dokumentach została wyraźnie wyartykułowana i uzasadniona.

7. POTENCJAŁ LGD

Funkcjonowanie Stowarzyszenia oraz wdrażanie LSR opiera się na właściwie dobranych ludziach odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań. Ten aspekt jest szczególnie istotny, jeżeli chodzi o Radę i Biuro. Jak wskazano wcześniej, pomimo tego, że Stowarzyszenie jest formalnie nowym podmiotem, działają w nim doświadczone osoby, które posiadają praktyczne umiejętności niezbędne do wdrażania dokumentów strategicznych.

Bardzo ważne jest pogłębianie i aktualizowanie posiadanej wiedzy na temat przepisów i dokumentów istotnych dla wdrażania LSR. Dlatego Stowarzyszenie przygotowało **plan szkoleń** dla członków Rady i pracowników Biura. Stanowi on **załącznik do wniosku o wybór LSR**.

Obowiązek samodoskonalenia członków Rady został wpisany do Regulaminu tego organu i będzie sprawdzany w formie testów. Dla członków Rady zaplanowano również szkolenia dotyczące postanowień Regulaminu Rady, znajomości kryteriów wyboru operacji, procedury przeprowadzania naborów oraz przepisów regulujących procedurę przyznania pomocy w ramach RLKS i PO RYBY 2014 – 2020. Zgodnie z Regulaminem Rady członek tego organu nie może przystąpić do oceny wniosków bez zaliczonego testu potwierdzającego wymaganą wiedzę. Członkowie Rady będą egzaminowani okresowo, nie rzadziej niż 1 do roku. W przypadku zakończenia testu z wynikiem negatywnym, Regulamin Rady przewiduje sankcje dla członka Rady.

Jeżeli chodzi o Biuro, którego zadania są niezwykle istotne w kontekście zadań Stowarzyszenia związanych z realizacją LSR, to w chwili obecnej Biuro SRLGD znajduje się w fazie organizacji. Biuro Stowarzyszenia zostało otwarte w dniu 15 września 2015 roku i mieści się w Kołobrzegu przy ulicy Szyprów 1. W okresie przejściowym – do czasu ewentualnego wyboru naszej LSR przez samorząd województwa – Stowarzyszenie będzie zatrudniać jedną osobę na część etatu oraz jedną osobę na zasadach wolontariatu. Zatrudnienie pozostałych pracowników Biura przewidujemy w okresie późniejszym. Mimo braku rozbudowanego aparatu administracyjnego, Stowarzyszenie podejmowało w trakcie prac nad LSR dynamiczne działania, opierając się na osobistym zaangażowaniu członków Zarządu i najaktywniejszych członków SRLGD. Docelową strukturą Biura i podział zadań między pracowników określone zostały w **Regulaminie Biura, który stanowi załącznik do wniosku o wybór LSR**.

Podstawowym zadaniem Biura jest udzielanie informacji wnioskodawcom zainteresowanym realizacją operacji w ramach LSR a następnie doradztwo w przygotowywaniu wniosków. W Biurze muszą zatem pracować osoby posiadające umiejętność łatwego nawiązywania kontaktu i potrafiące tłumaczyć przepisy oraz postanowienia procedur. Opinia wnioskodawców o pracownikach Biura jest niezwykle istotna, dlatego Stowarzyszenie zaplanowało **pomiar jakości udzielonego doradztwa**. Został on **opisany w sposób szczegółowy w Regulaminie Biura**, który stanowi **załącznik do wniosku o wybór LSR**. Osoba, która trafi do Biura chcąc uzyskać informacje dotyczące realizacji LSR zostanie obsłużona przez odpowiedniego pracownika Biura a pod koniec spotkania zostanie poproszona o wypełnienie anonimowej ankiety dotyczącej, jakości udzielonej przez pracownika Biura pomocy. Ankieta będzie składana w zamkniętej skrzynce, do której dostęp będzie miał Kierownik Biura. Pracownik Biura, który będzie udzielał doradztwa, będzie miał obowiązek wpisania do Rejestru Doradztwa imię i nazwisko potencjalnego wnioskodawcy oraz krótki opis projektu, który zamierza realizować w ramach LSR. Kierownik Biura będzie dokonywał okresowej analizy opinii złożonych do skrzynki i stosownie do wyników tej analizy podejmie odpowiednie działania wobec pracowników: np. przyzna nagrodę, udzieli upomnienia, wyśle na dodatkowe szkolenie. W przypadku, gdy z analizy będzie wynikało, że wnioski wybrane do realizacji przez Radę w tworzeniu, których pomagali pracownicy Biura, zawierają szereg kosztów niekwalifikowalnych, czego można byłoby uniknąć dzięki dobrej działalności doradczej, pracownicy Biura zostaną skierowani na dodatkowe szkolenia.

Stowarzyszenie wyznaczyło pracownikom Biura zadania w zakresie animacji lokalnej i współpracy. Regulamin Biura reguluje **pomiar realizacji zadań w zakresie animacji lokalnej** (w zakresie efektów tej animacji). Pod uwagę zostanie wzięta liczba osób, zaliczonych do grupy potencjalnych wnioskodawców w ramach poszczególnych naborów oraz liczba wniosków faktycznie złożonych w ramach naborów.

ROZDZIAŁ II. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR

Opracowana przez Stowarzyszenie LSR jest dokumentem, który na każdym kluczowym etapie prac był konsultowany z lokalną społecznością, a zwłaszcza z jej najważniejszymi adresatami – rybakami działającymi na obszarze objętym LSR¹⁴. Również aktualizacja LSR, procedur i kryteriów stosowanych w procesie wyboru operacji odbywać się będzie z czynnym udziałem lokalnej społeczności, w tym rybaków i grupy defaworyzowanej, co zostało opisane w odpowiedniej **Procedurze aktualizacji LSR, stanowiącej załącznik do LSR**. Jej postanowienia w tym miejscu nie będą powtarzane, zwrócić jednak należy na **szeroki zakres konsultacji społecznych na etapie aktualizacji treści LSR**. Adresatem konsultacji będą w szczególności rybacy oraz grupa defaworyzowana (Etap II Procedury aktualizacji LSR).

1. METODY ANGAŻOWANIA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI W TRAKCIE TWORZENIA LSR.

Na każdym kluczowym etapie przygotowywania LSR Stowarzyszenie posługiwało się kilkoma (co najmniej czterema) metodami angażowania lokalnej społeczności. Metody, które wybrało Stowarzyszenie nie były przypadkowe¹⁵. Stowarzyszenie nie zdecydowało się korzystać z rozbudowanych metod konsultowania pomysłów dotyczących LSR z lokalną społecznością ze względu na to, że główni adresaci LSR i PO RYBY 2014 - 2020 to rybacy morscy. Są to osoby przyzwyczajone do tradycyjnego sposobu komunikacji. Metody partycypacyjne, nietypowe, dopuszczające element chaosu w procesie wymiany informacji, nie spotkałyby się z zainteresowaniem rybaków, mogły nawet ich zniechęcić do udziału w pracach dotyczących LSR. Znalazło to potwierdzenie w wynikach ankiety, którą przeprowadziła LSR na początku prac dotyczących LSR. Stowarzyszenie było również ograniczone budżetem, który nie pozwolił prowadzić drogiej akcji informacyjnej i kosztownych konsultacji. Wybrane przez Stowarzyszenie metody były, zatem adekwatne zarówno do możliwości organizacyjno-finansowych, jak i celów, jakiemu miały służyć.

Istotną metodą wykorzystaną w trakcie konsultacji społecznych były **spotkania informacyjne**, które odbywały się w tradycyjnych miejscach zebrań na obszarze objętym LSR. Stowarzyszenie wzięło tutaj pod uwagę charakterystykę uczestników tych spotkań – ludzi mocno zakorzenionych w lokalnym środowisku. O spotkaniach informowano za pomocą kanałów gwarantujących, że mieszkańcy dowiedzą się o tworzeniu LSR (tablice informacyjne gmin, stronę internetową Stowarzyszenia i gmin – **co wynika z odpowiedzi udzielonych w ramach przeprowadzonej przez Stowarzyszenie ankiety**, omówionej w dalszej części rozdziału). Spotkania prowadzone były w każdej miejscowości, która jest objęta LSR. Zorganizowano również specjalne spotkanie adresowane do rybaków (więcej w dalszej części rozdziału).

Na pierwszych spotkaniach uczestnikom przedstawiano podstawowe zagadnienia dotyczące RLKS i PO RYBY 2014 – 2020. Było to istotne dla odpowiedniego ukierunkowania dyskusji, gdyż LSR zakładająca wsparcie ze środków PO RYBY 2014 – 2020 nie stanowi rozwiązania dla wszystkich problemów obszaru.

Spotkania informacyjne kończyły się za każdym razem moderowaną przez pracowników Biura dyskusją. W jej trakcie uczestnicy spotkania zabierali głos i swobodnie przedstawiali swoje pomysły dotyczące treści LSR.

Stowarzyszenie unikało w procesie konsultacji społecznych podawania informacji w sposób schematyczny, biurokratyczny, starając się, by konsultacje społeczne polegały na wymianie informacji i oczekiwań. Na każdym kluczowym etapie tworzenia LSR stosowano **metodę dialogu**, zakładającą pogłębioną rozmowę na temat oczekiwań i problemów interlokutora, którym była osoba szczególnie zainteresowana tworzeniem LSR. Rozmowę taką prowadził członek Zarządu kierując jej przebiegiem. Ta metoda konsultacji realizowana była poprzez **bezpośrednie rozmowy** w Biurze.

Mając na uwadze, to, że w procesie konsultacji społecznych wzięta pod uwagę musi zostać jak największa liczba osób i interesów, skorzystano również z dwóch dodatkowych metod partycypacyjnych konsultacji, tj. z **ankiety internetowej** oraz **„studni pomysłów”**, czyli specjalnego adresu e-mail (skrzynki kontaktowej) na stronie internetowej Stowarzyszenia. Był to adres dedykowany wyłącznie przygotowaniu LSR. O utworzeniu takiego adresu internetowego poinformowano społeczność lokalną na spotkaniach informacyjnych. Stosowną informację zamieszczono także na stronie internetowej Stowarzyszenia. Zainteresowane osoby mogły zgłosić za pośrednictwem tego adresu problemy i pomysły istotne z punktu widzenia

¹⁴Akty prawne regulujące RLKS oraz PO RYBY 2014 – 2020 nie zawierają wiążącej definicji „kluczowych etapów tworzenia LSR”, tymczasem kryteria wyboru LSR uzależniają przyznanie punktów LSR od odpowiedniej liczby środków angażujących społeczność na każdym takim etapie. Określając kluczowe etapy tworzenia LSR, Stowarzyszenie wzorowało się na wskazówkach zawartych w „Poradniku dla LGD...”, jednak dokonało zmiany w ich kolejności.

¹⁵ Wybór metod poprzedzony był wstępnym wytypowaniem grup interesu istotnych z punktu widzenia tworzenia LSR oraz analizą publikacji dotyczących opisu partycypacyjnych metod tworzenia dokumentów strategicznych, zamieszczonych na stronie decydujmyrazem.pl, zwłaszcza poradnika Planowanie rozwoju lokalnego z udziałem społeczności” oraz „W 60 praktyk dookoła partycypacji”.

opracowania LSR. Informacje otrzymywane w ten sposób przez Stowarzyszenie miały różną jakość i tematykę. Stowarzyszenie nie chciało jednak zrezygnować z tej metody zaangażowania lokalnej społeczności, gdyż dla osób, które z różnych przyczyn nie mogły uczestniczyć w spotkaniach lub przyjść do Biura, był to często najwygodniejszy sposób zgłaszania problemów i potrzeb związanych z LSR. Z tego samego powodu SRLGD wykorzystało również kolejną metodę konsultacji – **rozmowy telefoniczne**.

Stowarzyszenie zadbało, by w **procesie konsultacji społecznych istotną i aktywną rolę odgrywali rybacy**. Dlatego ankiety zawierały pytania dotyczące związku ankietowanego z sektorem rybackim. Rybacy byli również partnerami w dialogu przeprowadzonym w trakcie konsultacji społecznych. W dniu 24 października 2015 r. przy ul. Stoczniowej 7 w Kołobrzegu, spotkali się rybacy z portu Kołobrzeg. Oprócz spraw typowo rybackich dużo miejsca poświęcono dla nowej strategii oraz zanikaniem zawodów okołorybackich tj. sieciarstwo, takielarstwo, szuknictwo, bednarstwo, tradycyjne konserwowanie ryb i innych produktów żywnościowych. W spotkaniu uczestniczyło 42 rybaków i armatorów rybołówstwa.

Proces konsultacji społecznych w trakcie tworzenia LSR przebiegał następująco:

Tabela nr 3: Partycypacyjne metody wykorzystane przez Stowarzyszenie w trakcie prac nad LSR

Etap prac nad LSR	Wykorzystane partycypacyjne metody zaangażowania lokalnej społeczności
Etap definiowania potrzeb i problemów / Etap ustalania grupy docelowej i defaworyzowanej.	1) Spotkania informacyjne 2) Dialog z przedstawicielami poszczególnych sektorów i grup interesu. 3) Konsultacje telefoniczne 4) Ankieta internetowa 5) „Studnia pomysłów” – specjalny adres internetowy, na który zainteresowane osoby mogły wysłać swoje pomysły dotycząc treści LSR.
Etap określania celów i ustalania ich hierarchii	1) Spotkania informacyjne 2) Dialog z przedstawicielami poszczególnych sektorów i grup interesu; 3) Ankieta internetowa, w którym powinien zmierzać rozwój obszaru objętego LSR; 4) „Studnia pomysłów”; 5) Informacja na stronie internetowej Stowarzyszenia dotycząca projektu analizy SWOT oraz projektu celów, przygotowanych przez Stowarzyszenie – z możliwością komentowania projektu (wiadomości e-mail).
Etap poszukiwania rozwiązań, stanowiących sposoby realizacji strategii	1) Ankieta internetowa 2) Dialog z przedstawicielami poszczególnych sektorów i grup interesu; 3) Rozmowy telefoniczne; 4) „Studnia pomysłów”; 5) Fiszki projektowe – opisanie projektu, które dany podmiot chciałby realizować w ramach LSR.
Etap formułowania wskaźników realizacji LSR,	1) Informacja na stronie internetowej Stowarzyszenia 2) „Studnia pomysłów”; 3) Spotkanie konsultacyjne dotyczące przygotowanych przez Stowarzyszenie części Strategii i sposobu mierzenia realizacji efektów wdrażania LSR, 4) Ankieta internetowa zawierająca pytania na temat wskaźników.

2. NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI UZYSKANE PRZEZ STOWARZYSZENIE W ZWIĄZKU Z PROWADZONYMI KONSULTACJAMI SPOŁECZNYMI.

Na **spotkaniach informacyjnych** przeprowadzonych przez Stowarzyszenie w poszczególnych gminach objętych LSR **zgłoszono kilkadziesiąt inicjatyw**. Najistotniejsze inicjatywy i uwagi wymieniono poniżej:

Tabela nr 4: Inicjatywy i pomysły zgłaszane w trakcie spotkań konsultacyjnych poświęconych tworzeniu LSR

Spotkanie informacyjne w dniu 2 października 2015 r. w Kołobrzegu (ok. 30 uczestników, w tym liczni rybacy) • Inwestycje związane z poprawą jakości wykształcenia zawodowego • Inwestycje w infrastrukturę związaną z kształceniem mieszkańców LSR • Inwestycje związane z kształceniem zawodowym rybaków i marynarzy • Skanseny rybackie, i muzea morskie, inicjatywy związane z utrwaleniem historii rybactwa na obszarze LSR • Promocja historii rybactwa na obszarze oraz zawodu rybaka (film o rybactwie) • Oznakowanie wraków • Inwestycje związane z lokalną gastronomią i wykorzystaniem lokalnych produktów rybołówstwa (restauracje rybne) • Inicjatywy kulturalne związane z rybactwem (Karnawał Rybacki, Festiwal o tematyce rybackiej) • Inicjatywy kulturalne niezwiązane z rybactwem (przywrócenie świetności Festiwalu Piosenki Żołnierskiej)

• Miejsca wypoczynku dla mieszkańców obszaru objętego LSR (miejsca rekreacji, łączące pokolenia) • Inwestycje związane z agroturystyką na obszarze gmin niegraniczących z morzem
Stowarzyszenie Pieść Żołnierska – pismo z dnia 28 września 2015 r. • Organizacja Festiwalu Piosenki Żołnierskiej • Organizacja i kontynuacja Regionalnego Finału Konkursu Piosenki „Dzień Dziecka z Pieśnią i Piosenka Żołnierską”
Gmina Kołobrzeg – wiadomość e – mail z dnia 3 listopada 2015 r. • Budowa Centrum Sportów Wodnych w Dźwirzynie • Budowa wioski tematycznej (rybackiej) w Budzistowie • Materiały promocyjne • Kampania „Gmina Kołobrzeg za pół darmo” • Festiwal „Zupy Grzybowej” w Grzybowie • Kino na leżakach • Żeglarskie Otwarcie Lata w Dźwirzynie • „Festiwal Smaczna Ryba w Dźwirzynie”, • Międzynarodowe Dożynki
Auto Centrum JACEX Sp. j.- pismo z dnia 30 października 2015 r. • Naprawy i przeglądy silników pokładowych i zaburtowych oraz elektroniki pokładowej dla jednostek sportowych i rekreacyjnych
Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie – fiszka projektowa przesłana 20 października 2015 r. • Zwalczanie kłusownictwa wodnego na obszarze objętym LSR
Zespół Szkół Ekonomiczno – Hotelarskich – fiszka projektowa przesłana 15 października 2015 r. • Organizacja Forum gospodarczego – szkolnictwo zawodowe dla regionu • Organizacja warsztatów Młodzieżowy START UP dla regionu Bałtyku Południowego • Kołobrzeg krainą rybnych smaków” - zorganizowanie dwóch edycji warsztatów dla uczniów szkół gastronomicznych oraz gimnazjalistów z regionu zależnego od gospodarki morskiej prowadzonych przez mistrzów sztuki kulinarnej • Konkursy sztuki kulinarnej – ryby w kuchni. • Organizacja szkoleń i warsztatów dających możliwość uzyskania nowych umiejętności i kwalifikacji zawodowych dla byłych rybaków, członków ich rodzin, osób zagrożonych wykluczeniem oraz młodzieży
Kreatywni Koło Brzegu – wiadomość e-mail z dnia 8 października 2015 r. • Festiwal InterRegio • Festiwal Rybacki - Muzyczny narybek • Festiwal Borowiny • Nasze Morze – Nasi Rybacy: Film promujący obszar działania RLGD • Multimedialna sala pamięci • Interaktywny szlak turystyczny
Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu – mail z 7 października 2015 r. • Inwentaryzacja wraków
Polski Związek Wędkarski – Okręg Koszaliński – pismo z 17 września 2015 r. • Walka z kłusownictwem • Renaturyzacja zbiorników wodnych • Budowa małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej wokół zbiorników wodnych i rzek
Organizacja Rybaków Łodziowych - Producentów Rybnych – zebranie rybackie, 24.10.2015 r. • wystawy, wernisaże prac artystów nieprofesjonalnych związanych z gospodarką morską
Stowarzyszenie Armatorów Jachtów Komercyjno – Sportowych –pismo z 03.11.2015 r. • modernizacja jednostek pływających(rekreacyjnych) • rozwój infrastruktury dla wędkarstwa morskiego
Stowarzyszenie Armatorów Rybołówstwa Morskiego –zebranie rybackie, 24.10.2015 r. • zawody sportowe młodzieży w ramach Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego • nowe kanały dystrybucji, działania zwiększające popyt na ryby

Zgłoszone **propozycje zostały uwzględnione na etapie określania przedsięwzięć** (por. rozdział V LSR gdzie przy opisie przedsięwzięć podano stosowną informację). Jednak nie wszystkie propozycje mogły zostać uwzględnione – **Stowarzyszenie dokonało analizy uwag lokalnej społeczności i części z nich przyjęło, a część odrzuciło** – ze względu na ograniczenia obowiązujące w ramach PO RYBY 2014 – 2020. Na przykład nie mogły zostać uwzględnione bardzo ciekawe propozycje dotyczące wsparcia inicjatyw adresowanych do rodzin rybackich i związanych z radzeniem sobie z rozłąką.

Stowarzyszenie przeprowadziło również w trakcie procesu konsultacji społecznych ankiety dotyczące kluczowych założeń LSR. Wyniki ankiety wskazują na kilka istotnych kwestii. Po pierwsze ankiety wypełniane były nie tylko przez przedstawicieli sektora rybackiego, ale również przez przedstawicieli innych grup interesu (ankiety wypełniane przez osoby związane z sektorem rybackim to niecałe 30% wszystkich otrzymanych ankiet). Zostało to uwzględnione przez SRLGD na etapie formułowania przedsięwzięć, które muszą być adresowane nie tylko do rybaków. Jeżeli chodzi o główne potrzeby obszaru, to zdecydowana większość ankietowanych (ponad 2/3) wskazała na tworzenie miejsc pracy. Również główny problem obszaru – w ocenie ankietowanych – dotyczy rynku pracy: jest nim sezonowość zatrudnienia (niemal 70% odpowiedzi). Zostało to wzięte pod uwagę na etapie formułowania przedsięwzięć, kryteriów wyboru operacji i ustalaniu wskaźników realizacji LSR. Jednocześnie jako główny atut obszaru ankietowani wskazywali sektor turystyczny, dobrze funkcjonujący samorząd terytorialny i zaradność mieszkańców. Zostało to uwzględnione na etapie określania celów i przedsięwzięć. Co ciekawe, w ocenie ankietowanych w chwili obecnej obszar objęty LSR nie różni się istotnie od pozostałych regionów nadmorskich. Jest to przesłanka do premiowania operacji innowacyjnych oraz takich, które będą promować nasz region jako oryginalne miejsce, w którym można przyjemnie spędzić wypoczynek oraz na którym panuje przyjazny klimat do inwestycji.

Ankietowani wskazali również na grupy ludności znajdujące się obecnie w najtrudniejszej sytuacji – są to osoby młode, osoby w wieku 50+ oraz długotrwale bezrobotni. Zostało to **uwzględnione na etapie określania kryteriów wyboru oraz definiowania grupy defaworyzowanej** (to, jakie podmioty zaliczane są do grupy defaworyzowanej określono w Rozdziale III i w załączniku do wniosku o wybór LSR).

Wynik ankiet wskazuje również na główny obszar aktywności SRLGD, na którym skupić powinno się Biuro: jest nim doradztwo w przygotowywaniu wniosków o dofinansowanie. Zostało to **uwzględnione przy opracowywaniu Regulaminu Biura** (mierzenie jakości udzielonego doradztwa).

Głównym źródłem informacji dla osób zainteresowanych treścią LSR, które wypełniły ankiety, są lokalne portale internetowe, co zostało **uwzględnione przy opracowaniu Planu Komunikacyjnego**.

3. UWZGLĘDNIENIE WYNIKÓW BADAŃ WŁASNYCH I EWALUACJI NA ETAPIE OPRACOWANIA LSR

Przygotowując podstawowe założenia LSR Stowarzyszenie uwzględniło także wyniki badań własnych i ewaluacji: przede wszystkim **wzięto pod uwagę ewaluację wdrażania osi 4 PO RYBY 2007 – 2013** przygotowaną na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi przez firmę Agrotec¹⁶, w której zwrócono uwagę na podstawowe błędy lokalnych grup rybackich. Szereg rozwiązań statutowych i proceduralnych jest efektem analizy zaleceń tego Raportu ewaluacyjnego. Pod uwagę wzięto również Raport z kontroli Najwyższej Izby Kontroli¹⁷ poświęconej wdrażaniu lokalnych strategii rozwoju obszarów rybackich. Ustalenia zawarte w tych dokumentach wpłynęły na treść Procedur i kryteriów wyboru.

Jeżeli chodzi o **uwzględnienie wyników badań własnych to przede wszystkim Stowarzyszenie dokonało analizy własnego składu członkowskiego**, dostosowując cele i przedsięwzięcia oraz kryteria wyboru do specyfiki partnerstwa, tak, aby podmioty będące członkami Stowarzyszenia mogły na preferencyjnych zasadach korzystać ze środków pozyskanych w ramach LSR oraz by realizacja przedsięwzięć w ramach LSR pozwalała zaspokoić potrzeby członków. **Badaniem własnym, którego wyniki uwzględniło Stowarzyszenie była także ankieta wspomniana we wcześniejszej części tego rozdziału.** Stowarzyszenie zleciło także **Morskiemu Instytutowi Rybackiemu przygotowanie opracowania** opisującego sektor rybacki na naszym obszarze – wynik tego badania został wzięty pod uwagę na etapie określania celów. **Fragменты opracowania zawarto w rozdziale poświęconym Diagnozie obszaru.**

¹⁶ „Raport z wykonania badania ewaluacyjnego umów o warunkach i sposobie realizacji lokalnej strategii rozwoju obszarów rybackich oraz działań informacyjno-promocyjnych i szkoleniowych Instytucji Zarządzającej PO RYBY 2007 – 2013”.

¹⁷ Informacja o wynikach kontroli NIK: „Wykonywanie lokalnych strategii rozwoju obszarów rybackich” dostępna pod adresem: <https://www.nik.gov.pl/plik/id,8454,vp,10541.pdf>.

ROZDZIAŁ III. DIAGNOZA – OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI

1. OPIS OBSZARU OBJĘTEGO LSR.

1.1. Informacje ogólne i położenie geograficzne.

Jak wskazano w rozdziale I, niniejsza LSR obejmuje obszar gminy miejskiej Kołobrzeg, gminy wiejskiej Kołobrzeg oraz gmin Gościno, Ustronie Morskie, Rymań oraz Siemyśl. Podstawowe dane dotyczące ludności i powierzchni obszaru LSR obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 5: Liczba mieszkańców i powierzchnia gmin objętych LSR¹⁸.

Lp.	Gmina	Stan ludności na dzień 31.12.2013	Powierzchnia gmin (km ²)
1	Kołobrzeg (gmina miejska)	46.897	26
2	Kołobrzeg (gmina wiejska)	10.334	144
3	Gościno	5.235	116
4	Ustronie Morskie	3.665	57
5	Rymań	4.095	146
6	Siemyśl	3.758	107
Razem		73.984	596

Obszar LSR położony jest w północno-zachodniej Polsce, na północno –środkowym krańcu Województwa Zachodniopomorskiego, około 130 kilometrów od Szczecina i 40 kilometrów od Koszalina. Przez obszar objęty LSR przepływa rzeka **Parsęta**, która od wieków stanowi czynnik spajający obszar okolicznych gmin.

1.2. Spójność obszaru

Obszar objęty LSR **charakteryzuje się spójnością przestrzenną, ekonomiczną i funkcjonalną**. Gminy objęte LSR sąsiadują ze sobą (nie występuje problem tzw. „samotnych wysp”) i jednocześnie są ze sobą powiązane wspólną historią i gospodarką, o czym więcej w dalszej części rozdziału. Na obszarze objętym LSR nie ma naturalnych przeszkód oddzielających od siebie terytoria gmin. Centralną miejscowością obszaru objętego LSR jest miasto Kołobrzeg, w którym ze względu na duży port rybacki, turystyczny i uzdrowiskowy charakter, znajdują się zakłady pracy zatrudniające mieszkańców z sąsiednich gmin¹⁹. Kołobrzeg jest zatem lokalnym centrum gospodarczym i spoiwem obszaru. Wszystkie gminy objęte strategią wchodzi w skład Powiatu Kołobrzieskiego, (który dodatkowo obejmuje jeszcze obszar gminy Dygowo, nieobjętej niniejszą LSR). Kluczowe wskaźniki gospodarcze dla poszczególnych gmin objętych LSR przyjmują podobną wartość. Jednocześnie jednak pomiędzy gminami nadmorskimi (obie gminy Kołobrzeg i Ustronie Morskie) a gminami niegraniczącymi z morzem występują istotne różnice (opisane w dalszej części rozdziału). Mają one wpływ na kluczowe postanowienia LSR. Pomimo tych różnic obszar objęty LSR stanowi wyodrębnioną całość tak jest postrzegany przez mieszkańców. Wspólne wyzwania, szanse oraz gospodarka (podsumowane w analizie SWOT) oraz ogromny wpływ na obszar sektora turystycznego uwypuklają spójność.

1.3. Historia, turystyka i kultura na obszarze objętym LSR.

Kołobrzeg i Ustronie Morskie i Dźwirzyno, to letnie centra krajowej turystyki. Z tego względu tak istotne jest właściwe **skomunikowanie naszego obszaru z resztą kraju. Niestety nie należy ono do najlepszych, biorąc pod uwagę potrzeby ruchu turystycznego**. Obszar LSR nie znajduje się w bezpośredniej bliskości autostrady lub drogi szybkiego ruchu, a połączenie kolejowe również nie do końca odpowiada aspiracjom regionu i oczekiwaniom turystów. **Ma to wpływ na charakter ruchu turystycznego na obszarze**: większość turystów przyjeżdża tu na długie, co najmniej tygodniowe turnusy, natomiast stosunkowo niewiele osób przyjeżdża do naszych miejscowości turystycznych z myślą o jedno lub dwudniowej wycieczce. Również ze względu na **zły stan dróg lokalnych** podróżowanie między poszczególnymi miejscowościami objętymi LSR jest dużą uciążliwością, zarówno dla mieszkańców jak i turystów.

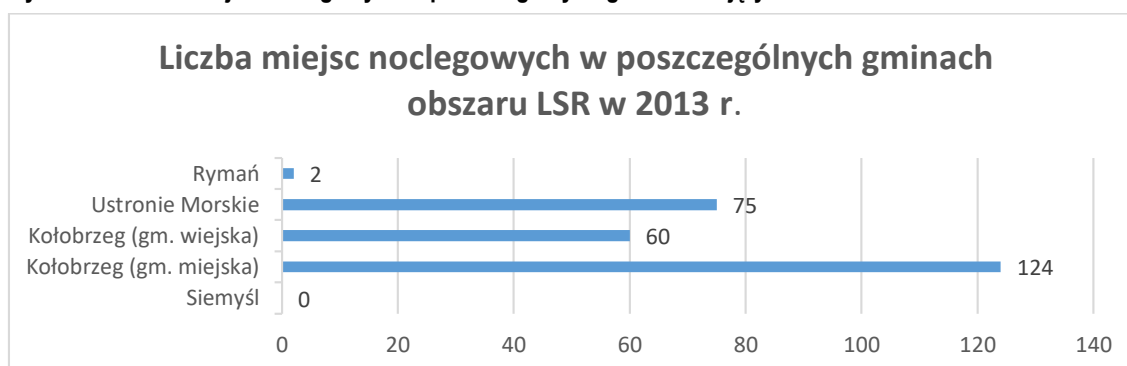
¹⁸Zgodnie z informacjami zawartymi w publikacjach Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014 dla poszczególnych gmin objętych LSR, przygotowanych przez Urząd Statystyczny w Szczecinie.

¹⁹Znajduje to potwierdzenie w wynikach badań statystycznych, których wyniki przywołano m.in. w „Strategii rozwoju Nadmorskiego Obszaru Funkcjonalnego obejmującego Gminę Miasto Kołobrzeg, Gminę Kołobrzeg oraz Gminę Ustronie Morskie”, IPC Instytut Badawczy, Wrocław 2014.

Niezwykle istotną cechą Kołobrzegu i Ustronia Morskiego, która oddziałuje w pewnym stopniu na obszar objęty LSR jest to, że na ich terenie znajdują się sanatoria, a Kołobrzeg ma status uzdrowiska. Oznacza to, że **ważną gałęzią lokalnej gospodarki jest sektor turystyki i gastronomii.**

Obszar objęty LSR nie jest jednak pod względem turystyki jednorodny: o ile nadmorskie gminy mogą pochwalić się bardzo wysokimi wskaźnikami ruchu turystycznego, o tyle gminy niegraniczące bezpośrednio z Bałtykiem nie są zbyt często wybierane przez turystów. Według Danych Głównego Urzędu Statystycznego²⁰, stopień wykorzystania miejsc noclegowych w powiecie kołobrzeskim jest wyraźnie wyższy (64,1 %) niż ten sam wskaźnik obliczony dla całego województwa zachodniopomorskiego (46,5%). Jeżeli chodzi o turystyczne obiekty noclegowe i udzielone noclegi, powiat kołobrzeski zajmował 1 miejsce w województwie²¹. Porównując bazę noclegową w poszczególnych gminach objętych LSR oraz liczbę udzielonych noclegów widać wyraźnie wspomnianą wcześniej niejednorodność gmin w tym zakresie: Gmina miejska Kołobrzeg zajmuje 3 miejsce w województwie zachodniopomorskim pod względem liczby obiektów turystycznych i pierwsze miejsce pod względem liczby udzielonych noclegów w 2013 r. Wysokie miejsce w tym rankingu zajmowała również gmina Ustronie Morskie (6 miejsce pod względem turystycznych obiektów noclegowych i 10 pod względem liczby udzielonych noclegów) oraz gmina wiejska Kołobrzeg (9 miejsce w województwie zarówno pod względem liczby obiektów jak i udzielonych noclegów). Tymczasem pozostałe gminy (Gościno, Rymań, Siemyśl) zostały sklasyfikowane w obu rankingach w okolicach drugiej pięćdziesiątki. Ten wskaźnik jest istotny dla dalszej treści LSR, ponieważ potwierdza, że **turystyka nie jest uniwersalnym rozwiązaniem dla całego obszaru objętego LSR i założenia LSR nie mogą się opierać tylko na tym aspekcie.** Potwierdza to również zróżnicowanie liczby turystów, jaka odwiedziła w 2013 r. poszczególne miejscowości. W opracowaniu „Rocznik Gospodarki Morskiej 2014 r.” uwzględniono tylko dwie gminy na naszym obszarze – Kołobrzeg, (który pod względem liczby turystów wynoszącej w 2013 r. 384.443 jest krajowym liderem) i Ustronie Morskie (55.985 turystów). Pozostałe gminy nie zostały ujęte z zestawieniu²².

Rys. nr 2: Liczba miejsc noclegowych w poszczególnych gminach objętych LSR w 2013 r.²³

Odnosząc się do wartości wskazanych w powyższym akapicie, należy zestawić je ze specyfiką turystyki na obszarze objętym LSR. Wynika z nich, że co roku ponad 400.000 osób odwiedza nasz region. Ta liczba, dzięki turnusom do uzdrowiska, rozkłada się na cały rok, przy czym największe natężenie ruchu turystycznego przypada na okres wakacyjny. Ma to wpływ na **sezonowość zatrudnienia na obszarze**. Oznacza to równocześnie, że liczba osób przebywających w danym momencie na obszarze naszych gmin jest o kilka – kilkanaście (a latem kilkadziesiąt) tysięcy wyższa niż liczba osób oficjalnie zamieszkujących nasz obszar. **Ta liczba stanowi dodatkową, potencjalną klientelę przedsiębiorstw lokalnych.** Oczywiście wydatki turystów w największej części przeznaczone są na noclegi, gastronomię, rozrywkę i rekreację. Należy jednak pamiętać, że turyści przebywający na obszarze objętym LSR spędzają tutaj z reguły co najmniej tydzień. Wielu z nich korzysta w związku z tym z usług związanych z codziennym życiem (fryzjer, kosmetyczka, mechanik samochodowy, lekarz itp.). **Stanowi to okoliczność, która może być dodatkową szansą dla branż niezwiązanych z turystyką.**

Kołobrzeg to miasto o przebogatej historii²⁴. W końcowej fazie drugiej wojny światowej Niemcy zamienili miasto w twierdzę. Kołobrzeg zdobywali polscy żołnierze z 3. 4. i 6 Dywizji Piechoty 1. Armii Wojska Polskiego oraz 272 Gwardyjska Dywizja i

²⁰ Dane ze strony internetowej Głównego Urzędu Statystycznego, które są dostępne pod adresem http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=137347&p_token=0.5822279273865591 (stan na dzień 29 września 2015 r.).

²¹ Zgodnie z informacjami zawartymi w publikacji Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014 dla Powiatu Kołobrzeskiego.

²² „Rocznik Gospodarki Morskiej 2014 r.” opracowany przez Urząd Statystyczny w Szczecinie, s. 354.

²³ Dane za „Rocznik Gospodarki Morskiej 2014 r.”. Stowarzyszenie dysponuje również innymi zestawieniami dotyczącymi liczby miejsc noclegowych, w których wskazano na inne wartości, jednak w każdym zestawieniu widać wspomnianą dysproporcję między gminami.

²⁴ Kolejne 7 akapitów opracował pan Kazimierz Ratajczyk. SRLGD wyraża w tym miejscu podziękowania dla pracy, którą poświęcił i wskazówek, jakich udzielił autorom LSR.

45 Gwardyjska Dywizja Pancerna Armii Radzieckiej. W wyniku walk w dniach 4 – 18 marca 1945 roku miasto legło w gruzach. W dniu wyzwolenia 18 marca 1945 roku po mszy świętej, kapral Franciszek Niewidziało wrzucając obręczkę do morza dokonał symbolicznego aktu „Zaślubin Polski z Morzem”. Symbolem tego aktu jest Pomnik Zaślubin Polski z Morzem (odsłonięty 3 listopada 1963 r). Na Cmentarzu Wojennym w Kołobrzegu pochowanych zostało 1400 żołnierzy Wojska Polskiego i 250 Armii Radzieckiej, którzy polegali podczas walk w 1945 r.

W ciągu 70. lat Kołobrzeg został pięknie odbudowany. Ponad miastem góruje XIV - wieczna gotycka konkatedra zwana Bazyliką Mniejszą. Jest tu pomnik 1000-lecia polskiego biskupstwa założonego przez Bolesława Chrobrego w 1000 roku. W latach 1980 - 2005 została odbudowana kołobrzaska starówka. Ze starego Kołobrzegu zachowały się: neogotycki ratusz, baszta lontowa zwana prochową, sala rycerska, liczne forty obronne. Na jednym z nich, u ujścia Parsęty do morza, w 1945 roku zbudowano latarnię morską (jej światło rozbłysło 1 listopada 1945 r).

W Kołobrzegu znajduje się Muzeum Oręża Polskiego, w którym znajdują się eksponaty od początków miasta z IX wieku aż do czasów współczesnych.

Kołobrzeg to przede wszystkim największe uzdrowisko w Polsce. Jest tu około 10 000 łóżek sanatoryjnych i 20 000 miejsc w hotelach i apartamentowcach. Leczenie w uzdrowisku oparte jest na leczeniu borowiną z własnego złoża „Mirocice” i solance z kilku źródeł solankowych. Przy jednym ze źródeł produkowana jest woda mineralna „Jantar”. W leczeniu astmy wykorzystuje się między innymi swoisty mikroklimat z aerosolem. Uzdrowisko czynne jest przez cały rok. Do wód przyjeżdżają przede wszystkim kuracjusze z Polski, a także z Niemiec i Skandynawii. Istnienie uzdrowiska i sanatoriów oznacza, że na obszar objęty LSR przybývają osoby starsze, schorowane, zainteresowane relaksem i spokojnym wypoczynkiem. Dlatego nasz obszar w **mniejszym stopniu niż inne nadmorskie kurorty, narażony jest na problem sezonowości ruchu turystycznego i zatrudnienia**, jednak i to zjawisko występuje na lokalnym rynku pracy. Kuracjusze przybývają do sanatoriów przez cały rok, co generuje całoroczny popyt na usługi i produkty. Ta okoliczność została uwzględniona w planowaniu inicjatyw podejmowanych w związku z realizacją LSR, tak by zmniejszyć problem sezonowości zatrudnienia. W Kołobrzegu są liczne parki ze starym drzewostanem: Park Żeromskiego, Park A. Fredro, Jedności Narodowej.

W powiecie kołobrzesckim zachowało się wiele pałaców i parków z przełomu XIX i XX wieku. Do najciekawszych należy zaliczyć pałace i parki podworskie w Kłopotowie, Rymaniu, Ramlewie, Trzynieku, Kamicy, Włociborzu i inne. Przez miasto i powiat biegną liczne ścieżki rowerowe. Najciekawszymi są: wzdłuż morza do EKOPARKU, Ku słońcu oraz szlakiem najstarszych dębów: 800 letni „Bolesław” i 650 letni „Warcisław” w Kołobrzesckim Lesie, a także 600 letni „Barnim” w Kłopotowie i 600 letni „Bogusław” nad jez. Popieł gm. Rymań.

W naszym powiecie znajduje się także wiele starych kościółków. Do najciekawszych i najcenniejszych należą: św. Jana w Budzistowie z 1222 r. , kościółek w Unieradzu z końca XIII wieku oraz XIV - wieczne w Nieżynie, Wrzosowie, Kłopotowie, Sarbii i Niemierzu.

LSR nie jest jednak dokumentem, który ma pełnić rolę przewodnika turystycznego. Powyższe informacje przywołano dlatego, by pokazać, że **turysta na naszym obszarze nie będzie się nudzić i ten aspekt jest bezsprzecznie atutem obszaru**. Należy jednocześnie zauważyć, że **między krajowymi miejscowościami nadmorskimi istnieje duża konkurencja** i ewentualne przedsięwzięcia realizowane w ramach LSR, które miałyby dotyczyć turystyki nie powinny iść w kierunku powielania oferty dostępnej w innych miejscowościach, umiejscowionych poza obszarem objętym LSR. Środki przeznaczone na realizację takich „nieoryginalnych” inicjatyw nie przyczynią się bowiem w dłuższej perspektywie do korzystnych zmian na obszarze objętym LSR. **Należy dodatkowo podkreślić specyfikę wypoczynku nad Bałtykiem: w powszechnej opinii turystów udany wypoczynek nad polskim morzem zależy przede wszystkim od pogody**. Specyfika obszaru objętego LSR wynika także ze wspomnianego uzdrowiska: **całoroczny napływ kuracjuszy łagodzi problem sezonowości zatrudnienia**, który dotyka inne nadmorskie kurorty.

Turystyka generuje dużo miejsc pracy, zarówno w obiektach noclegowych, gastronomii, jak i obiektach rekreacyjno-rozrywkowych. Mimo wspomnianej dysproporcji między gminami nadmorskimi i śródlądowymi, jeżeli chodzi o ruch i infrastrukturę turystyczną, aspekt ten nie zaburza ogólnej spójności obszaru objętego LSR, ponieważ ruch turystyczny wpływa na wszystkie gminy objęte LSR (mieszkańcy z całego obszaru znajdują zatrudnienie w obiektach noclegowych, gastronomii, punktach rozrywkowych). Z ruchu turystycznego korzystają także inne branże lokalnej gospodarki.

Jedną z istotnych kwestii jest to, by z atutów obszaru i jego atrakcyjności mogli korzystać także mieszkańcy. Diagnoza obszaru wskazuje na **potrzebę zwiększenia liczby obiektów atrakcyjnych dla mieszkańców z punktu widzenia spędzania wolnego czasu** i bezpłatnych. Ważne, by tego rodzaju obiekty były przyjazne dla osób niepełnosprawnych, kobiet w ciąży, rodzin z małymi dziećmi. Obiekty takie oczywiście występują na obszarze, ale ich liczba jest zbyt mała do potrzeb mieszkańców. Z utworzenia takich obiektów skorzystają również turyści.

1.4. Organizacje społeczne na obszarze objętym LSR

Na obszarze objętym LSR działa wiele organizacji społecznych, prowadzących działalność angażującą potencjalnych beneficjentów LSR. Poza organizacjami rybackimi (wymienionymi w pkt 3 niniejszego Rozdziału) należy przywołać

wspomnianą wcześniej LGD „Siła w Grupie”. Ponadto na obszarze objętym LSR funkcjonują stowarzyszenia zrzeszające miłośników lokalnej historii i zabytków a także stowarzyszenia o celach rekreacyjno – turystycznych (np. Stowarzyszenie Armatorów Jachtów Komercyjno – Sportowych). Jednak poziom aktywności społecznej mieszkańców nie jest najwyższy.

1.5. Przyroda na obszarze objętym LSR

Atutem obszaru objętego LSR jest także przyroda. Na terenie gmin objętych LSR znajduje się aż 7 obszarów NATURA 2000²⁵. Są to obszary: Dorzecze Parsęty, Dorzecze Regi, Kemy Rymańskie, Torfowisko Poradz, Trzebiatowsko – Kołobrzegi Pas Nadmorski, Wybrzeże Trzebiatowskie i Pas Pomorski. Ich szczegółowy opis w tym miejscu nie jest potrzebny (zarówno biorąc pod uwagę cel, jakiemu ma służyć strategia jak i wymagania edytorskie dla LSR), należy jednak zwrócić uwagę na to, że na obszarach tych występują cenne przyrodniczo gatunki ptaków i roślin. Formy krajobrazu (kemy, torfowiska, wydmy, klify) są dodatkowym walorem turystycznym. Przyciąga on miłośników aktywnego wypoczynku oraz fanów tzw. birdwatchingu. Jednocześnie, ze względu na liczbę i powierzchnię obszarów NATURA 2000, na pewnej części terytorium objętego LSR ograniczone są możliwości prowadzenia działalności gospodarczej lub inwestycji ingerujących w lokalny krajobraz i środowisko. Jednak takie, szkodliwe dla środowiska przedsięwzięcia, są również wykluczone ze względu na turystyczny i uzdrowiskowy charakter obszaru. Unikalna przyroda dopełnia charakterystyki obszaru, nie stanowi natomiast bariery dla jego rozwoju.

W tym miejscu parę słów należy poświęcić **rzece, która stanowi spoiwo obszaru objętego LSR** i występuje w nazwie naszego Stowarzyszenia²⁶. **Parsęta** to największa rzeka Przymorza, na wielu odcinkach przybierająca cechy rzeki górskiej. Ma prawie 140 km długości. Wraz ze swoim największym dopływem rzeką Radew zajmuje obszar około 3,5 tys. km². Czyste wody Parsęty i Radwi sprzyjają życiu ryb łososiowatych, takich jak: troć wędrowną, łosoś, pstrąg, lipień i certa. Każdego roku w ostatnią sobotę i niedzielę września w Ząbrowie na rzece Parsęcie odbywają się międzynarodowe zawody spinningowe „Salmo Parsęty”. Wędkarze łowią nawet ponad 10-kilogramowe okazy troci wędrownej i łososi. Dorzecze Parsęty to kraina łososia, o czym świadczy zbudowany pomnik – fontanna „Trzy łososie” w gminnej wsi Dygowo.

Należy podkreślić, że **przyrodnicze atuty obszaru LSR wymagają wsparcia. Wzmożony ruch turystyczny na obszarze wiąże się z planowaną lub nieplanowaną ingerencją w środowisko naturalne** (regulacja brzegów, urządzenie plaż, zaśmiecanie zbiorników i brzegów). Dlatego środki, które pozyska SRLGD zostaną wykorzystane między innymi na inicjatywy, które ograniczą negatywne oddziaływanie na środowisko oraz pozwolą w zaplanowany, uporządkowany sposób korzystać z jego atutów. Zupełnie innym problemem jest natomiast **klusownictwo rzeczne i morskie**. Również z tym problemem obszar objęty LSR musi sobie poradzić, ponieważ wpływa on na gospodarkę rybacką i stan środowiska naturalnego.

2. DEMOGRAFIA ORAZ RYNEK PRACY NA OBSZARZE OBJĘTYM LSR

Obszar objęty LSR zamieszkuje ok. 74 tysięcy mieszkańców. W porównaniu z innymi LGD i LGR wdrażającymi swoje strategie w perspektywie finansowej 2007 – 2013, **obszar ten ma przeciętną wielkość**.

W zasadzie gminy objęte LSR zamieszkuje zbliżona liczba mieszkańców. Wyjątkiem jest gmina miejska Kołobrzeg oraz sąsiadująca z nią gmina wiejska Kołobrzeg. Jak jednak wspomniano, ze Kołobrzeg stanowi naturalne centrum gospodarcze obszaru LSR, ze względu na uzdrowisko, centrum turystyczne oraz duży port rybacki. Rozwój Kołobrzegu oddziałuje na sąsiednie gminy.

Nawiązując do zawartego na początku rozdziału stanowiska o spójności obszaru objętego LSR należy zauważyć, że **szereg danych ekonomiczno-demograficznych wskazuje na podobieństwo gmin objętych LSR. Jednak pomiędzy gminami nadmorskimi a śródlądowymi występują również znaczące różnice**.

W przypadku **dochodów budżetu gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca**, w 2013 r. wskaźnik ten w przypadku pięciu gmin był dosyć zbliżony: od 3.596 do 4.326 zł. Natomiast w przypadku Gminy Ustronie Morskie wskaźnik ten bardzo się wyróżnia na tle pozostałych gmin. Wspomniany wskaźnik w jej przypadku wynosił aż 7.601 zł (4 miejsce w województwie biorąc pod uwagę ten wyróżnik)²⁷.

Niewielkie rozbieżności pomiędzy gminami występują natomiast w **poziomie bezrobocia**. Jak wynika z informacji zawartych w Banku Danych Lokalnych GUS, bezrobocie rejestrowane w Powiecie Kołobrzesckim pod koniec 2013 r. kształtowało się na poziomie 13,1%. Rok później wskaźnik ten spadł do 11,5%. (co dawało łączną liczbę 3.208 zarejestrowanych bezrobotnych)²⁸. Jest to wartość wyraźnie niższa niż stopa bezrobocia w województwie. **Powiat**

²⁵ Według stanu na dzień 29 września 2015 r., dane ze strony <http://natura2000.gdos.gov.pl/datafiles>.

²⁶ Autorem informacji na temat rzeki Parsęty jest pan Kazimierz Ratajczyk.

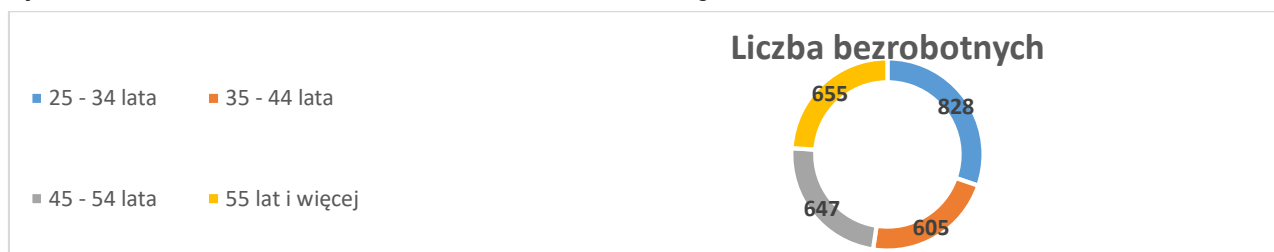
²⁷ Zgodnie z informacjami zawartymi w publikacji Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014 dla poszczególnych gmin objętych LSR. Również w poprzednich latach wskaźnik dla Ustronia Morskiego był bardzo wysoki.

²⁸ Stowarzyszenie dysponuje również innymi danymi, pochodzącymi od Gmin, jednak ze względu na to, że kryteria oceny LSR premiują odwoływanie się przez Stowarzyszenie do danych zebranych przez organy statystyki publicznej, w dalszej części rozdziału powoływano się przede wszystkim do źródeł GUS.

Kołobrzeski był w 2013 r. czwartym powiatem w województwie z najniższą stopą bezrobocia. Wskaźnik obrazujący udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym²⁹ dla poszczególnych gmin kształtował na podobnej wysokości (od 6,6% dla gminy miejskiej Kołobrzeg do 9,0 % dla gminy Ustronie Morskiej). Można zatem uznać, że **struktura bezrobocia w poszczególnych gminach nie różni się od siebie zasadniczo** (gminy nie prowadzą ewidencji osób bezrobotnych według jednakowych zasad, dlatego trudno o porównywalne dane). Dane dotyczące bezrobocia w Powiecie Kołobrzeskim są reprezentatywne dla poszczególnych gmin objętych LSR. Poziom bezrobocia wśród kobiet i mężczyzn jest zbliżony.

Strukturę bezrobocia w Powiecie Kołobrzeskim obrazuje poniższy rysunek. Dane w nim zawarte stanowią jedną z przesłanek, na podstawie których SRLGD podjęło decyzję o **wyborze grupy defaworyzowanej**.

Rys. nr 3: Struktura bezrobocia na obszarze Powiatu Kołobrzeskiego w 2014 r.³⁰

Powyższy wykres pokazuje, że **najwięcej bezrobotnych zanotowano spośród osób dopiero wchodzących na rynek pracy** (tj. w wieku 25 – 34 lat). Spośród 3.208 zarejestrowanych bezrobotnych aż 828 osób było w tym wieku. Sytuacja takich osób jest szczególnie trudna, ponieważ pracodawcy wybierają pracowników kierując się w pierwszej kolejności ich doświadczeniem zawodowym i specjalistycznymi kwalifikacjami. W sytuacji, gdy profil wykształcenia nie odpowiada potrzebom rynku pracy, osoby kończące edukację, bez doświadczenia zawodowego nie są atrakcyjnymi kandydatami w oczach pracodawców. Warto zauważyć, że z danych GUS wynika, że w grupie osób wchodzących na rynek pracy wyraźnie wyższe bezrobocie występuje wśród kobiet (479 kobiet, 349 mężczyzn). Należy jednak zauważyć, że **na obszarze objętym LSR istnieje dobrze rozwinięte szkolnictwo zawodowe**, które może ułatwić młodym ludziom zdobycie odpowiednich kwalifikacji, poprawiając ich sytuację na rynku pracy.

Należy również zwrócić uwagę na **dużą liczbę osób bezrobotnych w ostatniej grupie wiekowej (55 i więcej lat)**. Z danych GUS wynika, że w 2014 r. w tej grupie bez pracy pozostawało 655 osób. W liczbach całkowitych nie widać wprawdzie dużej różnicy między tą grupą a osobami z „młodszego przedziału”. Jednak należy zwrócić uwagę, że pozycja ludzi starszych na rynku pracy jest bardzo trudna. Liczba ta jest o wiele wyższa jeżeli obniży się granicę wieku o 5 lat: wśród osób bezrobotnych aż 31,5% to osoby powyżej 50 roku życia³¹. Możliwość przekwalifikowania zawodowego w tym wieku jest bowiem o wiele mniejsza niż osób młodszych. Osoby takie nie są również dyspozycyjne i mobilne jak młodszy kandydaci. Analizując bezrobocie wśród tej grupy wiekowej zwrócono uwagę na fakt, że **ok. 32% bezrobotnych w tym wieku pozostaje bez pracy dłużej niż 1 rok**. Dla porównania stosunek łącznej liczby osób pozostających bez pracy dłużej niż rok (735) do łącznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych (3.208) wynosi ok. 23,3 %. Zauważono również **bardzo dużą dysproporcję pomiędzy liczbą kobiet i mężczyzn pozostających bez pracy w tym wieku**. Wśród 655 osób zarejestrowanych w 2014 r. jako bezrobotni było aż 458 mężczyzn.

Wszystkie te argumenty przemawiają za uznaniem **osób, które nie ukończyły jeszcze 35 roku życia**, (w szczególności kobiet w tym wieku) **albo ukończyły 50 rok życia** (w szczególności mężczyzn w tym wieku), za **grupę defaworyzowaną**. Ze względu na profil LSR i cele PO RYBY 2014 – 2020 działania podejmowane przez Stowarzyszenie nakierowane będą na poprawę osób bez pracy należących do tych grup wiekowych, które dodatkowo związane są z sektorem rybactwa. Ilekroć LSR lub inne dokumenty złożone w ramach konkursu na wybór LSR posługują się tym terminem, mowa o tych dwóch grupach społecznych.

Podsumowując temat struktury bezrobocia należy zauważyć, że w ostatnim okresie liczba osób bezrobotnych nie zmieniła się w jakiś znaczący sposób. **Stosunkowo stabilny rynek pracy** umożliwia zatem przeprowadzenie długofalowych działań

²⁹ Jest to wskaźnik obliczany inaczej niż stopa bezrobocia, dlatego jego wartość różni się od wskazanej wyżej stopy bezrobocia dla całego powiatu. Dane na temat tego wskaźnika, obrazujące jego wartość dla poszczególnych gmin objętych LSR na dzień 31.12.2013 r., zaczerpnięto z publikacji Statystyczne Vademecum Samorządowca, które zostały opracowane przez Urząd Statystyczny w Szczecinie.

³⁰ Dane na podstawie informacji zawartych w Banku Danych Lokalnych GUS.

³¹ Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu.

nastawionych na poprawę kwalifikacji osób poszukujących pracy, tak by ich umiejętności bardziej odpowiadały potrzebom rynku.

Stosunkowo niski (w skali województwa) poziom bezrobocia na obszarze objętym LSR sprawia, że **obszar objęty strategią nie jest podatny na problem migracji zarobkowej w takim stopniu jak inne obszary Województwa Zachodniopomorskiego**. Z danych GUS wynika na przykład³², że choć w Powiecie Kołobrzeskim przyrost naturalny przyjmuje wartość ujemną (tak jak w całym województwie), to saldo migracji jest dodatnie (w przeciwieństwie do ujemnego salda migracji obliczonego dla województwa).

Jeżeli chodzi o **przedsiębiorczość mieszkańców obszaru gmin objętych LSR**, mierzonych jako liczba podmiotów w rejestrze REGON na 10 tysięcy ludności w wieku produkcyjnym, to wykazuje on **dużą niejednorodność**³³. Obliczony dla Powiatu Kołobrzeskiego wskaźnik kształtuje się na wyrażnie wyższym poziomie (2.513) niż ten sam wskaźnik obliczony dla obszaru województwa (1.982). Jednak pomiędzy poszczególnymi gminami istnieją duże różnice: nadmorskie miejscowości mają ten wskaźnik na bardzo wysokim poziomie (gmina Ustronie Morskie – 4.122, gmina miejska Kołobrzeg – 2.822, gmina wiejska Kołobrzeg – 2.623), natomiast dla pozostałych gmin wskaźnik ten przyjmuje wartość poniżej wartości obliczonej dla województwa (Gościno – 1.435, Rymań – 1.363, Siemyśl – 1.239). Ma to wpływ na wysokość dochodów gmin (podatek dochodowy od osób fizycznych CIT zasila w pewnej części budżet gminy - siedziby podatnika).

W tym miejscu należy również poruszyć ogólnie zagadnienie **branż dających pracę mieszkańcom obszaru objętego LSR**. największych zakładów pracy na obszarze. Z dostępnych danych wynika³⁴, że miejsca pracy generuje sektor turystyczny (hotele, gastronomia, sanatoria, Uzdrowisko Kołobrzeg), szeroko pojmowany sektor publiczny (urzędy, spółki komunalne, Szpital Miejski w Kołobrzegu) oraz usługowy i handlowy. Wiele miejsc pracy zapewniają pracodawcy z szeroko pojętego sektora rybackiego, obejmującego zarówno rybaków morskich jak i branżę przetwórczą (Zakład Przetwórstwa Rybnego „Rybak”, Rybak S.A., Nordfish-Foodmark Sp. z o.o.). Wzrasta również rola wędkarstwa morskiego jako branży generującej miejsca pracy.

3. SEKTOR RYBOŁÓWSTWA I PRZETWÓRSTWA RYB NA OBSZARZE LSR³⁵.

3.1. Generalne uwagi

Sektor rybacki na obszarze objętym LSR jest niezwykle silny. Obszar działania naszego Stowarzyszenia jest modelowym przykładem terenu zależnego od rybactwa. Pod względem najbardziej istotnych wskaźników (liczba zatrudnionych w sektorze, wyladunki, liczba zarejestrowanych przedsiębiorców, statków rybackich liczba zakładów przetwórstwa) nasze gminy plasują się w krajowej czołówce.

Należy jednak nadmienić, że sektor rybacki w Polsce w ostatnich latach boryka się z problemami związanymi ze spadkiem dochodów, zawirowaniami gospodarczymi i ograniczeniami połowowymi. Patrząc długofalowo (w perspektywie ostatnich kilkudziesięciu lat) widać, że sytuacja sektora w Polsce oraz na obszarze objętym LSR pogorszyła się. Spadło zatrudnienie i dochody w sektorze. Wszystko to odbija się niekorzystnie nie tylko na osobach bezpośrednio zatrudnionych w sektorze i członkach ich rodzin, ale także ma negatywny wpływ na rozwój całego obszaru. **Rybactwo i przetwórstwo oraz wędkarstwo morskie, to obok turystyki, kluczowe elementy lokalnej gospodarki. W przypadku problemów jednego z tych filarów, ekonomiczne skutki odczuwają w zasadzie wszyscy mieszkańcy.**

Sytuacja sektora rybackiego na obszarze objętym LSR jest pochodną sytuacji tego sektora w kraju. Jak wynika z danych statystycznych, zmiany w polskiej flocie rybackiej w ostatnich latach dotyczyły zwiększenia liczebności floty łodziowej. Liczebność floty kutrowej nie zmieniła się w porównaniu z rokiem poprzednim. Wzrosły natomiast pojemność i moc silników jednostek. Wzrost odnotowano jedynie w zakresie liczebności floty łodziowej, która jest stałym elementem krajobrazu gospodarczego wszystkich województw nadmorskich. Na koniec 2014 roku, według danych Rejestru Staków Rybackich, polska flota rybacka poławiająca na Morzu Bałtyckim liczyła 870 jednostek, z czego 731 stanowiły łodzie do 15 m długości.

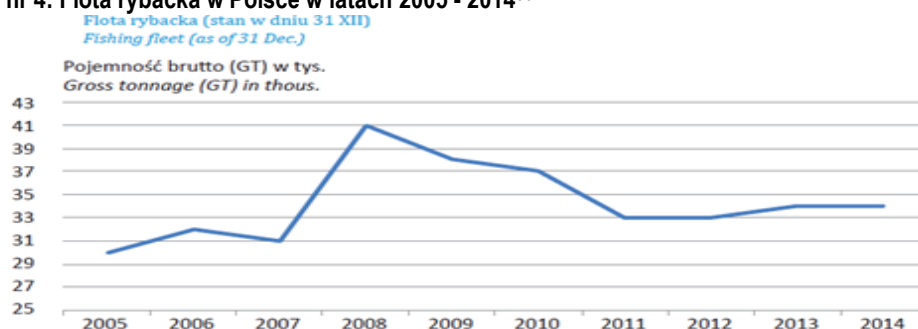
³² Dane za 2013 i 2014 r. na podstawie informacji zawartych w Banku Danych Lokalnych GUS.

³³ Dane za 2013 rok na podstawie publikacji Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014 opracowanego dla poszczególnych gmin przez Urząd Statystyczny w Szczecinie.

³⁴ Informacje przekazane do Stowarzyszenia przez poszczególne gminy, których obszar objęty jest LSR.

³⁵ Informacje w tym punkcie powstały w oparciu o dane zawarte w opracowaniu Morskiego Instytutu Rybackiego „Raport o rybackości obszaru SRLGD „Morze i Parsęta” na potrzeby tworzenia LSR” przygotowanego na zlecenie Stowarzyszenia oraz na podstawie danych statystycznych udostępnionych w raportach publikowanych przez GUS.

Rys. nr 4: Flota rybacka w Polsce w latach 2005 - 2014³⁶

Globalne dane dotyczące sektora nie mogą napawać optymizmem. Jak wynika z danych Morskiego Instytutu Rybackiego, połowy ryb i innych organizmów morskich w 2014 r. wyniosły 170,5 tys. ton i były o 12,8% niższe od połowów uzyskanych w 2013 r. **Na Morzu Bałtyckim złowiono tylko 118,5 tys. ton ryb, czyli o 11,6% mniej w porównaniu z rokiem poprzednim.** Ta druga wartość obrazuje rzeczywistą sytuację, z jaką borykają się rybacy na obszarze objętym LSR, których połowy znacząco zmniejszyły się w ostatnim sezonie.

Rys nr 5: Połowy ryb na morskich w ostatnich latach³⁷.

Należy również zauważyć wyraźną tendencję do dywersyfikowania źródeł dochodów przez sektor rybacki. W perspektywie finansowej 2007 – 2013 wielu rybaków skorzystało z dofinansowania do operacji polegających na zakładaniu przedsiębiorstw prowadzących działalność poza sektorem.

3.2. Charakterystyka portów i przystani położonych na obszarze SRLGD.

Na terenie objętym LSR, według rozporządzeń Ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej oraz zarządzeń Dyrektora Urzędu Morskiego w Słupsku, zlokalizowane są następujące porty i przystanie:

- - port w Kołobrzegu;
- - port w Dźwirzynie;
- - przystań w Ustroniu Morskim.

Poszczególne miejsca rejestracji jednostek rybackich różnią się od siebie pod względem parametrów i stanu infrastruktury, liczby i wartości inwestycji, wielkości obsługiwanych jednostek, czy struktury własności i sposobu zarządzania.

Port w Kołobrzegu

Port w Kołobrzegu jest jednym z największych portów lokalnych w Polsce. Poza obsługą rybołówstwa prowadzone są tam przeładunki, obsługa rejsów pasażerskich, a także jednostek turystycznych. Rozwinęła się tam również szeroka oferta rejsów wędkarskich. Usługi wędkarstwa morskiego świadczy 45 jednostek morskich, na których najczęściej zatrudnienie znajdują byli rybacy. Zarządzaniem portem zajmuje się Zarząd Portu Morskiego Kołobrzeg Sp. z o.o. W jego władaniu znajduje się 31,2% powierzchni portu oraz 59% długości nabrzeży. Stan techniczny portu jest dobry. Inwestycje własne, opierające się przede wszystkim o dofinansowanie z funduszy UE, wpłynęły na poprawę infrastruktury portowej oraz dostępu do portu, jednak potrzeby w tej materii nadal są duże. Port jest miejscem działalności 3 uznanych organizacji producentów ryb, z które zarządzają 3 Lokalnymi Centrami Pierwszej Sprzedaży Ryb (LCPSR).

³⁶ Rysunek oznaczony pod nr 17, zamieszczony w „Roczniku Gospodarki Morskiej 2014 r.” opracowanym przez Urząd Statystyczny w Szczecinie na podstawie danych przekazanych przez Morski Instytut Rybacki.

³⁷ Rysunek oznaczony pod nr 17, zamieszczony w „Roczniku Gospodarki Morskiej 2014 r.” opracowanym przez Urząd Statystyczny w Szczecinie na podstawie danych przekazanych przez Morski Instytut Rybacki

Port w Dźwirzynie

Dźwirzyński port zlokalizowany jest na skraju miejscowości. Jest on bazą dla rybołówstwa i jachtów. Problemem w prowadzeniu innych działalności jest przede wszystkim niewielka głębokość na torze wodnym i w basenach oraz brak zaplecza infrastrukturalnego. Port jest własnością Skarbu Państwa i pozostaje w zarządzie Urzędu Morskiego w Słupsku. Stan techniczny portu określany był przez użytkowników jako dobry, choć wymagający nakładów na modernizację m.in. slipu, dróg wewnętrznych czy zagospodarowania terenów. Położenie w ujściu rzeki, łączącej z morzem jezioro Resko powoduje stałe zamulanie toru wodnego i wymaga ciągłych prac refulacyjnych.

Przystań rybacka w Ustroniu Morskim

Przystań położona w pobliżu Kołobrzegu, jest miejscem rejestracji dla łodzi rybackich. Jej teren jest niemal w całości utwardzony, a w bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się molo spacerowe. Przystań jest własnością Skarbu Państwa administrowaną przez Urząd Morski w Słupsku. Infrastruktura obsługi rybołówstwa szczątkowa. Boksy rybackie zamienione zostały na punkty gastronomiczne, punkty sprzedaży ryb lub sklepy z pamiątkami. Również stan betonowego slipu wskazywał na potrzebę remontu. Przystań jest jednak ważnym punktem na mapie gospodarczej gminy.

3.3. Charakterystyka jednostek rybackich na obszarze SRLGD.

Na koniec 2014 roku, według danych Rejestru Statków Rybackich, polska flota rybacka połowiąca na Morzu Bałtyckim liczyła 870 jednostek, z czego 731 stanowiły łodzie do 15 m długości.

W portach położonych na obszarze SRLGD „Morze i Parsęta”, na koniec 2014 r., zarejestrowanych było 51 łodzi i 17 kutrów rybackich, które stanowiły odpowiednio 7% liczby łodzi i 12,2% liczby kutrów zarejestrowanych w tym czasie w Polsce. Kutry stacjonowały w porcie w Kołobrzegu, który był również największym portem w regionie pod względem liczby zarejestrowanych w nim łodzi. Liczbę jednostek zarejestrowanych w portach na obszarze SRLGD „Morze i Parsęta” przedstawia tabela 1.

Tabela nr 6. Liczba jednostek zarejestrowanych w poszczególnych portach położonych na obszarze SRLGD „Morze i Parsęta” w latach 2010-2014.

Gmina	Długość	2010	2011	2012	2013	2014
Dźwirzyno razem		4	4	4	3	3
Kołobrzeg razem		56	58	58	58	58
Ustronie Morskie razem		8	8	8	7	7
SRLGD "Morze i Parsęta"		68	70	70	68	68
Polska razem		789	787	795	835	870

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rejestru Statków Rybackich.

Parametry techniczne floty rybackiej zarejestrowanej w portach w Kołobrzegu, Dźwirzynie i przystani w Ustroniu Morskim pozwalają stwierdzić, że jest to znaczący dla rybołówstwa region. Udział na poziomie 16% pod względem mocy silników głównych oraz 19,5% pod względem pojemności przy niecałych 8% udziału w liczebności floty w 2014 r. pokazuje, że liczba dużych jednostek jest wyższa niż średnio w Polsce. Średni wiek jednostek wynosił 24,6 lat (przy średniej 27,6 lat dla Polski). Dla kutrów wynosił on średnio 37,4 lat (45,4 lat dla Polski), a dla łodzi 20,4 lat (24,2 lat).

Analizę zatrudnienia przy połowach w regionie przeprowadzono w oparciu o dane z formularzy RRW-19 – sprawozdanie o wynikach ekonomicznych statku rybackiego za 2013 r., które stanowiły podstawę do estymacji na całość floty zarejestrowanej w portach położonych na obszarze działania SRLGD „Morze i Parsęta”.

Według dokonanych szacunków w działalności połowowej na pełnym etacie zatrudnionych było 321 osób, w tym 250 na morzu. W odniesieniu do danych dla województwa na obszarze SRLGD zatrudnionych było ponad 29% pracujących przy połowach, natomiast w odniesieniu do danych ogólnopolskich ponad 12,5%. Dane o zatrudnieniu przedstawia tabela 3.

Tabela nr 7. Szacunkowe zatrudnienie w rybołówstwie na obszarze działania SRLGD w 2013 r.

Gmina	Razem	Na morzu	w tym właściciele	Na lądzie	w tym właściciele
Kołobrzeg	8	7	4	1	1
Kołobrzeg m.	292	225	34	67	35
Ustronie Morskie	21	18	7	3	3
SRLGD "Morze i Parsęta"	321	250	46	71	39
Zachodniopomorskie razem	1099	898	372	201	146
POLSKA	2561	2138	829	423	326

m - gmina miejska

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RRW-19 – sprawozdanie o wynikach ekonomicznych statku rybackiego za 2013 r.

Ze względu na brak wiarygodnych danych analiza nie uwzględnia wpływu rybołówstwa na zatrudnienie w regionie. Według opracowań prof. Zygmunta Polańskiego 1 miejsce pracy w rybołówstwie generowało 5 miejsc pracy w zawodach okołorybackich³⁸.

Należy również zwrócić uwagę, że wokół sektora funkcjonują tradycyjne zawody związane z przygotowaniem narzędzi połowowych (sieciarki), lin, bednarze, wędzarze, takielunku, budową i naprawą kutrów i innych małych jednostek połowowych. Obecnie zawody te zanikają, a wraz z nimi tradycyjne rzemiosło, od wieków obecne na obszarze objętym LSR.

3.4. Stopień organizacji sektora rybackiego.

Niemal wszyscy rybacy zamieszkujący obszar tworzącej się grupy działania są członkami stowarzyszeń rybackich i grup producentów. Na obszarze gmin – członków SRLGD „Morze i Parsęta” działa 5 organizacji rybackich. 4 z nich aktywnie uczestniczą w procesie tworzenia strategii rozwoju obszarów rybackich.

Z punktu widzenia organizacji rynku w porcie infrastrukturę obsługi i zagospodarowania wyladunków ryb posiadają 3 Uznane Organizacje Producentów Rybnych. Są one właścicielami lub użytkownikami nabrzeży, budynków socjalnych i administracyjnych, magazynów chłodniczych, wytwórni lodu oraz hal produkcyjnych. Posiadają także urządzenia do obsługi wyladunków dokonywanych wszystkimi technikami.

Kołobrzeskie organizacje producentów prowadzą ekspansywną politykę rozwojową. Zarówno Kołobrzeska Grupa Producentów Ryb (KGPR) jak i Organizacja Rybaków Łodziowych – Producentów Rybnych ORŁ-PR posiadają Lokalne Centra Pierwszej Sprzedaży Ryb (LCPSR) także w innych portach i przystaniach. Wyjątkiem jest OPR „Bałtyk”, która zrzesza największe kutry prowadzące połowy ukierunkowane na ryby pelagiczne i działa w oparciu o infrastrukturę zlokalizowaną w Kołobrzegu, a zgłoszone na początku 2015 r. LCPSR wykorzystywane jest do rejestracji przez członków organizacji ewentualnego przyłowu dorszy.

Pobieżna analiza pozwala stwierdzić silną konkurencję pomiędzy dwiema grupami (KGPR i ORŁ PR) próbującymi regulować rynek w tym samym segmencie jednostek (łodzi i kutry połowiące ryby denne), która prowadzić może do osłabienia ich pozycji w macierzystym porcie. Wszystkie działające w Kołobrzegu organizacje producentów ryb są dla siebie konkurencją w segmencie ryb pelagicznych, choć wyraźna jest specjalizacja w tym względzie OPR „Bałtyk”. Wewnętrzna konkurencja w środowisku rybackim spowodowała całkowitą utratę kontroli organizacji nad kształtowaniem poziomu cen pierwszej sprzedaży. LCPSR stały się w praktyce jedynie pośrednikami w handlu, z tą różnicą, że ograniczenia prawne gwarantują ich brak ukierunkowania na zysk.

Jeżeli chodzi o współpracę między organizacjami z sektora rybackiego a innymi grupami interesu, to z pewnością wymaga ona poprawy, gdyż interes rybaków wymaga lepszej reprezentacji na forum lokalnym i krajowym.

3.5. Wielkość i struktura gatunkowa połowów.

Wyladunki ryb w polskich portach w 2014 r. wyniosły 110,3 tys. ton. Wyladunki w portach i przystaniach położonych na obszarze gmin objętych LSR stanowiły w 2014 r. niecałe 27% (3,2 tys. ton) wielkości wyladunków w Polsce oraz prawie 70% wielkości wyladunków w województwie zachodniopomorskim. Na taki wynik wpływ ma przede wszystkim skład gatunkowy wyladunków, w którym dominują ryby pelagiczne.

O wielkości wyladunków decyduje przede wszystkim port w Kołobrzegu. Istniejące tam LCPSR oraz wskazanie go jako jednego z portów uprawnionych do prowadzenia wyladunków ryb pelagicznych przeznaczonych na cele niekonsumpcyjne ma decydujące znaczenie. Port w Kołobrzegu ma 99,8% udział w wielkości wyladunków prowadzonych na obszarze SRLGD „Morze i Parsęta”.

3.6. Zagregowane informacje o wynikach ekonomicznych rybołówstwa morskiego w 2014 roku.

Przygotowanie wiążących danych dotyczących rybołówstwa morskiego i produkcji zakładów przetwórczych do obliczenia współczynnika rybackości jest obecnie niemożliwe z powodu przyjętej przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi koncepcji ustalenia jego składowych opartej o deklarowaną przynależność podmiotów do poszczególnych stowarzyszeń.

Podana wartość produkcji obliczona została na podstawie danych wyladunkowych z systemu ERS Departamentu Rybołówstwa MRiRW dla jednostek zarejestrowanych na koniec 2014 r. w portach położonych na obszarze SRLGD. Wartość dla kolumny RRW-19 obliczona została na podstawie agregacji dla jednostek, które złożyły wypełnione formularze RRW-19 w terminie do końca sierpnia 2015 roku i były zarejestrowane w portach położonych na obszarze gmin – członków SRLGD.

³⁸ Opracowania prof. Polańskiego powstały w latach 1993-96, stąd szacunki tam zawarte nie mogą być traktowane jako wiążące. W ciągu 20 lat nastąpiła istotna zmiana sposobu prowadzenia działalności. Istnieje domniemanie, że wzrost wartości pracy spowodował zmniejszenie podawanych zależności, jednak brak badań w tym zakresie nie pozwala na wyprowadzenie szacunków (przypis pochodzi z opracowania MIR).

Uwzględniana przy obliczeniach wskaźnika rybackości wartość obliczana na podstawie danych dla jednostek, które złożyły formularze RRW-19 stanowi w przypadku obszaru SRLGD niecałe 74,8% wartości dla całej zarejestrowanej tam floty. W porównaniu do wartości obliczanej dla jednostek, które przesłały formularze RRW-19 w województwie zachodniopomorskim jest to wartość o ponad 82 p.p. wyższa, a w porównaniu do danych ogólnopolskich udział ten jest o 3 p.p. wyższy.

Według danych zawartych w formularzach RRW-19 w 2014 r. w gminach należących do SRLGD „Morze i Parsęta” zatrudnionych było 237 osób. Nadesłane formularze dotyczyły 44 jednostek, czyli 64,4% liczebności floty zarejestrowanej w gminach Miasto Kołobrzeg, gmina Kołobrzeg i gmina Ustronie Morskie na koniec 2014 r.

Prawie 80% osób pracujących przy połowach na obszarze działania SRLGD "Morze i Parsęta" zatrudnionych było na jednostkach połowowych. Był to wynik niższy niż w większości portów w Polsce (średnio 87,3%). Szczegółowe informacje o liczbie zatrudnionych na jednostkach, dla których nadesłano formularze RRW-19 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 8. Deklarowane zatrudnienie na obszarze SRLGD w 2014 r. dla jednostek, dla których otrzymano formularze RRW-19.

Gmina	Na morzu			Na lądzie			Razem stali	Pracownic y sezonowi
	pracownicy	właściciele	razem	pracownicy	właściciele	razem		
Kołobrzeg	2	1	3				3	
Kołobrzeg m	141	25	166	18	32	50	216	
Ustronie Morskie	12	6	18				18	
SRLGD	155	32	187	18	32	50	237	0
Zachodniopomorskie	423	266	689	39	90	129	818	50
Polska	1226	608	1834	87	191	278	2112	93

Źródło: opracowanie własne na podstawie RRW-19 za 2014 r. wprowadzonych do bazy npzdr.pl do 31 sierpnia 2015 r.

Dane o liczbie zakładów przetwórstwa ryb, pozyskane w oparciu o informacje Głównego Inspektora Weterynarii dotyczą, 268 zakładów na terenie Polski, z czego 66 znajdują się w granicach woj. zachodniopomorskiego. Nie wszystkie zakłady przysłały formularze RRW-20 za 2014 r. Dla Polski było to 166 firm (61,9%), a dla woj. zachodniopomorskiego 52 (78,8%). W przypadku SRLGD „Morze i Parsęta” informacja dotyczy 13 zakładów, które przysłały formularze RRW-20 za 2014 r. Stanowiły one 81,2% liczby zakładów zlokalizowanych w gminach: Miasto Kołobrzeg, gmina Kołobrzeg, gmina Ustronie Morskie oraz gmina Siemyśl.

Liczba zakładów przetwórstwa rybnego zlokalizowanych na obszarze SRLGD „Morze i Parsęta” została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela nr 9. Liczba zakładów przetwórstwa rybnego, w tym takich, które złożyły formularz RRW -20.

Gmina	RRW-20	Ogółem
Kołobrzeg	2	3
Kołobrzeg m.	8	10
Ustronie Morskie	1	1
Siemyśl	2	2
SRLGD Morze i Parsęta	13	16
Zachodniopomorskie	55	66
Polska	200	268

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIW i RRW-20 nadesłanych do MIR-PIB do 31 sierpnia 2015 r.

ROZDZIAŁ IV. ANALIZA SWOT

Po dokonaniu opisu obszaru objętego LSR, przeprowadzeniu konsultacji społecznych i dokonaniu przez Stowarzyszenie analizy zgłoszonych w ich trakcie problemów i oczekiwań, Stowarzyszenie przystąpiło do prac nad analizą SWOT obszaru.

Przedstawiony poniżej wynik analizy SWOT uwzględnia definicje zaproponowane w Poradniku dla Lokalnych Grup Działania w zakresie przygotowywania LSR, zgodnie z którymi:

- 1) **Silne strony obszaru (STRENGTHS)** to: **czynniki wewnętrzne** mające **pozytywny wpływ na sytuację obszaru** (cechy wyróżniające obszar LSR od innych obszarów sąsiadujących). Okoliczności występujące w trakcie sporządzania analizy;
- 2) **Słabe strony (WEAKNESS)** to: **czynniki wewnętrzne** mające negatywny wpływ na sytuację obszaru (konsekwencja ograniczeń rodzaju zasobów. Okoliczności występujące w trakcie sporządzania analizy);
- 3) **Szanse (OPORTUNITIES)** to : **czynniki zewnętrzne mogące w przyszłości wpływać pozytywnie na obszar** (korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym, których właściwie wykorzystanie może stanowić impuls rozwojowy);
- 4) **Zagrożenia (THREATS)** to: **czynniki zewnętrzne, które w przyszłości mogą negatywnie wpływać na obszar** (niekorzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym, które mogą być barierą dla rozwoju obszaru).

W przygotowanie poniższej analizy SWOT była zaangażowana lokalna społeczność. Przede wszystkim praktycznie wszystkie elementy składające się na poszczególne punkty analizy były przedmiotem dyskusji na spotkaniach prowadzonych w ramach konsultacji społecznych. Analiza uwzględnia także wynik przeprowadzonych ankiet. Projekt analizy SWOT został również skonsultowany z lokalną społecznością umieszczono go na stronie internetowej Stowarzyszenia i zaproszono zainteresowane osoby do zgłaszania do niego swoich uwag.

W wyniku przeprowadzonych działań następujące elementy zakwalifikowano, jako:

1) SILNE STRONY:

Opis silnej strony	Miejsce w LSR zawierające odpowiednią wzmiankę
Ogromna popularność Kołobrzegu i okolic wśród turystów (najpopularniejszy kurort na Wybrzeżu). Ustronie Morskie odwiedza coraz więcej turystów.	Rozdział III, pkt. 1.3. Historia, turystyka i kultura na obszarze objętym LSR.
Specyfika pobytu turystów na obszarze LSR (długie turnusy) i związany z tym popyt turystów na produkty i usługi codziennego życia.	Rozdział III, pkt. 1.3. Historia, turystyka i kultura na obszarze objętym LSR
Dłuższy sezon turystyczny ze względu na istnienie uzdrowiska i sanatoriów na obszarze objętym LSR.	Rozdział III, pkt. 1.3. Historia, turystyka i kultura na obszarze objętym LSR
Zróżnicowany charakter atrakcji turystycznych, bogata oferta kulturalna i historyczna, wędkarstwo morskie itp.	Rozdział III, pkt. 1.3. Historia, turystyka i kultura na obszarze objętym LSR
Dobra baza noclegowa w trzech miejscowościach objętych LSR – miejsca noclegowe dostosowane do różnych wymagań finansowych i wypoczynkowych.	Rozdział III, pkt. 1.3. Historia, turystyka i kultura na obszarze objętym LSR
Środowisko naturalne: unikalne, atrakcyjne turystycznie ekosystemy, w tym obszary NATURA 2000, przyciągające turystów (<i>birdwatching</i>)	Rozdział III, pkt. 1.5. Przyroda na obszarze objętym LSR
Dobra, na tle Województwa Zachodniopomorskiego, sytuacja na rynku pracy (niższy poziom bezrobocia, mniejszy problem sezonowości zatrudnienia)	Rozdział III. Pkt 2. Demografia oraz rynek pracy na obszarze objętym LSR
Dodatni bilans migracyjny na obszarze objętym LSR, odporność na problem wyludniania się miejscowości do większych ośrodków miejskich i zagranicę.	Rozdział III. Pkt 2. Demografia oraz rynek pracy na obszarze objętym LSR
Bardzo silny sektor rybacki na obszarze objętym LSR. Duża liczba podmiotów zatrudnionych w rybactwie, silne organizacje rybackie, duża ilość i wartość połowów.	Rozdział III, pkt 3 Sektor Rybołówstwa i przetwórstwa na obszarze objętym LSR
Duży port rybacki w Kołobrzegu, nieformalne centrum sektora w regionie.	Rozdział III, pkt 3 Sektor Rybołówstwa i przetwórstwa na obszarze objętym LSR
Nowoczesne, zmodernizowane przedsiębiorstwa przetwórstwa produktów rybnych.	Rozdział III, pkt 3 Sektor Rybołówstwa i przetwórstwa na obszarze objętym LSR

2) SŁABE STRONY:

Opis słabej strony	Miejsce w LSR zawierające odpowiednią wzmiankę
Niedostateczny poziom skomunikowania obszaru objętego LSR z innymi regionami Polski	Rozdział III, pkt. 1.3. Historia, turystyka i kultura na obszarze objętym LSR
Zły stan infrastruktury komunikacyjnej na obszarze objętym LSR	Rozdział III, pkt. 1.3. Historia, turystyka i kultura na obszarze objętym LSR
Bardzo duże uzależnienie obszaru od kondycji sektora rybackiego i turystyki. Potencjalny kryzys w jednej z tych branż negatywnie odbija się na sytuacji ekonomicznej całego obszaru	Rozdział III, pkt. 1.3. Historia, turystyka i kultura na obszarze objętym LSR, pkt 3 Sektor rybołówstwa i przetwórstwa ryb na obszarze objętym LSR
Brak ciągłości podmiotowej we wdrażaniu strategii w poprzedniej i obecnej perspektywie finansowej, „nowość” SRLGD, słaba rozpoznawalność wśród przyszłych beneficjentów	Rozdział I, pkt 4 Powstanie Stowarzyszenia i jego dotychczasowa działalność
Duże bezrobocie wśród osób starszych oraz wchodzących na rynek pracy	Rozdział III, pkt 2. Demografia oraz rynek pracy na obszarze objętym LSR
Zróznicowanie gospodarcze pomiędzy gminami objętymi LSR (gminy nadmorskie – gminy niegraniczące z Bałtykiem) brak jednej, uniwersalnej recepty, rozwiązującej problemy całego obszaru	Rozdział III, pkt. 1.2 Spójność obszaru, pkt 1.3. Historia, turystyka i kultura na obszarze objętym LSR, pkt 2 Demografia oraz rynek pracy na obszarze objętym LSR
Uzależnienie sektora turystycznego i dochodów miejscowych przedsiębiorców od pogody – pokutujące przekonanie, że nad Bałtykiem w czasie gorszej pogody nie ma co robić	Rozdział III, pkt. 1.3. Historia, turystyka i kultura na obszarze objętym LSR
Proces „starzenia się” sektora rybackiego na obszarze, ginące zawody związane z tym sektorem (sieciarki, szkutnicy itp.).	Rozdział III, pkt 3 Sektor Rybołówstwa i przetwórstwa na obszarze objętym LSR
Brak rozbudowanych form współpracy między sektorem rybackim a jednostkami samorządu terytorialnego, alienacja tej grupy zawodowej od innych grup interesu	Rozdział III, pkt 3 Sektor Rybołówstwa i przetwórstwa na obszarze objętym LSR

1) Szanse:

Opis szansy	Miejsce w LSR zawierające odpowiednią wzmiankę
Rozwój zainteresowania historią, przyrodą oraz tradycjami rybackimi wśród mieszkańców Polski	Rozdział III, pkt. 1.3. Historia, turystyka i kultura na obszarze objętym LSR
Rozwój turystyki opartej na zwiedzaniu i podziwianiu walorów przyrody oraz aktywnym spędzaniu czasu	Rozdział III, pkt 2. Demografia oraz rynek pracy na obszarze objętym LSR
Możliwość wykorzystania środków unijnych do sfinansowania różnorodnych inicjatyw	Rozdział III, Rozdział I, pkt 5 Struktura członkostwa w LGD
Wzrost liczby kuracjuszy w sanatoriach i uzdrowisku, ze względu na postępujący proces starzenia się społeczeństwa	Rozdział III, pkt. 1.3. Historia, turystyka i kultura na obszarze objętym LSR
Dobra ocena Kołobrzegu i okolic w oczach mieszkańców innych regionów Polski oraz inwestorów	Rozdział III, pkt. 1.3. Historia, turystyka i kultura na obszarze objętym LSR
Możliwości podnoszenia kompetencji zawodowych dzięki dobrej bazie edukacyjnej na obszarze LSR	Rozdział III, pkt 2. Demografia oraz rynek pracy na obszarze objętym LSR
Zainteresowanie turystów z Niemiec historią regionu znajdującego się niegdyś w granicach ich państwa	Rozdział III, pkt 2. Demografia oraz rynek pracy na obszarze objętym LSR
Zwiększenie popytu na produkty rybne dzięki promocji zdrowego stylu żywienia. Promocje produktów spowodowały większe zainteresowanie spożyciem ryb morskich	Rozdział III, pkt. 1.3. Historia, turystyka i kultura na obszarze objętym LSR, pkt 3 Sektor rybołówstwa i przetwórstwa ryb na obszarze objętym LSR

1) Zagrożenia

Opis słabej szansy	Miejsce w LSR zawierające odpowiednią wzmiankę
Zwiększenie się bezrobocia (efekt niekorzystnych zjawisk w gospodarce krajowej)	Rozdział III, pkt 2. Demografia oraz rynek pracy na obszarze objętym LSR
Niekorzystne zmiany klimatyczne oraz niekorzystne zmiany w populacji ryb na Bałtyku	Rozdział III, pkt. 1.4. Przyroda na obszarze objętym LSR, pkt 3 Sektor Rybołówstwa i przetwórstwa na obszarze objętym LSR
Konkurencja z innymi miejscowościami nadmorskimi na rynku turystyki krajowej	Rozdział III, pkt. 1.3. Historia, turystyka i kultura na obszarze objętym LSR
Zanieczyszczenie środowiska naturalnego w wyniku nieprzewidzianych awarii oraz nieodpowiedzialnego gospodarowania zasobami wodnymi i kłusownictwem	Rozdział III, pkt. 1.4. Przyroda na obszarze objętym LSR
Niestabilny system prawny	Ogólne uwarunkowania, Rozdział III,
Brak kluczowych aktów prawnych w okresie przygotowywania LSR	
Zawirowania o charakterze międzynarodowym (blokady i embarga handlowe)	
Spadek opłacalności działalności rybackiej w wyniku konkurencji zagranicznej	Rozdział III, pkt 3 Sektor Rybołówstwa i przetwórstwa na obszarze objętym LSR

Kuter rybacki i łodzie wędkarskie w drodze z łowiska do portu Kołobrzeg

ANALIZA SWOT – SCHEMAT

STRENGTH	WEAKNESS
OPIS SILNEJ STRONY	OPIS SŁABEJ STRONY
1. Ogromna popularność Kołobrzegu i okolic wśród turystów 2. Specyfika pobytu turystów na obszarze LSR (długie turnusy) i związany z tym popyt turystów na produkty i usługi codziennego życia (niezwiązane bezpośrednio z turystyką i rekreacją). 3. Dłuższy sezon turystyczny ze względu na istnienie uzdrowiska i sanatoriów 4. Zróżnicowany charakter atrakcji turystycznych 5. Dobra baza noclegowa w trzech miejscowościach objętych LSR 6. Środowisko naturalne: unikalne, atrakcyjne ekosystemy, w tym obszary NATURA 2000 7. Niższy niż w innych rejonach Województwa Zachodniopomorskiego ogólny poziom bezrobocia 8. Dodatni bilans migracyjny na obszarze objętym LSR 9. Bardzo silny sektor rybacki na obszarze objętym LSR 10. Duży port rybacki w Kołobrzegu, nieformalne centrum sektora w regionie 11. Rozwinięty przemysł przetwórczy	1. Niedostateczny poziom skomunikowania obszaru objętego LSR z innymi regionami Polski 2. Zły stan infrastruktury komunikacyjnej na obszarze objętym LSR 3. Bardzo duże uzależnienie obszaru od kondycji sektora rybackiego i turystyki 4. Brak ciągłości podmiotowej we wdrażaniu strategii w poprzedniej i obecnej perspektywie finansowej, „nowość” SRLGD 5. Relatywnie wysokie bezrobocie wśród osób starszych i osób wchodzących po raz pierwszy na rynek pracy 6. Zróżnicowanie pomiędzy gminami objętymi LSR (gminy nadmorskie – gminy niegraniczące z Bałtykiem) 7. Uzależnienie sektora turystycznego od pogody 8. Proces „starzenia się” sektora rybackiego na obszarze, ginące zawody związane z tym sektorem (sieciarki, szkutnicy itp.) 9. Brak rozwiniętej, długofalowej i zorganizowanej współpracy sektora rybackiego z innymi grupami interesu na obszarze
OPPORTUNITIES	THREATS
OPIS SZANSY	OPIS ZAGROŻENIA
1. Rozwój zainteresowania historią, przyrodą oraz tradycjami rybackimi wśród mieszkańców Polski 2. Rozwój turystyki opartej na zwiedzaniu i podziwianiu walorów przyrody oraz aktywnym spędzaniu czasu 3. Możliwości jakie dają środki unijne w zakresie dofinansowania różnorodnych inicjatyw 4. Wzrost liczby kuracjuszy w sanatoriach i uzdrowisku, ze względu na postępujący proces starzenia się społeczeństwa 5. Dobra ocena Kołobrzegu i okolic w oczach mieszkańców innych regionów Polski oraz inwestorów 6. Możliwości podnoszenia kompetencji zawodowych dzięki dobrej bazie edukacyjnej na obszarze LSR 7. Zainteresowanie turystów z Niemiec historią regionu znajdującego się niegdyś w granicach ich państwa 8. Zwiększenie popytu na produkty rybne dzięki promocji zdrowego stylu żywienia	1. Zwiększenie się bezrobocia (efekt niekorzystnych zjawisk w gospodarce krajowej) 2. Niekorzystne zmiany klimatyczne oraz niekorzystne zmiany w populacji ryb na Bałtyku 3. Konkurencja z innymi miejscowościami nadmorskimi na rynku turystyki krajowej 4. Zanieczyszczenie środowiska naturalnego w wyniku nieprzewidzianych awarii oraz nieodpowiedzialnego gospodarowania zasobami wodnymi i kłusownictwem. 5. Niestabilny system prawny. 6. Brak kluczowych aktów prawnych w okresie przygotowywania LSR 7. Spadek opłacalności działalności rybackiej w wyniku konkurencji zagranicznej 8. Zawirowania o charakterze międzynarodowym (blokady i embargo handlowe)

ROZDZIAŁ V. CELE I WSKAŹNIKI

1. UWAGI OGÓLNE.

Jak wskazano wyżej, Stowarzyszenie zakłada, że LSR będzie finansowana ze środków PO RYBY 2014 – 2020. Zakres wsparcia w ramach realizacji lokalnych strategii rozwoju finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego jest ograniczony do katalogu działań wymienionych w art. 63 ust. 1 rozporządzenia nr 508/2014. Z tego powodu Stowarzyszenie musiało sprofilować charakter swojej strategii oraz zrezygnować ze wspierania wielu interesujących inicjatyw, zgłoszonych w trakcie konsultacji społecznych, które wpłynęłyby na rozwój obszaru objętego LSR, jednak nie mogłyby uzyskać dofinansowania ze środków PO RYBY 2014 – 2020.

Projektowanie celów i kluczowych przedsięwzięć w LSR było utrudnione również, dlatego że **SRLGD nie dysponowała ostatecznymi wersjami aktów prawnych kluczowych dla wdrażania strategii**. W trakcie prac nad strategią PO RYBY 2014 – 2020 został dopiero zatwierdzony przez Komisję Europejską. Również rozporządzenie ministra właściwego do spraw rybołówstwa, które określa katalog operacji, które będą mogły uzyskać dofinansowanie ze środków tego PO RYBY 2014 – 2020 w ramach wdrażania LSR, w okresie prac nad LSR było dopiero projektowane i SRLGD dysponowała jedynie założeniami tego aktu.

Stowarzyszenie na podstawie dostępnych informacji sformułowało cele i przedsięwzięcia, które zamierza zrealizować. Ich wyznaczenie zostało dokonane w oparciu o dane zgromadzone na etapie sporządzania diagnozy obszaru, tak by zaproponowane cele wychodziły naprzeciw potrzebom społecznym, wykorzystując silne strony i szanse wskazane w analizie SWOT. Stowarzyszenie zwróciło uwagę, by cele były zgodne z zakresem tematycznym, jaki może korzystać ze wsparcia ze środków EFMR. Każdy cel szczegółowy został przypisany do odpowiedniego zakresu operacji, wymienionego w kolejnych literach art. 63 ust. 1 rozporządzenia nr 508/2014.

Formy, w jakich będą realizowane poszczególne przedsięwzięcia oraz ich grupy docelowe zostały zaplanowane w ten sposób, by po pierwsze umożliwić wszystkim najistotniejszym grupom interesu skorzystanie ze środków, którymi będzie dysponowało Stowarzyszenie, po drugie zaś by w maksymalnym stopniu zapewnić grupie defaworyzowanej osiągnięcie korzyści wynikających z realizacji LSR.

2. ZIDENTYFIKOWANE POTRZEBY, GRUPY DOCELOWE ORAZ OBSZARY INTERWENCJI

Jak wynika z diagnozy obszaru, ze względu na niezwykle silny sektor rybacki na obszarze LSR, niekorzystne zjawiska dotyczące ten sektor mają bezpośrednie przełożenie na sytuację ekonomiczno-społeczną na całym obszarze. Dlatego ważne, by ten sektor nie był narażony na gwałtowne i niekorzystne wydarzenia. **Pierwszą zidentyfikowaną potrzebą obszaru było ustabilizowanie sytuacji ekonomicznej podmiotów prowadzących działalność w sektorze rybackim**. Może to zostać osiągnięte na różne sposoby: w drodze bezpośredniego wspierania sektora, jak i pomocy w dywersyfikacji źródeł dochodu rybaków. Dlatego kolejną potrzebą jest **zniwelowanie wpływu jakie negatywne zjawiska gospodarcze dotykające sektor rybacki mają na lokalną gospodarkę**.

Nie można pominąć również faktu, że popularność obszaru objętego LSR wśród turystów oraz funkcjonowanie sektora rybackiego zależy od stanu środowiska. **Dlatego istotną potrzebą obszaru jest zachowanie środowiska naturalnego przynajmniej w takim stanie, w jakim znajduje się ono obecnie**. Problem zanieczyszczonych brzegów, kłusownictwa oraz zanieczyszczeń wody może stanowić poważną przeszkodę dla zrównoważonego rozwoju obszaru objętego LSR, a negatywne skutki zaniedbań na tym polu mogą być widoczne przez wiele lat.

Obszar objęty LSR powinien być dobrym miejscem do życia. Może to zostać osiągnięte przez inicjatywy związane z lokalną infrastrukturą, poprawieniem komunikacji wewnątrz obszaru. Niestety w większości działania infrastrukturalne związane z lokalnym transportem nie mogą być finansowane ze środków PO RYBY 2014–2020. Tym niemniej **potrzeba sprowadzająca się do zwiększenia komfortu zamieszkiwania na obszarze objętym LSR** będzie również, w miarę możliwości zaspokajana podczas realizacji LSR. Wiąże się z tym sygnalizowana na spotkaniach konsultacyjnych potrzeba wzbogacenia oferty rekreacyjno-kulturalnej dla mieszkańców, gdyż w chwili obecnej oferta ta ukierunkowana jest na potrzeby turystów, a nie mieszkańców.

Obszar objęty LSR będzie lepszym miejscem do życia wówczas, gdy jego **mieszkańcy będą mieli stałą, dobrze płatną pracę**. Dotyczy to zwłaszcza przedstawicieli grupy defaworyzowanej, której na lokalnym rynku pracy jest najtrudniej. Istotne, by praca ta gwarantowała dochody przez cały rok, a nie tylko w sezonie turystycznym. Ważne, by pracownicy odczuwali stabilność zatrudnienia, mieli możliwość skorzystania z urlopów pracowniczych, rodzicielskich itp. Stąd zidentyfikowana potrzeba zatrudniania na podstawie umów o pracę, Przedsięwzięcia realizowane w ramach LSR będą zatem starały się zaspokoić tą potrzebę.

Mając na uwadze powyższe potrzeby, **SRLGD zamierza skupić się na następujących obszarach tematycznych**, które w jej ocenie wymagają interwencji: rynek pracy, infrastruktura turystyczno – rekreacyjna, środowisko naturalne wokół akwenów wodnych oraz działalność kulturalna związana z historią i tradycjami obszaru, w szczególności związanymi z sektorem rybactwa.

Tak sformułowane obszary interwencji wpływają na **zdefiniowanie grupy docelowej LSR**: w ramach celu ogólnego 1 są nią rybacy oraz przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą związaną z sektorem rybackim, ze względu na fakt, że EFMR umożliwia wsparcie działalności gospodarczej o określonym profilu. Grupą docelową w ramach tego celu ogólnego będą także inne podmioty, których działalność może pozytywnie wpłynąć na kompetencje zawodowe i aktywizację rybaków. Ponadto grupą docelową w ramach tego celu ogólnego jest zdefiniowana wcześniej grupa defaworyzowana, na którą składają się osoby młode (do 35 roku życia), które pozostają bez pracy a także osoby w wieku 50+.

W ramach celu ogólnego nr 2 grupą docelową są rybacy, osoby władające wodami oraz posiadające tytuł prawny do brzegów rzek, jezior i morza a także sektor publiczny (w tym służby i inspekcje czuwające nad porządkiem). To te podmioty będą mogły realizować operacje polegające na poprawie stanu środowiska naturalnego na obszarze objętym LSR oraz zapobieganiu zanieczyszczeniom wód i brzegów.

W ramach celu ogólnego nr 3 grupą docelową są natomiast przede wszystkim jednostki samorządu terytorialnego, które będą mogły realizować inwestycje infrastrukturalne związane z zapleczem turystyczno-rekreacyjnym w ramach przedsięwzięcia 3.1.1. Kolejną grupą docelową w ramach tego celu ogólnego są organizacje społeczne i przedsiębiorcy prowadzące działalność kulturalną oraz związaną z upamiętnianiem historii obszaru (będą realizować operacje w ramach celu szczegółowego 3.2).

3. CELE I PRZEDSIĘWZIĘCIA I WSKAŹNIKI W RAMACH LSR.

Stowarzyszenie na podstawie przeprowadzonej analizy i konsultacji społecznych zaproponowało, by LSR realizowała 3 cele ogólne. Każdy z nich podzielony jest na cele szczegółowe. W ramach poszczególnych celów będą realizowane przedsięwzięcia, czyli grupy powiązanych ze sobą operacji, o podobnej charakterystyce, adresowane do podobnej grupy wnioskodawców³⁹.

Realizacja każdego celu i przedsięwzięcia będzie osobno mierzona za pomocą dobranych przez SRLGD „Morze o Parsęta” wskaźników. Ważne, by SRLGD oraz instytucje zaangażowane w realizację PO RYBY 2014 – 2020 wiedziały, czy środki przeznaczone na realizację strategii należyście „pracują”, wywierając pożądany efekt.

Przygotowując ten element LSR Stowarzyszenie wzięło pod uwagę, że zgodnie z zasadami konkursu na wybór LSR, **co najmniej 50%** wszystkich wskaźników LSR planowanych do osiągnięcia ze środków EFMR związane jest z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy (§ 4 ust. 3 pkt 4 Regulaminu konkursu). Wymóg ten został przez Instytucję Zarządzającą zinterpretowany wbrew literalnemu brzmieniu tego postanowienia, jako odnoszący się do wartości środków finansowych przeznaczonych na realizację tych wskaźników⁴⁰ (w praktyce: co najmniej 50% budżetu musi zostać przeznaczona na realizację operacji, które wiążą się z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy). Takie postanowienie wpływa na sformułowanie celów LSR oraz budżetu.

Przyjęte przez Stowarzyszenie wskaźniki były przygotowywane w tym samym czasie, w którym formułowano cele strategii. Miało to zagwarantować spójność tych dwóch kluczowych elementów LSR. Dzięki temu uniknięto sytuacji, gdy po sformułowaniu celów okazało się, że nie można dla nich przygotować adekwatnych wskaźników. Wskaźniki przygotowano w oparciu o wskazówki zawarte w przygotowanym w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi „Poradniku dla LGD w zakresie przygotowania LSR”.

Poniżej omówiono cele i przedsięwzięcia, które SRLGD ma zamiar realizować w ramach wdrażania LSR. Ich uszeregowanie i wzajemne zależności to tzw. logika interwencji, którą umieszczono w tabeli na końcu rozdziału. **Na końcu rozdziału zamieszczono także tabelaryczną matrycę logiczną**, która pokazuje w jaki sposób diagnoza obszaru i analiza SWOT przełożyła się na sformułowanie celów i wskaźników LSR.

CEL OGÓLNY 1: ROZWÓJ OBSZARU OBJĘTEGO LSR PRZY WYKORZYSTANIU LOKALNYCH ATUTÓW

Cel ten został sformułowany biorąc pod uwagę charakterystykę instrumentu Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność. Instrument ten jest narzędziem, które ma służyć rozwojowi obszaru, a nie konkretnego sektora. Na obszarze objętym LSR sytuacja ekonomiczna sektora rybackiego i lokalnej gospodarki są jednak ściśle powiązane (świadczą o tym **dane przywołane w pkt 3.6. i 3.7. Rozdziału III**). Dlatego rybactwo i bliskość Morza Bałtyckiego stanowią główne atuty obszaru. Jednocześnie rybactwo jest mocno zakorzenione w lokalnym krajobrazie społecznym będąc elementem, z którym kojarzą

³⁹ Zgodnie z logiką interwencji opisaną w „Poradniku dla LGD...”.

⁴⁰ Por. odpowiedź na pytanie nr 113: http://www.prow.umww.pl/attachments/article/863/Pytania_odpowiedzi_LSR.pdf.

Kołobrzeg i okolice turyści oraz inwestorzy. **Wskazywali na to również mieszkańcy w trakcie konsultacji społecznych.** Przedsiębiorstwa rybackie mogą stanowić zarówno akcelerator jak i hamulec rozwoju naszej małej ojczyzny – w zależności od tego, jak będą sobie radzić z wyzwaniami współczesnego rynku. Kluczową kwestią jest, by radziły sobie jak najlepiej a ich sukcesy przekazywały się na poprawę sytuacji całego obszaru LSR.

Realizacja tego celu ogólnego mierzona będzie **dwoma wskaźnikami oddziaływania**:

- Średnie dochody gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca - w wyniku wsparcia sektora rybackiego dochody gmin powinny wzrosnąć (wyższe dochody z podatków i opłat lokalnych, pochodzących nie tylko z przedsiębiorstw rybackich, ale także od innych podmiotów, które pośrednio skorzystały z realizacji LSR). Należy bowiem zauważyć, że wspieranie inicjatyw związanych z sektorem rybackim pozytywnie wpłynie na inne branże (generowanie popytu). Wskaźnik oblicza się na podstawie danych statystycznych, sumując wysokość dochodów każdej gminy objętej LSR i dzieląc tak powstałą sumę przez liczbę gmin objętych LSR.
- Średni poziom bezrobocia na obszarze gmin objętych LSR - bezpośrednim wynikiem realizacji LSR będzie stworzenie nowych miejsc pracy (w ramach Kryteriów wyboru operacji preferowane będą takie inicjatywy, które będą wiązały się z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy). Wskaźnik oblicza się sumując poziom bezrobocia w danej gminie (stan na koniec roku kalendarzowego) i dzieląc tak powstałą sumę przez liczbę gmin objętych LSR.

W ramach tego celu ogólnego planuje się realizację 3 celów szczegółowych.

Cel szczegółowy 1.1: Utrzymanie i poprawienie pozycji rynkowej przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą na obszarze objętym LSR.

W przypadku poprawienia sytuacji gospodarczej sektora rybackiego, dzięki odpowiedniemu ukierunkowaniu interwencji korzyści odczuje cały obszar objęty LSR. Dlatego istotne by sektorowi rybackiemu zagwarantować dodatkowe źródła popytu na produkty rybne np. by ryby poławiane przez miejscowych rybaków znajdowały się w menu lokalnych restauracji, w sklepach i na lokalnych targowiskach. Będzie to dodatkowy atut w ramach oferty turystycznej obszaru, gdyż turyści poszukują świeżych i zdrowych produktów lokalnych (**por. analiza SWOT**). **Cel ten jest zgodny z art. 63 ust. 1 lit a rozporządzenia nr 508/2014.** Jego realizacja mierzona będzie następującym **wskaźnikiem rezultatu**:

- Zmiana liczby podmiotów prowadzących na obszarze objętym LSR działalność związaną z rybactwem lub przetwórstwem produktów rybnych – w wyniku poprawienia kondycji sektora liczb podmiotów prowadzących na obszarze objętym LSR działalność rybacką powinna utrzymać się na dotychczasowym poziomie, pomimo niekorzystnych zjawisk o charakterze globalnym (**por. Rozdział III**).

Powyższy opis celu szczegółowego uzasadnia wybór 3 przedsięwzięć realizowanych w jego ramach:

1.1.1. Podnoszenie wartości produktów sektora rybołówstwa i akwakultury poprzez tworzenie lub rozwijanie łańcucha dostaw tych produktów na obszarze LSR ⁴¹.

W jego ramach wspierane będą inicjatywy związane z transferem produktów sektora rybackiego „od producenta do konsumenta”. Chodzi zarówno o promocję ryb pochodzących z lokalnych gospodarstw i miejscowych połowów jak i o udostępnienie ryb w punktach sprzedaży dla konsumenta (często turyści i mieszkańcy chcą kupić rybę z miejscowych odłowów, ale nie wiedzą gdzie taka „sprawdzona” rybę można nabyć). **Pozwoli to zwiększyć popyt na produkty sektora rybołówstwa i akwakultury, na co zwracano uwagę w trakcie konsultacji społecznych.** Na potrzebę poprawy dostępności ryb na rynku lokalnym oraz otarcie nowych kanałów dystrybucji zwracali uwagę mieszkańcy obszaru w trakcie konsultacji społecznych (**por. tabela w Rozdziale II**).

Realizacja tego przedsięwzięcia mierzona będzie następującymi **wskaźnikami produktu**:

- Liczba wydarzeń promocyjnych lub handlowych, które miały miejsce w związku z realizacją operacji – bezpośrednim produktem realizacji operacji będą wydarzenia promocyjno-handlowe (np. targi rybne), na których mieszkańcy obszaru i turyści będą mogli zakupić rybę, dlatego taki wskaźnik jest najbardziej adekwatny dla pomiaru realizacji przedsięwzięcia. W ramach przedsięwzięcia dofinansowanie otrzymają także sklepy rybne. Stałe funkcjonujący punkt sprzedaży traktowany będzie jako 1 inicjatywa.
- Liczba miejsc pracy utworzonych w związku z realizacją operacji
- Liczba miejsc pracy utrzymanych w związku z realizacją operacji

⁴¹ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej na realizację operacji w ramach działań wsparcie przygotowawcze i realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność, w tym koszty bieżące i aktywizacja, objętych Priorytetem 4. Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej, zawartym w Programie Operacyjnym "Rybnictwo i Morze" (Dz.U poz. 1435), zwane dalej „rozporządzeniem o wdrażaniu LSR”.

- istotne, by realizacja poszczególnych przedsięwzięć wiązała się z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy. Miejsca pracy będą bezpośrednim efektem realizacji operacji.

1.1.2. Ryba z miejscowych połowów w menu lokalnej gastronomii.

Jak wskazano w Przedsięwzięciu 1.1.1., bardzo ważne jest, by na obszarze objętym LSR klient (mieszkaniec, konsument) mógł zjeść rybę, co do której będzie miał pewność, że jest świeża i pochodzi z gospodarstwa znajdującego się na obszarze. Oprócz wsparcia targów rybnych, akcji promocyjnych i systemów sprzedaży „od producenta do konsumenta” Stowarzyszenie planuje wesprzeć operacje, dzięki którym zwiększy się liczba lokali gastronomicznych oferujących dania rybne pochodzące z lokalnych odłowów. Dzięki temu zwiększy się popyt na produkty rybactwa oraz poprawi się atrakcyjność turystyczna obszaru **na co zwracano uwagę w trakcie konsultacji społecznych** (por. tabela w Rozdziale II).

Realizacja tego przedsięwzięcia mierzona będzie następującymi **wskaźnikami produktu**:

- Liczba lokali gastronomicznych, w których dzięki realizacji operacji serwuje się produkty rybne pochodzące z lokalnych połowów – bezpośredni produktem realizacji operacji, będą restauracje i inne lokale gastronomiczne, w których można zakupić rybę pochodzącą z lokalnych połowów.
- Liczba miejsc pracy utworzonych związku z realizacją operacji
- Liczba miejsc pracy utrzymanych w związku z realizacją operacji
- istotne, by realizacja poszczególnych przedsięwzięć wiązała się z tworzeniem miejsc pracy. Dlatego utworzone lub zachowane miejsca pracy to adekwatny wskaźnik realizacji operacji.

Cel szczegółowy 1.2: Dywersyfikacja źródeł dochodów osób funkcjonujących na obszarze objętym LSR.

Biorąc pod uwagę niekorzystne tendencje jakie w dłuższej perspektywie czasowej dotyczą sektor rybacki (por. **Rozdział III pkt 3.1.**) i ich wpływ na inne gałęzie lokalnej gospodarki, niezwykle ważne jest zdywersyfikowanie źródeł dochodu osób, które są związane z rybactwem. Dzięki temu ewentualne zawirowania w tym sektorze będą w mniejszym stopniu wpływać na sytuację społeczno-ekonomiczną obszaru. Już dzisiaj wielu rybaków na obszarze objętym LSR prowadzi dodatkową, pozarybacką działalność, stanowiącą uzupełnienie dotychczasowych dochodów (**por. Rozdział III pkt 3.1.**). Realizując ten cel szczegółowy Stowarzyszenie zamierza zarówno wspierać istniejące przedsiębiorstwa rybaków, które już dywersyfikują swoje dochody, jak i pomagać w zakładaniu nowych firm (rybackie start-upy). Aby uniknąć rywalizacji między istniejącymi a startującymi inicjatywami, Stowarzyszenie przygotowało w ramach tego celu dwa osobne przedsięwzięcia.

Dodatkowo, jak wskazano **w trakcie konsultacji społecznych** i zauważono w **Rozdziale III**, na obszarze objętym LSR działają szkoły gwarantujące wysokiej jakości kształcenie zawodowe a lokalni pracodawcy poszukują wykwalifikowanej kadry. Tymczasem bezrobocie wśród osób niewykwalifikowanych i wchodzących na rynek pracy jest wysokie. Przemawia to za wspieraniem inicjatyw zmierzających do poprawy kompetencji wśród tej grupy. **Cel ten zatem jest zgodny z art. 63 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 508/2014.**

Realizacja tego celu szczegółowego mierzona będzie za pomocą **wskaźnika rezultatu**:

- Średnioroczne zatrudnienie w przedsiębiorstwach prowadzących działalność gospodarczą związaną z rybactwem lub przetwórstwem produktów rybnych – realizacja przedsięwzięć w ramach tego celu szczegółowego korzystnie przełoży się na poziom zatrudnienia w przedsiębiorstwach sektora rybackiego. W ramach LSR **wspierane są inicjatywy niwelujące problem sezonowości zatrudnienia** (por. kryteria wyboru operacji). Wskaźnik dotyczy średniorocznego zatrudnienia, mierzący, czy realizacja LSR **odpowiada jednej ze zidentyfikowanych potrzeb obszaru LSR.**

W ramach tego celu szczegółowego realizowane będą następujące przedsięwzięcia:

1.2.1. Podejmowanie lub rozwój prowadzonej działalności gospodarczej wykorzystującej wodny potencjał obszaru LSR.

Przedsięwzięcie adresowane do podmiotów, które **podejmą lub już prowadzą działalność gospodarczą**, jednak zamierzają zdywersyfikować dochody w zakresie działalności pozarybackiej. Wsparcie w tym zakresie będą mogły uzyskać operacje niewpisujące się w przedsięwzięcia realizowane w ramach celu szczegółowego nr 1.1 (np. serwisowanie łodzi rybackich, ale nie restauracje rybackie). Realizację przedsięwzięcia mierzyć będą następujące **wskaźniki produktu**:

- Liczba funkcjonujących przedsiębiorstw, które uzyskały wsparcie – będzie to bezpośredni efekt udzielonej pomocy.
- Liczba miejsc pracy utworzonych w związku z realizacją operacji.
- Liczba miejsc pracy utrzymanych w związku z realizacją operacji.

- istotne, by realizacja poszczególnych przedsięwzięć wiązała się z tworzeniem miejsc pracy. Dlatego utworzone lub zachowane miejsca pracy to adekwatny wskaźnik realizacji operacji.

1.2.2. Rybackie start-upy, podejmowanie przez rybaków działalności gospodarczej niezwiązanej bezpośrednio z rybołówstwem lub podejmowanie, bądź rozwijanie działalności gospodarczej służącej rozwojowi obszarów rybackich i akwakultury

Wsparcie w tym zakresie będą mogły uzyskać operacje niewpisujące się w przedsięwzięcia realizowane w ramach celu szczegółowego nr 1.1. Poziom realizacji tego celu przedsięwzięcia mierzone będzie za pomocą poniższych wskaźników produktu. W ramach tego przedsięwzięcia wspierane będą inicjatywy gwarantujące zapewnienia mieszkańcom obszaru całorocznych usług. Realizacja przedsięwzięcia będzie mierzona za pomocą następujących **wskaźników produktu**:

- Liczba założonych działalności gospodarczych w wyniku uzyskanego wsparcia – będzie to bezpośredni efekt udzielonej pomocy.
- Liczba miejsc pracy utworzonych w związku z realizacją operacji; - podejmując działalność gospodarczą beneficjenci przede wszystkim będą tworzyli miejsca pracy (choćby poprzez samozatrudnienie). Dlatego utworzone miejsca pracy to adekwatny wskaźnik realizacji operacji.

1.2.3. Zwiększanie kompetencji zawodowych przedstawicieli grupy defaworyzowanej.

Wsparcie dla grupy defaworyzowanej (osoby bezrobotne w wieku do 35 lat oraz osoby powyżej 50 roku życia) jest istotny aspektem realizacji LSR. Ważne by przedstawiciele tej grupy poprawili swoją sytuację na rynku pracy. Ma temu służyć realizacja tego przedsięwzięcia – w jego ramach zostaną przeszkoleni mieszkańcy obszaru objętego LSR zaliczający się do takiej grupy. Stowarzyszenie w związku z realizacją tego przedsięwzięcia zamierza skorzystać z formuły naborów, ale rozważa również realizację operacji własnej LGD oraz wykorzystanie środków przeznaczonych na aktywizację obszaru objętego LSR. Należy zauważyć, że **w trakcie konsultacji społecznych bardzo aktywne były szkoły i ośrodki oświatowe z obszaru objętego LSR**. Zgłaszały one szereg interesujących inicjatyw, które w ramach tego przedsięwzięcia będą mogły być realizowane. Realizacja przedsięwzięcia będzie mierzona za pomocą następującego **wskaźnika produktu**:

- Liczba osób, którzy w związku z realizacją operacji zostali przeszkoleni i uzyskali stosowny certyfikat (świadectwo) – osoby przeszkolone to bezpośredni efekt (produkt) realizacji tego przedsięwzięcia.

Cel szczegółowy 1.3. Wzmocnienie reprezentacji interesów sektora rybackiego na różnych poziomach decydowania o rozwoju obszaru.

Jak wskazano w rozdziale poświęconym diagnozie obszaru (**pkt 3.5.**) wpływ, jaki obecnie wywierają organizacje rybackie na rozwój obszaru wymaga poprawy. Znajdowało to także potwierdzenie w trakcie konsultacji społecznych z przedstawicielami sektora rybackiego. Aby zmienić tą sytuację, organizacje rybackie muszą nawiązać współpracę z ośrodkami decyzyjnymi mającym wpływ na rozwój obszaru objętego LSR oraz z ośrodkami naukowymi. Dzięki temu rybacy będą dysponować opracowaniami i badaniami, które mogą wzmocnić argumentację w debacie na temat rozwoju lokalnego. **Cel ten jest zatem zgodny z art. 63 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 508/2014.**

W ramach tego celu planuje się **promowanie innowacyjnych rozwiązań (por. kryteria wyboru operacji)**.

Realizacja tego celu szczegółowego mierzona będzie za pomocą następującego **wskaźnika rezultatu**:

- Liczba członków Stowarzyszenia – rezultatem realizacji tego celu będzie zwiększenie zainteresowania wśród rybaków członkostwem w Stowarzyszeniu. Jest to wskaźnik adekwatny, ponieważ Stowarzyszenia w ramach tego przedsięwzięcia planuje realizację projektów współpracy, przez co da się poznać lokalnemu sektorowi jako dynamiczny i dobrze zorganizowany podmiot, skutecznie reprezentujących interesy sektora.

W ramach tego celu szczegółowego realizowane będzie jedno przedsięwzięcie:

1.3.1. Współpraca sektora rybackiego z organizacjami pozarządowymi, samorządem terytorialnym, instytutami badawczo-naukowymi w celu skutecznej artykulacji interesów sektora.

W ramach tego przedsięwzięcia planuje się wspieranie przygotowania opracowań naukowych, konferencji i wymiany dobrych praktyk pomiędzy różnymi grupami interesu działającymi na obszarze LSR oraz pomiędzy rybakami z obszaru objętego LSR i innymi podmiotami prowadzącymi analogiczną działalność w innych regionach Polski. Przedsięwzięcie sformułowano ze względu na zgłaszane w trakcie konsultacji społecznych problemy z przebiegiem się interesów rybackich na szersze forum decyzji lokalnych.

W przypadku braku zainteresowania beneficjentów naborami na operacje o tego rodzaju profilu, Stowarzyszenie posłuży się formułą operacji własnej LGD. **Stowarzyszenie planuje również realizację w ramach tego przedsięwzięcia projektów współpracy.** SRLGD "Morze i Parsęta" podpisze umowę z Lokalną Grupą Rybacką Pojezierze Bytowskie na rzecz współpracy przy realizacji projektu "Rozwój i udoskonalanie Północnego Szlaku Rybackiego". Stowarzyszenie planuje również zawarcie analogicznej umowy z Mieleńską Lokalną Grupą Rybacką oraz innymi RLGD-ami działającymi na styku morza i lądu. Celem tego projektu współpracy jest stworzenie więzi gospodarczo-kulturalnej między obszarami nadmorskimi, którego urzeczywistnieniem będzie Północny Szlak Rybacki. Wskaźnikiem tego projektu będzie liczba osób uczestniczących w działaniach objętych projektem. SRLGD zakłada, że w przypadku naszego Stowarzyszenia w projekcie uczestniczyć będzie – pośrednio lub bezpośrednio - 15 osób.

Wskaźnikami produktu dla tego przedsięwzięcia są:

- **Przedsięwzięcia podjęte dzięki dofinansowaniu w celu współpracy sektora rybackiego z innymi grupami interesu – bezpośrednim, trwałym efektem realizacji tego przedsięwzięcia powinny być opracowania w wersji papierowej lub elektronicznej, konferencje, imprezy.**

CEL OGÓLNY 2. UTRZYMANIE I POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA NATURALNEGO NA OBSZARZE OBJĘTYM LSR

W Rozdziale III (pkt 1.4.) wskazano, jakie znaczenie dla rozwoju obszaru objętego LSR ma dobry stan środowiska naturalnego. Dzięki unikalnemu ekosystemowi rozwija się turystyka a sanatoria i uzdrowisko co roku goszczą wielu kuracjuszy (**pkt 1.3. w Rozdziale III**). Plaże nad Bałtykiem, rzeki i zbiorniki wodne stanowią naturalny zasób, z którego korzystają turyści i mieszkańcy obszaru. W ramach LSR planuje się wsparcie zarówno działań dotyczących pielęgnacji przyrody i usuwania zanieczyszczeń, jak również operacji związanych z ograniczeniem negatywnego oddziaływania na środowisko. Chodzi również o „uporządkowanie” ruchu turystycznego, tak by osoby wypoczywające na plażach i brzegach pozostawiły po sobie porządek. Na przykładzie tego celu ogólnego (a zwłaszcza celu szczegółowego 2.1.) **widać w pełni logikę i sekwencje interwencji, integrującej się różnego rodzaju grupy interesu i branże** (rybaków zainteresowanych walką z kłusownikami, branżę turystyczną, zainteresowaną uporządkowanymi brzegami, branżę szkoleniową i aktywizacyjną oraz ekologów – zainteresowanych zwiększaniem świadomości środowiskowej mieszkańców obszaru).

Stopień realizacji celu ogólnego mierzyć będzie wskaźnik oddziaływania, obrazujący jakość wód na obszarze.

- Potencjał ekologiczny wód – mierzony przez Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska w punkcie pomiaru na rzece Parsęta.

W ramach tego celu ogólnego planuje się realizację następujących celów szczegółowych:

2.1. Poprawa jakości wód i oraz uporządkowanie linii brzegowej w rzekach i zbiornikach wodnych.

Na obszarze objętym LSR znajdują się nie tylko plaże morskie, ale również rzeka Parsęta oraz inne ciek i zbiorniki wodne. Wymagają one pielęgnacji, tak by poprawiła się jakość wód a wybrzeże nie straszło śmieciami i zanieczyszczeniami, co obniża atrakcyjność turystyczną obszaru objętego LSR. Autorami operacji realizujących ten cel powinny być przede wszystkim (ale nie tylko) podmioty reprezentujące sektor publiczny. Cel ten jest **zgodny z art. 63 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 508/2014**. Na konieczność podjęcia działań prośrodowiskowych zwracano uwagę w trakcie konsultacji społecznych.

W przypadku braku zainteresowania beneficjentów naborami na operacje o tego rodzaju profilu, Stowarzyszenie posłuży się formułą operacji własnej LGD. Stowarzyszenie planuje również realizację w ramach tego przedsięwzięcia projektów współpracy SRLGD "Morze i Parsęta" podpisze umowę z Lokalną Grupą Rybacką Pojezierze Bytowskie na rzecz współpracy przy realizacji projektu "Rozwój i udoskonalanie Północnego Szlaku Rybackiego". Stowarzyszenie planuje również zawarcie analogicznej umowy z Mieleńską Lokalną Grupą Rybacką oraz innymi RLGD-ami działającymi na styku morza i lądu. Celem tego projektu współpracy jest stworzenie więzi gospodarczo-kulturalnej między obszarami nadmorskimi, którego urzeczywistnieniem będzie Północny Szlak Rybacki.

Realizacja tego celu szczegółowego mierzona będzie za pomocą **wskaźnika rezultatu**:

- Długość linii brzegowej tej części zbiorników wodnych, których dotyczyły realizowane operacje – rezultatem realizacji przedsięwzięć będą czyste i uporządkowane brzegi zbiorników wodnych. Istotne, by jak największa długość brzegów została uprzątnięta i zmodernizowana.

W ramach tego celu planuje się realizację następujących przedsięwzięć:

2.1.1. Czyste wody na obszarze objętym LSR.

W ramach tego przedsięwzięcia realizowane będą operacje, których celem jest ograniczenie negatywnego oddziaływania lokalnych przedsiębiorstw i gospodarstw na **stan wód płynących i stojących** na obszarze objętym LSR. W ramach tego przedsięwzięcia nie będą natomiast wspierane operacje zmierzające do zwalczania nielegalnych zachowań, dla których przewidziano osobne przedsięwzięcie 2.1.3. **W trakcie konsultacji społecznych zwracano uwagę na znaczenie jakości wód i przyrody dla rozwoju turystyki na obszarze.** Realizację przedsięwzięcia mierzy następujący **wskaźnik produktu**:

- Liczba miejsc, w których przeprowadzono działania zmierzające do poprawy jakości wody – produktem tego przedsięwzięcia będą konkretne miejsca, w których podjęto działania i których czystość poprawiła się dzięki interwencji.

2.1.2. Czyste i urządzone brzegi rzek i zbiorników wodnych na obszarze objętym LSR.

W ramach realizacji tego przedsięwzięcia będą wspierane operacje mające na celu **uporządkowanie i urządzenie brzegów** rzek, morza i zbiorników wodnych. Realizacja przedsięwzięcia mierzona będzie następującym wskaźnikiem produktu.

- Liczba miejsc, w których przeprowadzono działania zmierzające do uporządkowania lub urządzenia brzegu rzeki, morza lub zbiornika wodnego – produktem tego przedsięwzięcia będą konkretne miejsca, w których podjęto działania i których czystość poprawiła się dzięki interwencji.

2.1.3. Walka z kłusownictwem i zanieczyszczeniami morza, rzek i jezior.

W ramach tego przedsięwzięcia wspierane będą działania realizowane przez odpowiednie instytucje i służby, które zabezpieczają porządek na wodach i brzegach (w tym monitoring) oraz walkę z nielegalnymi połowami i kłusownictwem. **Na potrzebę wsparcia takich operacji wskazywano w trakcie konsultacji społecznych** (por. tabela w Rozdziale II). Realizację przedsięwzięcia mierzy **wskaźnik produktu**:

- Liczba inicjatyw zmierzających do ograniczenia problemu kłusownictwa i walki z zanieczyszczeniami, które otrzymały wsparcie.

2.2 Zwiększenie świadomości proekologicznej mieszkańców obszaru LSR.

Utrzymanie i poprawa stanu środowiska naturalnego będzie utrudniona, jeżeli mieszkańcy obszaru nie będą mieli świadomości wagi działań prośrodowiskowych. W przeciwnym wypadku uporządkowane brzegi zostaną na powrót zaśmiecone. Dlatego jednym z celów LSR jest zwiększenie świadomości proekologicznej mieszkańców obszaru LSR. W jego ramach podejmowane będą działania, które doprowadzą do rozpowszechnienia wiedzy dotyczącej znaczenia środowiska naturalnego dla wielu aspektów życia mieszkańców oraz kondycji gospodarczej obszaru. **Aktywność ośrodków edukacyjnych w trakcie konsultacji społecznych** wskazuje, że mogą być one zainteresowane realizacją tego rodzaju inicjatyw. Osiągnięcie tego celu mierzyć będzie **wskaźnik rezultatu**:

- Wzrost liczby osób, które w wyniku realizacji operacji w ramach LSR zwiększyły swoją wiedzę na temat środowiska naturalnego na obszarze LSR – osoby, które wezmą udział w działaniach edukacyjnych i szkoleniowych zwiększą dzięki temu swoją świadomość ekologiczną. Liczba takich osób to zatem dobry wskaźnik rezultatu.

W ramach tego celu ogólnego planuje się realizację jednego przedsięwzięcia.

2.2.1. Szkolenia i działania edukacyjno-aktywizacyjne mające na celu zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru LSR.

W ramach tego przedsięwzięcia wspierane będą szkolenia, inicjatywy edukacyjne (zajęcia w grupach, ścieżki edukacyjne, konkursy), których celem będzie zwiększenie świadomości ekologicznej osób zamieszkujących obszar objęty LSR. **Wybór tego przedsięwzięcia związany jest także z bardzo aktywną rolą szkół i ośrodków edukacyjnych na etapie konsultacji społecznych poprzedzających tworzenie LSR.** Realizację przedsięwzięcia mierzy **wskaźnik produktu**

- Liczba inicjatyw edukacyjno -aktywizacyjnych, które otrzymały wsparcie – tego rodzaju inicjatywy będą podstawowym „produktem”. Im będzie ich więcej tym więcej szans uzyskają mieszkańcy na zwiększenie swojej wiedzy. Realizacja tego wskaźnika będzie przekładała się, zatem pośrednio na realizację wskaźnika rezultatu dla celu szczegółowego.

CEL OGÓLNY 3. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW NA OBSZARZE LSR

W ramach realizacji LSR planuje się wdrożenie w życie inicjatyw, z których korzystać będzie nie tylko sektor rybacki i turyści, ale również mieszkańcy obszaru LSR niezwiązani z rybnictwem. Zakres wsparcia oferowany przez PO RYBY 2014 – 2020 wydatnie ogranicza możliwość dofinansowania inwestycji w infrastrukturę publiczną (komunikację, drogi). Jednak Stowarzyszenie postanowiło wykorzystać środki LSR w maksymalnym przewidzianym w PO RYBY 2014 – 2020 zakresie. Rozporządzenie nr 508/2014 przewiduje, że w ramach LSR wspierane mogą być operacje wykorzystujące atuty środowiska na obszarach rybackich i obszarach akwakultury a także **operacje propagujące dorobek kulturalny, w tym związany z kulturą rybacką**. Za pomocą środków LSR możliwe jest wsparcie dla tego rodzaju imprez kulturalnych lub inicjatyw, których adresatami będą zarówno mieszkańcy obszaru jak i turyści. Stowarzyszenie zamierza także **promować działania, które zwiększa ofertę publicznie dostępnych miejsc wypoczynku i rekreacji**. Chodzi o to, by (jak wskazano w rozdziale poświęconym **Diagnozie obszaru**) również mieszkańcy obszaru objętego LSR mogli korzystać z wypoczynkowych atutów swojego regionu.

Realizacja tego celu mierzona będzie za pomocą **wskaźnika oddziaływania**:

- Saldo migracji – obszar objęty LSR jest miejscem, w którym mieszkańcom żyje się stosunkowo dobrze. Obrazuje to saldo migracji, które w przeciwieństwie do sąsiednich rejonów, przyjmuje dodatnią wartość. Działania podejmowane w ramach LSR powinny wspierać ten korzystny trend.

W ramach tego celu ogólnego Stowarzyszenie sformułowało 2 cele szczegółowe:

3.1. Zwiększenie liczby publicznie dostępnych miejsc wypoczynku i rekreacji na obszarze LSR.

Oferta rekreacyjna na obszarze objętym LSR jest bardzo bogata, ale wypoczynek w większości miejsc jest płatny. Dlatego z atrakcji obszaru objętego LSR korzystają głównie turyści (nastawieni na wydatki w trakcie urlopu). Realizacja tego celu pozwoli zwiększyć możliwości darmowej rekreacji dla mieszkańców. Potrzebę taką sygnalizowali mieszkańcy w trakcie konsultacji społecznych. Darmowe miejsca wypoczynku to także atut dla turystów odwiedzających nasz obszar. Inwestycje realizowane w ramach tego celu szczegółowego będą wykorzystywać będą wodny potencjał obszaru. Cel ten jest zatem zgodny z art. 63 ust. 1 lit. c i d rozporządzenia nr 508/2014.

Realizacja tego celu ogólnego mierzona będzie za pomocą **wskaźnika rezultatu**:

- Liczba osób odwiedzających publicznie dostępne miejsca wypoczynku i rekreacji, zrealizowane w ramach operacji objętych LSR – wskaźnik ten pokaże, jakim zainteresowaniem mieszkańców i turystów cieszą się miejsca, które otrzymały wsparcie).

W ramach tego celu szczegółowego planuje się realizację jednego przedsięwzięcia:

3.1.1. Tworzenie i modernizacja publicznie dostępnych miejsc rekreacji i wypoczynku.

W ramach tego przedsięwzięcia realizowane będą operacje polegające na utworzeniu i wyposażeniu miejsc rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców obszaru i turystów. **Adresatem tego przedsięwzięcia są podmioty sektora publicznego**. Przedsięwzięcie zostało sformułowane ze względu na zgłaszane w trakcie konsultacji społecznych potrzeby mieszkańców. Realizację przedsięwzięcia mierzy **wskaźnik produktu**:

- Liczba miejsc rekreacji i wypoczynku, które zostały utworzone lub zmodernizowane w związku z realizacją operacji – zwiększenie ich liczby będzie obrazować postęp w realizacji przedsięwzięcia

3.2. Poprawa oferty kulturalnej i turystycznej w szczególności upamiętniającej historię i tradycję sektora rybactwa na obszarze LSR

Obszar objęty LSR może poszczycić się bogatymi tradycjami rybackimi a sektor rybacki i turystyczny to dwa filary lokalnej gospodarki. Dlatego sformulowano cel, który będzie łączyć dwa sektory w ramach wspólnych działań. Wśród przedstawicieli sektora rybackiego istnieje spore zainteresowanie realizacją operacji polegających na tworzeniu skansenów, miejsc pamięci lub innych form utrwalania spuścizny rybackiej na obszarze. Jednocześnie **w trakcie konsultacji społecznych pojawiło się wiele ciekawych inicjatyw**, których realizacja mogłaby stanowić z jednej strony dodatkowy atut turystyczny obszaru, z drugiej zaś upamiętniałyby dzieje rybactwa. Z efektów realizacji tego rodzaju operacji korzystaliby nie tylko turyści, ale również osoby zamieszkujące obszar. Dlatego **cel ten jest zgodny art. 63 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 508/2014**.

W przypadku braku zainteresowania beneficjentów naborami na operacje o tego rodzaju profilu, Stowarzyszenie posłuży się formułą operacji własnej LGD. Stowarzyszenie planuje również realizację w ramach tego przedsięwzięcia projektów współpracy SRLGD "Morze i Parsęta" podpisze umowę z Lokalną Grupą Rybacką Pojezierze Bytowskie na rzecz współpracy przy realizacji projektu "Rozwój i udoskonalanie Północnego Szlaku Rybackiego". Stowarzyszenie planuje również zawarcie analogicznej umowy z Mieleńską Lokalną Grupą Rybacką oraz innymi RLGD-ami działającymi na styku morza i lądu. Celem tego projektu współpracy jest stworzenie więzi gospodarczo-kulturalnej między obszarami nadmorskimi, którego urzeczywistnieniem będzie Północny Szlak Rybacki.

Realizacja tego celu ogólnego mierzona będzie za pomocą **wskaźnika rezultatu**:

- Liczba osób odwiedzających miejsca lub wydarzenia, które zostały objęte dofinansowaniem w ramach operacji – wskaźnik ten pokaże czy turyści i mieszkańcy odwiedzają miejsca lub wydarzenia, na których realizację przyznano dofinansowanie.

W ramach tego celu szczegółowego, planuje się realizację dwóch przedsięwzięć:

3.2.1. Tworzenie lub rozwój muzeów, skansenów, miejsc pamięci i innych tego rodzaju obiektów związanych w szczególności z historią i tradycjami sektora rybackiego na obszarze objętym LSR.

W ramach tego przedsięwzięcia wspierane będą inicjatywy zmierzające do utworzenia lub rozwoju miejsc upamiętniających lokalną historię i tradycje, jeżeli są one związane z sektorem rybackim. Chodzi o tradycyjne inicjatywy upamiętniające, w „fizycznie istniejącym” obiekcie lokalne i rybackie tradycje, historię. Postęp w realizacji tego przedsięwzięcia mierzy **wskaźnik produktu**:

- Liczba muzeów, skansenów, miejsc pamięci i innych tego rodzaju obiektów związanych z historią i tradycjami sektora rybackiego utworzonych w związku z realizacją LSR–Wzrost liczby takich miejsc będzie obrazował postęp w realizacji przedsięwzięcia.

3.2.2. Inicjatywy związane z promocją obszaru, jego historii i tradycji, niezwiązane z tworzeniem lub rozwojem muzeów, skansenów miejsc pamięci albo innych tego rodzaju obiektów.

W ramach tego przedsięwzięcia realizowane będą operacje o charakterze historyczno – kulturalnym. Autorzy LSR postanowili oddzielić operacje polegające na tworzeniu fizycznie istniejących miejsc od „wirtualnych” operacji. Te drugie operacje wymagają dużej dozy innowacyjności i starań. **Na liście potencjalnych inicjatyw do realizacji w ramach LSR wymienionej w Rozdziale II znajduje się szereg pomysłów wpisujących się w to przedsięwzięcie.** Realizację przedsięwzięcia mierzy **wskaźnik produktu**:

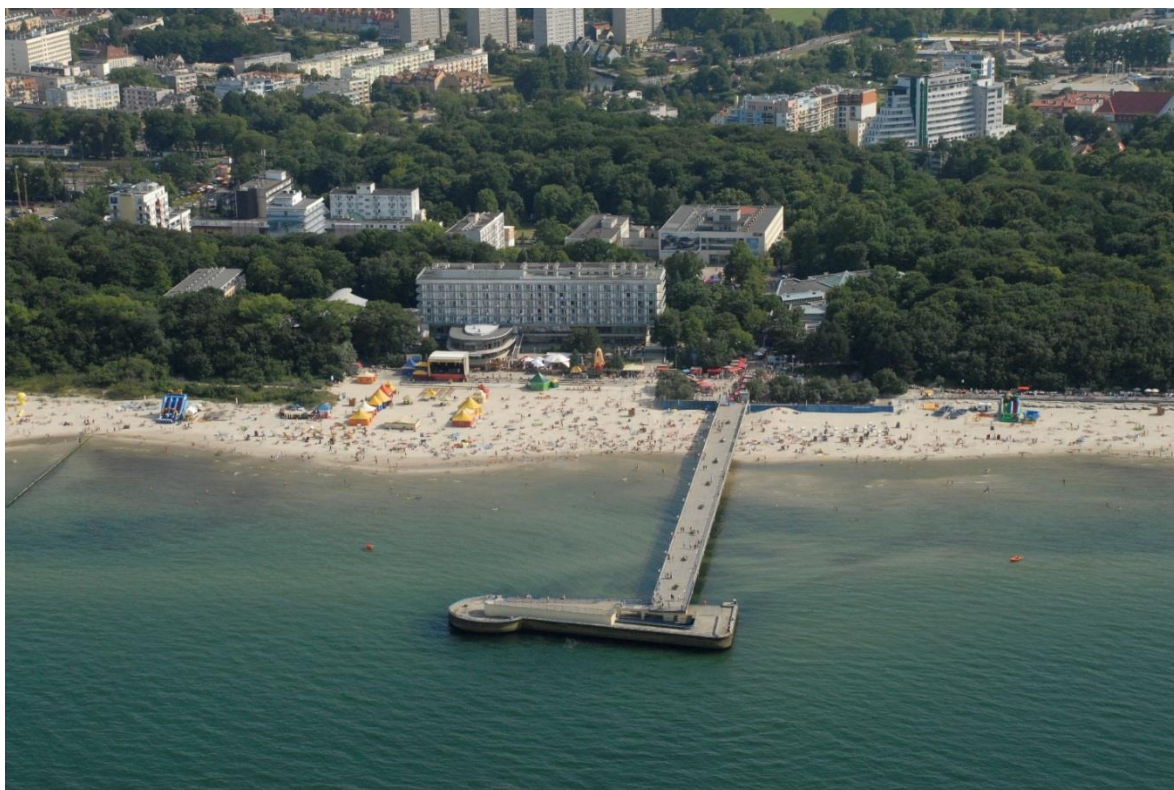
- Liczba akcji promocyjnych związanych z promocją obszaru, historii i tradycji, które nie są związane z tworzeniem lub rozwojem muzeów, skansenów, ekspozycji, miejsc pamięci albo innych tego rodzaju obiektów – tego rodzaju akcie będą podstawowym efektem realizacji operacji w ramach tego przedsięwzięcia, dlatego jest to adekwatny i weryfikowalny wskaźnik.

W ramach tego przedsięwzięcia wspierane będą operacje o charakterze innowacyjnym. Definicja innowacyjności została uszczegółowiona w kryteriach wyboru operacji, jako rozwiązanie do tej pory niespotykane na obszarze objętym LSR w odniesieniu do operacji o tematyce związanej z historią obszaru i sektora rybackiego polegające na wykorzystywaniu w związku z realizacją operacji rozwiązań technologicznych pozwalających udostępniać efekty operacji za pomocą nowych technologii komunikacji (aplikacje na smartfony, strony internetowe o nowoczesnych funkcjonalnościach itp.).

Funkcjonowanie LGD

Poza powyższą systematyką pozostaje Funkcjonowanie LGD czyli zespół działań wykonywanych przez Biuro i organy Stowarzyszenia wraz ze środkami finansowymi przeznaczonymi na pokrycie wydatków związanych z tą aktywnością, która służy realizacji LSR. Funkcjonowanie nie zostało przypisane do żadnego z trzech wyżej wymienionych celów (ani nie zostało wydzielone jako osobny cel LSR) ponieważ funkcjonowanie LGD ma charakter przekrojowy – jest to narzędzie do realizacji pozostałych celów i wszystkich przedsięwzięć LSR. Funkcjonowanie LGD obejmuje prace Biura związane z aktywizacją lokalnej społeczności, ogłaszaniem naborów, obsługą wnioskodawców, prace Zarządu związane z kontaktami z organami administracji, procedurę oceny operacji realizowaną przez Radę i inne działania, bez których środki przyznane na realizację LSR nie trafią do beneficjentów.

Biorąc pod uwagę, że naczelnym celem funkcjonowania LGD i przeznaczonych na to środków jest angażowanie lokalnej społeczności w procedurę wykorzystania środków (zachęcanie wnioskodawców do składania wniosków), **adekwatnym wskaźnikiem produktu dla Funkcjonowania LGD jest liczba złożonych wniosków w naborach** ogłoszonych przez Stowarzyszenie w ramach wdrażania LSR.

Kołobrzeg - molo i dzielnica uzdrowskowa

Tabela nr 10 Logika realizacji LSR: przyjęte cele i przedsięwzięcia formy wsparcia oraz wskaźniki mierzące poziom realizacji strategii – Cel ogólny nr 1.

CEL OGÓLNY 1:

1.0.	Cel Ogólny	1. ROZWÓJ OBSZARU OBJĘTEGO LSR PRZY WYKORZYSTANIU LOKALNYCH ATUTÓW			
1.1.	Cele szczegółowe	1.1. Utrzymanie i poprawienie pozycji rynkowej przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą na obszarze objętym LSR.			
1.2.		1.2. Dywersyfikacja źródeł dochodów osób funkcjonujących na obszarze objętym LSR.			
		1.3. Wzmocnienie reprezentacji interesów sektora rybackiego na różnych poziomach decydowania o rozwoju obszaru.			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego		Jednostka miary	Stan początkowy na... ⁴² r.	Plan na 2023 r.	Źródła danych/sposób pomiaru
W.1.0.	Średnie dochody gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca	zł/os	4.582,50 zł ⁴³	+20 zł	Dane statystyczne publikowane w Banku Danych Lokalnych
	Średni poziom bezrobocia na obszarze gmin objętych LSR	%	7,95 ⁴⁴	- 0,2%	Dane statystyczne publikowane w Banku Danych Lokalnych
Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych		Jednostka miary	Stan początkowy na... r ⁴⁵ .	Plan na 2023 r	Źródła danych/sposób pomiaru
W.1.1.	Zmiana liczby podmiotów prowadzących na obszarze objętym LSR działalność związaną z rybactwem lub przetwórstwem produktów rybnych	Podmioty (osoby fizyczne lub jednostki organizacyjne) zatrudniające pracowników	68 ⁴⁶	68	Formularze statystyczne RRW składane przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą związaną z rybactwem lub przetwórstwem produktów rybnych do Morskiego Instytutu Rybackiego albo Instytutu Rybactwa Śródlądowego
W.1.2.	Średnioroczne zatrudnienie w przedsiębiorstwach prowadzących działalność gospodarczą związaną z rybactwem lub	Średnioroczne zatrudnienie	321 ⁴⁷	+ 10	Formularze statystyczne RRW składane przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą związaną z rybactwem lub przetwórstwem produktów rybnych do Morskiego Instytutu Rybackiego albo Instytutu Rybactwa Śródlądowego

⁴² Na określoną datę podaną niżej, w zależności od rodzaju wskaźnika i sposobu gromadzenia danych, przy czym zawsze wskazano najbardziej aktualne dane.

⁴³ Dane na 31.12.2013 r.

⁴⁴ Dane na 31.12.2013 r.

⁴⁵ Na określoną datę podaną niżej, w zależności od rodzaju wskaźnika i sposobu gromadzenia danych, przy czym zawsze wskazano najbardziej aktualne dane.

⁴⁶ Dane na 31.12.2014 r.

⁴⁷ Dane na 2013 r.

	przetwórstwem produktów rybnych							
W.1.3.	Liczba członków Stowarzyszenia	osoby		+ 10	Informacje przekazane do LGD przez organizacje rybackie			
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźniki produktu				
				nazwa	Jednostka miary	Wartość początkowa na 2015 r.	Wartość końcowa na 2023 r.	Źródła danych/sposób pomiaru
1.1.1.	Podnoszenie wartości produktów sektora rybołówstwa i akwakultury poprzez tworzenie lub rozwijanie łańcucha dostaw tych produktów na obszarze LSR.	Podmioty wskazane w § 4 pkt 2 rozporządzenia LSR, a w szczególności przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą związaną z rybactwem lub przetwórstwem produktów rybnych	Konkurs, operacje własne LGD	Liczba wydarzeń promocyjnych lub handlowych, które miały miejsce w związku z realizacją operacji	Imprezy promocyjne lub handlowe	0	8	Informacje uzyskane od SW na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz informacje własne LGD – na podstawie informacji przekazywanych przez beneficjentów bezpośrednio do LGD
				Liczba miejsc pracy utrzymanych w związku z realizacją operacji	Miejsca pracy	0	8	
				Liczba miejsc pracy utworzonych w związku z realizacją operacji	Miejsca pracy	0	8	
1.1.2	Ryba z miejscowych połowów w menu lokalnej gastronomii.	Podmioty wskazane w § 4 pkt 2 rozporządzenia LSR, a w szczególności przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą związaną z rybactwem lub przetwórstwem produktów rybnych, Przedsiębiorcy prowadzący działalność gastronomiczną	Konkurs	Liczba lokali gastronomicznych, w których dzięki realizacji operacji serwuje się produkty rybne pochodzące z lokalnych połowów	Lokale gastronomiczne	0	7	Informacje uzyskane od SW na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz informacje własne LGD – na podstawie informacji przekazywanych przez beneficjentów bezpośrednio do LGD
				Liczba miejsc pracy utworzonych w związku z realizacją operacji	Miejsca pracy	0	7	
				Liczba miejsc pracy utrzymanych w związku z realizacją operacji	Miejsca pracy	0	7	

1.2.1	Podejmowanie lub rozwój prowadzonej działalności gospodarczej wykorzystującej wodny potencjał obszaru LSR.	Podmioty wskazane w § 5 pkt 2 rozporządzenia LSR, a w szczególności przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą związaną z rybactwem lub przetwórstwem produktów rybnych	Konkurs	Liczba funkcjonujących przedsiębiorstw, które uzyskały wsparcie	przedsiębiorstwa	0	10	Informacje uzyskane od SW na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz informacje własne LGD – na podstawie informacji przekazywanych przez beneficjentów bezpośrednio do LGD
				Liczba miejsc pracy utrzymanych w związku z realizacją operacji	Miejsca pracy	0	10	
				Liczba miejsc pracy utworzonych w związku z realizacją operacji	Miejsca pracy	0	10	
1.2.2	Rybackie start-upy, podejmowanie przez rybaków działalności gospodarczej niezwiązanej bezpośrednio z rybołówstwem lub podejmowanie, bądź rozwijanie działalności gospodarczej służącej rozwojowi obszarów rybackich i akwakultury.	Podmioty wskazane w § 5 pkt 2 rozporządzenia LSR, a w szczególności osoby nieprowadzące działalności gospodarczej, które są lub były zatrudnione przez przedsiębiorców prowadzący działalność gospodarczą związaną z rybactwem lub przetwórstwem produktów rybnych, oraz osoby, które zaprzestały wykonywania zawodu rybaka lub prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie rybołówstwa morskiego	Konkurs	Liczba założonych działalności gospodarczych w wyniku uzyskanego wsparcia	Zarejestrowane działalność i gospodarcze w związku z realizacją operacji	0	5	Informacje uzyskane od SW na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz informacje własne LGD – na podstawie informacji przekazywanych przez beneficjentów bezpośrednio do LGD
				Liczba miejsc pracy utworzonych w związku z realizacją operacji	Miejsca pracy	0	7	
1.2.3	Zwiększanie kompetencji zawodowych przedstawicieli grupy defaworyzowanej.	Podmioty wskazane w § 5 pkt 2 rozporządzenia LSR, a w szczególności grupa	Konkurs, operacja własna LGD	Liczba osób, którzy w związku z realizacją operacji zostali przeszkoleni i	Liczba wydanych certyfikatów	0	40	Informacje przekazywane do LGD przez beneficjentów

		defaworyzowana określona w LSR		uzyskali stosowny certyfikat (świadectwo)	potwierdzających zakończenie szkolenia			
1.3.1	Współpraca sektora rybackiego z organizacjami pozarządowymi, samorządem terytorialnym, instytucjami badawczo-naukowymi w celu skutecznej artkulacji interesów sektora.	Podmioty wskazane w § 8 pkt 2 rozporządzenia LSR, a w szczególności organizacje rybackie, oraz RLGD (w przypadku operacji własnej)	Projekty współpracy operacja własna LGD, konkurs	Przedsięwzięcia przygotowane dzięki dofinansowaniu w celu współpracy sektora rybackiego z innymi grupami interesu	Przedsięwzięcia	0	4	Informacje uzyskane od SW na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz informacje własne LGD – na podstawie informacji przekazywanych przez beneficjentów bezpośrednio do LGD

Tabela nr 11 Logika realizacji LSR: przyjęte cele i przedsięwzięcia formy wsparcia oraz wskaźniki mierzące poziom realizacji strategii – Cel ogólny nr 2.

CEL OGÓLNY 2:

2.0.	Cel Ogólny	2. UTRZYMANIE I POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA NATURALNEGO NA OBSZARZE OBJĘTYM LSR			
2.1.	Cele	2.1. Poprawa jakości wód i oraz uporządkowanie linii brzegowej w rzekach i zbiornikach wodnych			
2.2.	szczegółowe	2.2. Zwiększenie świadomości proekologicznej mieszkańców obszaru LSR			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego		Jednostka miary	Stan początkowy na 2014 r.	Plan na 2023 r.	Źródła danych/sposób pomiaru
W.2.0	Potencjał ekologiczny wód	Klasa elementów biologicznych	II	II	Ocena jakości jednolitych części wód przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska: Ocena biologiczna oraz ocena potencjału biologicznego JCWP Parsęta od Radwii do Wielkiego Rowu. Dane zawarte w corocznej Informacji o stanie środowiska w Powiecie Kołobrzeskim.
Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych		Jednostka miary	Stan początkowy na 2015 r.	Plan na 2023 r	Źródła danych/sposób pomiaru
w.2.1	Długość linii brzegowej tej części zbiorników wodnych, których dotyczyły realizowane operacje	metry	0 ⁴⁸	1500 m	Informacje uzyskane od SW na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz informacje własne LGD – na podstawie informacji przekazywanych przez beneficjentów bezpośrednio do LGD

⁴⁸ Stan

w.2. 2	Wzrost liczby osób, które w wyniku realizacji operacji w ramach LSR zwiększyły swoją wiedzę na temat środowiska naturalnego na obszarze LSR	osoby	0	22 osoby	Informacje uzyskane od SW na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz informacje własne LGD – na podstawie informacji przekazywanych przez beneficjentów bezpośrednio do LGD				
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźniki produktu					
				nazwa	Jednostka miary	Wartość początkowa na 2015 r.	Wartość końcowa na 2023 r.	Źródła danych/sposób pomiaru	
2.1. 1.	Czyste wody na obszarze objętym LSR.	Podmioty wskazane w § 6 pkt 2 rozporządzenia o wdrażaniu LSR, a w szczególności podmioty zaliczane do sektora finansów publicznych i podmioty władające wodami płynącymi lub stojącymi	Konkursy i operacje własne LGD	Liczba miejsc, w których przeprowadzono działania zmierzające do poprawy jakości wody	Miejsca interwencji	0	2	Informacje uzyskane od SW na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz informacje własne LGD – na podstawie informacji przekazywanych przez beneficjentów bezpośrednio do LGD	
2.1. 2.	Czyste i urządzone brzegi rzek i zbiorników wodnych na obszarze objętym LSR.	Podmioty wskazane w § 6 pkt 2 rozporządzenia o wdrażaniu LSR, a w szczególności podmioty zaliczane do sektora finansów publicznych i podmioty władające wodami płynącymi lub stojącymi lub	Konkursy	Liczba miejsc, w których przeprowadzono działania zmierzające do uporządkowania lub urządzenia brzegu rzeki, morza lub zbiornika wodnego	Miejsca interwencji	0	4	Informacje uzyskane od SW na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz informacje własne LGD – na podstawie informacji przekazywanych przez beneficjentów bezpośrednio do LGD	

		gruntami na brzegach rzek lub zbiorników wodnych						
2.1.3.	Walka z kłusownictwem i zanieczyszczeniami morza, rzek i jezior.	Podmioty wskazane w § 6 pkt 2 rozporządzenia o wdrażaniu LSR, a w szczególności podmioty zaliczane do sektora finansów publicznych i podmioty władające wodami płynącymi lub stojącymi lub gruntami na brzegach rzek lub zbiorników wodnych	konkurs	Liczba inicjatyw zmierzających do ograniczenia problemu kłusownictwa i walki z zanieczyszczeniami, które otrzymały wsparcie.	inicjatywy	0	4	Liczba inicjatyw edukacyjno - aktywizacyjnych, które otrzymały wsparcie
2.2.1.	Szkolenia i działania edukacyjno-aktywizacyjne mające na celu zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru LSR.	Podmioty wskazane w § 8 pkt 2 rozporządzenia o wdrażaniu LSR	konkurs	Wzrost liczby osób, które zwiększyły wiedzę na temat środowiska	inicjatywy	0	4	Liczba inicjatyw edukacyjno - aktywizacyjnych, które otrzymały wsparcie

Tabela nr 12 Logika realizacji LSR: przyjęte cele i przedsięwzięcia formy wsparcia oraz wskaźniki mierzące poziom realizacji strategii – Cel ogólny nr 3.

CEL OGÓLNY 3

3.	Cel Ogólny	3. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW NA OBSZARZE LSR							
3.1.	Cele	3.1. Zwiększenie liczby publicznie dostępnych miejsc wypoczynku i rekreacji na obszarze objętym LSR							
3.2.	szczegółowe	3.2. Poprawa oferty kulturalnej i turystycznej w szczególności upamiętniającej historię i tradycję sektora rybactwa na obszarze LSR.							
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początkowy na 2014 r.	Plan na 2023 r.	Źródła danych/sposób pomiaru			
W.3.0.	Saldo migracji		osoby	+ 19	+ 23	Dane statystyczne publikowane w Banku Danych Lokalnych			
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	Stan początkowy na 2015 r.	Plan na 2023 r	Źródła danych/sposób pomiaru			
w.3.1.	Liczba osób odwiedzających publicznie dostępne miejsca wypoczynku i rekreacji, zrealizowane w ramach operacji objętych LSR		Liczba osób	0	14.000	informacje własne LGD – na podstawie informacji przekazywanych przez beneficjentów bezpośrednio do LGD			
w.3.2.	Liczba osób odwiedzających miejsca lub wydarzenia, które zostały objęte dofinansowanie w ramach operacji		Liczba osób	0	700	informacje własne LGD – na podstawie informacji przekazywanych przez beneficjentów bezpośrednio do LGD			
Przedsięwzięcia			Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźniki produktu				
					nazwa	Jednostka miary	Wartość początkowa na 2015 r.	Wartość końcowa na 2023 r.	Źródła danych/sposób pomiaru
3.1.1.	Tworzenie i modernizacja publicznie dostępnych miejsc rekreacji i wypoczynku.		Podmioty wskazane w § 7 pkt 2 rozporządzenia o wdrażaniu LSR	konkurs	Liczba miejsc rekreacji, które zostały utworzone lub zmodernizowane w związku z realizacją operacji	Miejsca rekreacji	0	9	Informacje uzyskane od SW na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz informacje własne LGD – na podstawie informacji przekazywanych przez beneficjentów bezpośrednio do LGD
3.2.1.	Tworzenie lub rozwój muzeów, skansenów, miejsc pamięci i innych tego rodzaju obiektów związanych w szczególności z historią i tradycjami		Podmioty wskazane w § 7 pkt 2 rozporządzenia	Konkurs i operacje własne LGD	Liczba muzeów skansenów itp. związanych z historią i	Obiekty które otrzymały wsparcie	0	2	Informacje uzyskane od SW na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz

	sektora rybackiego na obszarze objętym LSR.	o wdrażaniu LSR		tradycjami sektora rybackiego utworzonych w związku z realizacją LSR				informacje własne LGD – na podstawie informacji przekazywanych przez beneficjentów bezpośrednio do LGD
w3.2.2.	Inicjatywy związane z promocją obszaru, jego historii i tradycji, niezwiązane z tworzeniem lub rozwojem muzeów, skansenów, miejsc pamięci albo innych tego rodzaju obiektów.	Podmioty wskazane w § 7 pkt 2 rozporządzenia o wdrażaniu LSR	Konkurs, operacje własne LGD	Liczba akcji promocyjnych związanych z promocją obszaru, historii i tradycji (...)	Inicjatywy, które otrzymały wsparcie	0	8	Informacje uzyskane od SW na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz informacje własne LGD – na podstawie informacji przekazywanych przez beneficjentów bezpośrednio do LGD

Dodatkowo (spinając wszystkie cele i przedsięwzięcia LSR) FUNKCJONOWANIE LGD

Funkcjonowanie LGD		Grupy docelowe	Sposób realizacji	Wskaźniki produktu					
				nazwa	Jednostka miary	Wartość początkowa na 2015 r.	Wartość końcowa na 2023 r.	Źródła danych/sposób pomiaru	
		LGD	Funkcjonowanie organów i Biura	Liczba wniosków o dofinansowanie złożonych w ramach realizacji LSR	Wnioski o dofinansowanie	0	164	Informacje uzyskane od SW oraz informacje własne LGD	

Tabela nr 13. Tabelaryczna matryca logiczna realizacji LSR

Zidentyfikowane problemy/ wyzwania społeczno- ekonomiczne	Cel ogólny	Cel Szczegółowy	Planowane Przedsięwzięcia	Produkty (powiązane wskaźniki produktu)	Rezultaty (powiązane wskaźniki rezultatu)	Oddziaływania (powiązane wskaźniki oddziaływania)	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na osiągnięcie wskaźników
• Uzależnienie rozwoju gospodarczego na obszarze LSR od kondycji sektora rybackiego oraz od turystyki (podatność na przenoszenie się kryzysu z branży na obszar) • Spadek dochodów sektora rybackiego na obszarze objętym LSR • Słaba reprezentacja sektora rybackiego na forum lokalnym • Sezonowość zatrudnienia	Rozwój obszaru objętego LSR przy wykorzystaniu lokalnych atutów	Utrzymanie i poprawienie pozycji rynkowej przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą na obszarze objętym LSR.	Podnoszenie wartości produktów sektora rybołówstwa i akwakultury poprzez tworzenie lub rozwijanie łańcucha dostaw tych produktów na obszarze LSR	• Liczba wydarzeń promocyjnych lub handlowych, które miały miejsce w związku z realizacją operacji • Liczba miejsc pracy utworzonych w związku z realizacją operacji • Liczba miejsc pracy utrzymanych w związku z realizacją operacji	• Zmiana liczby podmiotów prowadzących na obszarze objętym LSR działalność związaną z rybactwem lub przetwórstwem produktów rybnych	• Średnie dochody gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca • Średni poziom bezrobocia na obszarze gmin objętych LSR	• Trendy w turystyce krajowej • Zmieniające się regulacje prawne • Popyt na produkty rybackie • Ograniczenia połowowe • Intensywna konkurencja pomiędzy nadmorskimi miejscowościami turystycznymi • Likwidacja połączeń komunikacyjnych wewnątrz obszaru objętego LSR oraz obszaru objętego LSR z resztą kraju
			Ryba z miejscowych połowów w menu lokalnej gastronomii.	• Liczba lokali gastronomicznych, w których dzięki realizacji operacji serwuje się produkty rybne pochodzące z lokalnych połowów • Liczba miejsc pracy utworzonych w związku z realizacją operacji • Liczba miejsc pracy utrzymanych w związku z realizacją operacji			
		Dywersyfikacja źródeł dochodów osób funkcjonujących na obszarze objętym LSR.	Podejmowanie lub rozwój prowadzonej działalności gospodarczej wykorzystującej wodny potencjał obszaru LSR.	• Liczba funkcjonujących przedsiębiorstw, które uzyskały wsparcie • Liczba miejsc pracy utworzonych w związku z realizacją operacji.	• Średnioroczne zatrudnienie w przedsiębiorstwach prowadzących		

• Wysoki poziom bezrobocia wśród osób w wieku przedemerytalnym oraz osób wchodzących dopiero na rynek pracy • Uzależnienie sektora turystycznego, a przez to lokalnej gospodarki od sezonu turystycznego i pogody (mniejsze niż w innych regionach nadmorskich, ale wciąż odczuwalne)				• Liczba miejsc pracy utrzymanych w związku z realizacją operacji.	działalność gospodarczą związaną z rybactwem lub przetwórstwem produktów rybnych		• Starzenie się społeczeństwa, wzrost liczby osób odwiedzających uzdrowiska
			Rybackie start-upy, podejmowanie przez rybaków działalności gospodarczej niezwiązanej bezpośrednio z rybołówstwem lub podejmowanie, bądź rozwijanie działalności gospodarczej służącej rozwojowi obszarów rybackich i akwakultury	• Liczba założonych działalności gospodarczych w wyniku uzyskanego wsparcia • Liczba miejsc pracy utworzonych w związku z realizacją operacji;			
			Zwiększanie kompetencji zawodowych przedstawicieli grupy defaworyzowanej.	• Liczba osób, którzy w związku z realizacją operacji zostali przeszkoleni i uzyskali stosowny certyfikat (świadectwo)			
		Wzmocnienie reprezentacji interesów sektora rybackiego na różnych poziomach decydowania o rozwoju obszaru	Współpraca sektora rybackiego z organizacjami pozarządowymi, samorządem terytorialnym, instytutami badawczo-naukowymi w celu skutecznej artikulacji interesów sektora.	• Inicjatywy podjęte dzięki dofinansowaniu w celu współpracy sektora rybackiego z innymi grupami interesu	Liczba członków Stowarzyszenia		
• Kłusownictwo • Zanieczyszczenie wód • Nieuporządkowane, zaniedbane brzegi	Utrzymanie i poprawa jakości środowiska naturalnego na obszarze objętym LSR	Poprawa jakości wód i oraz uporządkowanie linii brzegowej w rzekach i zbiornikach wodnych	Czyste wody na obszarze objętym LSR.	• Liczba miejsc, w których przeprowadzono działania zmierzające do poprawy jakości wody	Długość linii brzegowej tej części zbiorników wodnych, których dotyczyły realizowane operacje	• Potencjał ekologiczny wód – mierzony przez Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska w	• Katastrofy ekologiczne • Zmiany w systemie prawnym • Wyczerpywanie się zasobów rybnych
			Czyste i urządzone brzegi rzek i zbiorników wodnych na obszarze objętym LSR.	• Liczba miejsc, w których przeprowadzono działania zmierzające do uporządkowania lub urządzenia brzegu rzeki, morza lub zbiornika wodnego			

• Zaśmiecanie brzegów rzek, jezior i plaż • Nieuporządkowany ruch turystyczny (nielegalne biwaki, wypoczynek i plażowanie w miejscach do tego nieprzeznaczonych)			Walka z kłusownictwem i zanieczyszczeniami morza, rzek i jezior.	• Liczba inicjatyw zmierzających do ograniczenia problemu kłusownictwa i walki z zanieczyszczeniami, które otrzymały wsparcie		punkcie pomiaru na rzece Parsęta.	• Rozwój <i>birdwatchingu</i> i innych form turystyki związanych z atutami przyrodniczymi • Kłusownictwo
		Zwiększenie świadomości proekologicznej mieszkańców obszaru LSR i	Szkolenia i działania edukacyjno-aktywizacyjne mające na celu zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru LSR.	• Szkolenia i działania edukacyjno-aktywizacyjne mające na celu zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru LSR	Wzrost liczby osób, które w wyniku realizacji operacji w ramach LSR zwiększyły swoją wiedzę na temat środowiska naturalnego na obszarze LSR		
• Niewielka oferta publicznie dostępnych miejsc dla mieszkańców objętych LSR • Niewielka liczba miejsc upamiętniających sektor rybacki	Poprawa jakości życia mieszkańców w na obszarze objętym LSR	Zwiększenie liczby publicznie dostępnych miejsc wypoczynku i rekreacji na obszarze objętym LSR	Tworzenie i modernizacja publicznie dostępnych miejsc rekreacji i wypoczynku.	• Liczba miejsc rekreacji i wypoczynku, które zostały utworzone lub zmodernizowane w związku z realizacją operacji – • Liczba miejsc pracy utworzonych bezpośrednio w związku z realizacją operacji • Liczba miejsc pracy utrzymanych bezpośrednio w związku z realizacją operacji	Liczba osób odwiedzających miejsca wypoczynku i rekreacji na obszarze objętym LSR	Saldo migracji	• Migracja ludności, • Starzenie się społeczeństwa • Intensywna konkurencja pomiędzy nadmorskimi miejscowościami turystycznymi

na obszarze objętym LSR • Potrzeba integracji sektora rybackiego wokół zjawisk i elementów wspólnych dla ich tożsamości • Potrzeba przygotowania oferty turystycznej oryginalnej, opartej o lokalne atuty • Ograniczona możliwość bezpłatnego korzystania przez mieszkańców obszaru LSR z atutów turystycznych i rekreacyjnych obszaru		Poprawa oferty kulturalnej i turystycznej w szczególności upamiętniającej historię i tradycję sektora rybactwa na obszarze LSR.	Tworzenie lub rozwój muzeów, skansenów, miejsc pamięci i innych tego rodzaju obiektów związanych w szczególności z historią i tradycjami sektora rybackiego na obszarze objętym LSR. Inicjatywy związane z promocją obszaru, jego historii i tradycji, niezwiązane z tworzeniem lub rozwojem muzeów, skansenów miejsc pamięci albo innych tego rodzaju obiektów.	• Liczba muzeów, skansenów, ekspozycji, miejsc pamięci i innych tego rodzaju obiektów związanych z historią i tradycjami sektora rybackiego utworzonych w związku z realizacją LSR • Liczba akcji promocyjnych związanych z promocją obszaru, historii i tradycji, które nie są związane z tworzeniem lub rozwojem muzeów, skansenów miejsc pamięci albo innych tego rodzaju obiektów	Liczba osób odwiedzających miejsca lub wydarzenia, które zostały objęte dofinansowaniem w ramach operacji		• Zmiany w systemie prawnym
---	--	--	--	--	--	--	---

ROZDZIAŁ VI

SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU

1. SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ USTALANIE KWOTY WSPARCIA.

1.1. Ogólne informacje na temat zasad wyboru i oceny operacji oraz ustalania kwoty wsparcia.

Stowarzyszenie planuje wykorzystanie następujących form rozdysponowania środków przyznanych na realizację LSR:

- 1) Przeprowadzanie naborów, o których mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o RLKS w ramach, których Rada Rybacka SRLGD dokona oceny operacji opisanych we wnioskach o dofinansowanie;
- 2) Realizacja operacji własnych LGD, o których mowa w art. 17 ust. 6 ustawy o RLKS;
- 3) Wdrażanie projektów współpracy;
- 4) Funkcjonowanie Stowarzyszenia;
- 5) Aktywizacja lokalnej społeczności.

Stowarzyszenie nie planuje wdrażania projektów grantowych, o których mowa w art. 14 ust. 5 ustawy o RLKS. Przeprowadzanie naborów oraz realizację operacji własnych regulują odrębne Procedury. **Wszystkie dokumenty związane z realizacją LSR** (w tym Regulaminy Rady Rybackiej, Procedury, kryteria wyboru oraz wszystkie załączniki do tych dokumentów) **zostały przez SRLGD zamieszczone na stronie internetowej Stowarzyszenia**. Zamieszczone tam pliki będą podlegały niezwłocznej aktualizacji w przypadku dokonywania zmian w Procedurach, Regulaminach itp.

Opis kluczowych dokumentów regulujących wdrażanie LSR i funkcjonowanie organów został zawarty w Rozdziale I.

Organem decyzyjnym, do którego kompetencji należy wybór operacji i ustalanie kwoty wsparcia jest Rada Rybacka.

1.2. Ustalenie kwoty wsparcia dla operacji.

W ramach ustalania kwoty wsparcia Stowarzyszenie nie przewiduje specjalnych zasad ustalania takiej kwoty. Oznacza to, że wnioskodawcy będą mogli uzyskać w ramach realizacji LSR maksymalny poziom dofinansowania dopuszczalny przepisami prawa. Rola Rady Rybackiej w procesie oceny operacji sprowadza się do zweryfikowania, czy wnioskodawca nie wpisał we wniosku wyższego poziomu dofinansowania (większej intensywności) niż przewidziana w przepisach prawa. Ostateczna wartość wsparcia zostanie ustalona przez Instytucję Pośredniczącą badającą kwalifikowalność poszczególnych wydatków planowanych przez beneficjenta.

Należy jednak nadmienić, że Stowarzyszenie w ramach niektórych przedsięwzięć (realizowanych ramach Celu szczegółowego 1.3: „Wzmocnienie reprezentacji interesów sektora rybackiego na różnych poziomach decydowania o rozwoju obszaru”) **wyzaczyło zasady premiowania projektów, w których wkład własny wnioskodawcy przekracza intensywność pomocy określoną w poszczególnych programach**. Wnioskodawcy, którzy nie ubiegają się o maksymalny poziom dofinansowania uzyskują dodatkowe punkty. **Takie same zasady zastosowano w przypadku wyboru projektów własnych LGD** w ramach tego celu ogólnego. W ten sposób zasady wyboru operacji przez SRLGD spełniają warunek określony w kryterium wyboru LSR nr 16.

1.3. Procedura naboru wniosków i oceny operacji.

Podstawową formułą dystrybucji środków w ramach LSR będzie ogłaszanie naborów na operacje o określonym zakresie tematycznym (zgodnie z art. 19 ust. 4 pkt 1 lit. c ustawy o RLKS). **Cały proces został uregulowany w dokumencie zatytułowanym „Procedura przeprowadzania naborów wniosków i oceny operacji SRLGD Morze i Parsęta”**. Jest to dokument, który został stworzony przez Stowarzyszenie, a jego założenia zostały skonsultowane z lokalną społecznością na etapie przygotowania LSR. Jak zaznaczono w Rozdziale I czynności Rady zostały uregulowane w regulaminie tego organu. Biorąc pod uwagę, że w niniejszym rozdziale nie powinny zostać powtórzone postanowienia Procedury i Regulaminy, a jedynie należy ogólnie scharakteryzować przyjęte rozwiązania⁴⁹, poniżej przedstawiono najważniejsze informacje na ten temat.

Procedura przeprowadzania naborów rozpoczyna się przez Zarząd, który po analizie postanowień umowy ramowej, budżetu LSR oraz harmonogramu ogłaszania naborów stanowiącego załącznik do umowy ramowej, podejmuje decyzję o wystąpieniu do Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z wnioskiem dotyczącym uzgodnienia terminu naboru. Decyzja Zarządu jest utrwalana w formie uchwały, której wzór stanowi załącznik do Procedury. W uchwale Zarząd wskazuje również najważniejsze informacje dotyczące planowanego naboru dotyczące zakresu tematycznego, kryterium, limitu środków oraz minimalnej liczby punktów, jaką musi uzyskać wniosek, by zostać wybrany do dofinansowania.

⁴⁹ Załącznik nr 3 do Regulaminu konkursu na wybór LSR oraz „Poradnik dla LGD...”, s. 48.

Stowarzyszenie przyjęło limit 50% maksymalnej liczby punktów, jakie musi zdobyć operacja, by uzyskać dofinansowanie. Po uzgodnieniu terminu naboru, Zarząd podejmuje dalsze czynności opisane w procedurze. Korzysta w tym zakresie z pomocy Biura. W szczególności SRLGD publikuje ogłoszenia o naborze, w których wskazuje najważniejsze informacje o naborze (zakres tematyczny, środki finansowe, kryteria wyboru itp.). Ogłoszenie publikowane jest na stronie internetowej SRLGD, w lokalnej prasie i w innych środkach masowego przekazu. Decyzję o wyborze dodatkowych kanałów informacyjnych podejmuje Zarząd. Wzór ogłoszenia stanowi załącznik do Procedury.

Okres trwania naboru wniosków będzie zgodny z przepisami regulującymi RLKS i PO RYBY 2014 – 2020 (wprost mówi o tym Procedura, w ustawie o RLKS nie został on określony, a w chwili przygotowywania LSR rozporządzenie dotyczące PO RYBY 2014 –2020 nie zostało jeszcze przyjęte⁵⁰). W trakcie naboru wniosków pracownicy Biura udzielają pomocy w opracowywaniu wniosków, informują o warunkach uzyskania pomocy finansowej oraz o dokumentach, które należy przedłożyć. Pracownicy Biura działają w sposób rzetelny, bezstronny, nie przygotowują jednak wniosków za beneficjentów. Biuro przeprowadza nabór wniosków, przyjmując je oraz rejestrując dokładną datę i godzinę ich wpływu. **Wnioski składa się w Biurze.** Wraz z wnioskiem osoby zainteresowane uzyskaniem dofinansowania składają również **fiskę projektową**, opisującą zgodność operacji z LSR i kryteriami wyboru. Fiszka ułatwia Radzie ocenę wniosku, ponieważ porządkuje informacje o operacji pod kątem kryteriów oceny. Wzór fiszki stanowi załącznik do Regulaminu.

Po zakończeniu okresu naboru, Przewodniczący Rady w porozumieniu z Zarządem i Biurem zwołuje **posiedzenie Rady**. W okresie od zakończenia naboru do posiedzenia Rady Biuro wzywa, w razie potrzeby, wnioskodawców do złożenia wyjaśnień lub uzupełnienia wniosków w przypadku, gdy jest to konieczne dla dokonania oceny zgodności operacji z LSR, wyboru operacji lub ustalenia kwoty wsparcia. Wezwanie choćby jednego wnioskodawcy do złożenia uzupełnień lub wyjaśnień wydłuża termin na dokonanie wyboru operacji i ustalenie kwoty wsparcia o 7 dni (do 52 dni od dnia zakończenia naboru). Po zakończeniu procedury uzupełnień i wyjaśnień odbywa się posiedzenie Rady. W posiedzeniu Rady, obok członków tego organu, bierze udział również pracownik Biura, który jest odpowiedzialny za harmonizację współpracy między wszystkimi organami zaangażowanymi w przeprowadzenie naboru. **Przebieg posiedzenia Rady został opisany w Regulaminie tego organu.** W jego trakcie każdy złożony w terminie i spełniający minimalne wymagania wniosek zostaje poddany ocenie. Ocena wniosków poprzedzona jest dyskusją na ich temat. **W ocenie i dyskusji biorą udział tylko członkowie Rady, co do których nie zachodzą wątpliwości, co do ich bezstronności.** Okoliczność ta zostaje ustalona na podstawie **Księgi Interesów** prowadzonej przez Biuro (do Księgi tej członkowie Rady wpisują katalog spraw i interesów, które prowadzą, Rejestr podlega corocznej aktualizacji) oraz **deklaracji bezstronności** wypełnianych przez członków Rady przed posiedzeniem. Wzór deklaracji bezstronności stanowi załącznik do Regulaminu Rady.

Ocena wniosków przez Radę polega na tym, że każdy członek Rady wypełnia kartę oceny, na której zaznacza, czy jego zdaniem dana operacja jest zgodna z LSR (w tym, czy jest zgodna z PO RYBY 2014 – 2020), czy jest zgodna z zakresem tematycznym oraz w jakim stopniu spełnia kryteria wyboru. Na karcie głosowania członek Rady zaznacza również jaka powinna być kwota wsparcia dla danej operacji (czy kwota dofinansowania, o którą wnioskuje dana osoba jest zgodna z przepisami). **Dokonana przez członka Rady ocena poszczególnych elementów powinna zostać przez niego uzasadniona.** Wyniki oceny dokonanej przez członków Rady przelicza Przewodniczący Rady przy pomocy sekretarza posiedzenia. Wyniki uśrednia się, a następnie tworzy się listę ocenionych operacji. Uśrednienie wyników rozwiązuje **problem rozbieżnych ocen różnych członków Rady.** Rozbieżności są usuwane także dzięki możliwości złożenia wyjaśnień lub poprawienia swojej oceny przez członka Rady, którego ocena odbiega w sposób istotny od oceny pozostałych członków Rady (na wezwanie sekretarza posiedzenia – por. Regulamin Rady). Lista ocenionych operacji przyjmowana jest uchwałą Rady. Wzór uchwały Rady stanowi załącznik do regulaminu tego organu. Na liście ocenionych operacji zamieszcza się jedynie te operacje, które zostały przez członków Rady uznane za zgodne z LSR oraz z zakresem tematycznym naboru. W przypadku operacji, które uzyskały taką samą liczbę punktów, wyższe miejsce na liście przyznaje się operacji objętej wnioskiem, który został wcześniej złożony. Na liście ocenionych operacji oddziela się operacje, które mieszczą się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze – są to operacje wybrane do realizacji. Pozostałe operacje mogą zostać zakwalifikowane do dofinansowania w wyniku złożenia protestu.

Nad prawidłowym przebiegiem posiedzenia Rady czuwa jej Przewodniczący, który korzysta z pomocy sekretarza posiedzenia. W szczególności **sprawdzają oni, czy w trakcie każdego głosowania zachowano quorum oraz wymagane parytety.** Z posiedzenia Rady sporządza się **protokół**, który wraz z uchwałami i deklaracjami bezstronności jest **publikowany na stronie internetowej SRLGD.** Protokół zawiera informację o wyłączeniach członków Rady w sytuacji, gdy wystąpiły wątpliwości co do ich bezstronności, wskazując, z oceny których wniosków dotyczyło każde wyłączenie.

⁵⁰ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 6 września 2016 r w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej na realizację operacji w ramach działań wsparcie przygotowawcze i realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność, w tym koszty bieżące i aktywizacja, objętych Priorytetem 4. Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej, zawartym w Programie Operacyjnym "Rybnictwo i Morze", weszło w życie 9 września 2016 r., podczas gdy prace nad LSR zakończyły się 10 miesięcy wcześniej.

Następnie **o wynikach oceny informowani są wnioskodawcy**. Przesyła się do nich pisma, zgodnie z wzorem stanowiącym załącznik do Procedury. Informacja o wynikach oceny zawiera **pouczenie o prawie do złożenia protestu**, określając sposób i termin jego wniesienia – zgodny z ustawą o RLKS. Następnie Rada przesyła dokumentację konkursową wraz z wybranymi wnioskami do Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego.

W przypadku złożenia przez wnioskodawcę **protestu** od wyników oceny Rady Rybackiej, w pierwszej kolejności Zarząd ocenia, czy protest spełnia minimalne warunki pozwalające na jego rozpatrzenie i czy istnieją powody, by uznać, że może być on zasadny. W przypadku, gdy Zarząd uzna, że protest takich warunków nie spełnia, przesyła go do Zarządu Województwa, który następnie będzie badał jego zasadność. Zarząd w żadnym wypadku nie dokonuje jednak oceny operacji lub merytorycznej weryfikacji protestu – to zadanie należy do Rady. Zarząd informuje o przekazaniu protestu osobę, która wniosła ten środek odwoławczy (wzory pisma do Zarządu Województwa oraz pisma do wnoszącego protest stanowią załącznik do Procedury). W przypadku, gdy Zarząd uzna, że protest spełnia minimalne warunki określone przepisami i może być zasadny (nie przywołano argumentów oczywiście bez znaczenia) zwołuje posiedzenie Rady, która zajmuje się merytoryczną oceną protestu i ewentualnie dokonuje zmiany swojej poprzedniej oceny. O wynikach ponownej oceny SRLGD informuje wnioskodawcę oraz Samorząd Województwa. Przebieg procesu przeprowadzania naborów oraz podział zadań i najważniejsze dokumenty związane z tym procesem obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 14 Zestawienie najważniejszych czynności dokonywanych w trakcie procedury przeprowadzania naborów i oceny operacji.

Kolejne kroki	Nazwa czynności	Organ odpowiedzialny	Dokument regulujący czynność (nazwa, jednostka redakcyjna)	Terminy związane z czynnością
1.	Podjęcie decyzji o przeprowadzeniu naboru	Zarząd	Procedura. Zał. do Procedury – Wzór uchwały Zarządu	Zgodnie z harmonogramem – zał. Do umowy ramowej
2.	Uzgodnienie terminu naboru z zarządem województwa	Zarząd	Procedura Zał. do Procedury – Wzór wniosku do zarządu województwa	Początek: nie wcześniej niż 30 dni od wystąpienia do zarządu województwa wnioskiem o uzgodnienie terminu naboru
3.	Ogłoszenie naboru	Zarząd Biuro	Procedura Zał. do Procedury – Wzór ogłoszenia o naborze	Zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy o RLKS
4.	Działania informacyjne	Biuro	Procedura	Okres pomiędzy ogłoszeniem konkursu a zakończeniem naboru
5.	Nabór wniosków	Biuro	Procedura	Zgodny z przepisami rozporządzenia
6.	Procedura uzupełniania wniosków i Zwołanie posiedzenia Rady	Zarząd Przew. Rady	Procedura Zał. Do Procedury - Karta weryfikacji formalnej i pismo w sprawie wezwania do uzupełnień Regulamin Rady	Regulamin Rady
7.	Przygotowanie posiedzenia Rady	Biuro	Regulamin Rady	
8.	Posiedzenie Rady – sprawdzenie listy obecności oraz quorum i parytetów, wypełnienie dekl. bezstronności	Członkowie Rady Nadzór: Przew. Rady, sekretarz posiedzenia	Regulamin Rady Zał. do Regulaminu Rady – Deklaracja bezstronności, Księga Interesów	W ciągu 3 – 14 dni od dnia zakończenia naboru
9.	Posiedzenie Rady: ocena operacji – zgodność z zakresem tematycznym, z LSR, z kryteriami wyboru,	Członkowie Rady Nadzór - Przew. Rady, sekretarz posiedzenia	Regulamin Rady Zał. do Regulaminu Rady – Wzór uchwały w sprawie oceny	W ciągu 3 – 14 dni od dnia zakończenia naboru

	ustalenie kwoty wsparcia		Zał. do Regulaminu Rady – Wzór Protokołu	
10.	Podanie wyników dokonanej przez Radę oceny do wiadomości publicznej	Przewodniczący Rady Biuro	Procedura	4 dni od dnia zakończenia oceny przez Radę
11.	Przekazanie wyników oceny wnioskodawcom	Biuro Zarząd	Procedura Zał. do Procedury – Wzór pisma do wnioskodawcy w sprawie wyników oceny	7 dni od dnia zakończenia oceny przez Radę
12.	Przekazanie dokumentów związanych z naborem do zarządu województwa	Biuro Zarząd	Procedura Zał. do Procedury – Wzór pisma do zarządu województwa w sprawie przekazania dokumentów	7 dni od dnia zakończenia oceny przez Radę
13.	Wniesienie protestu od oceny Rady – przyjęcie protestu przez Stowarzyszenie	Biuro	Procedura	Niezwłocznie po otrzymaniu protestu
14.	Wstępna analiza złożonego protestu	Zarząd	Procedura	Niezwłocznie po otrzymaniu protestu
15. a	Zakwalifikowanie protestu przez Zarząd – ponowna ocena wniosku przez Radę	Rada	Procedura Regulamin Rady, Zał. do Regulaminu Rady – Wzór uchwały w wyniku ponownej oceny	10 – 12 dni od dnia otrzymania protestu
15b	Zakwalifikowanie protestu przez Zarząd – brak ponownej oceny przez Radę – przekazanie protestu do zarządu województwa albo Przekazanie wyników ponownej oceny przez Radę do zarządu województwa	Zarząd Biuro	Procedura Regulamin Rady Zał. do Procedury – Wzór pisma do zarządu województwa o przekazaniu nieuwzględnionego protestu Zał. do Procedury – Wzór pisma do wnioskodawcy o przekazaniu nieuwzględnionego protestu do zarządu województwa Załącznik do Procedury – wzór pisma do zarządu województwa w sprawie uwzględnienia protestu i zmiany pierwotnej oceny	14 dni od dnia złożenia protestu
16.	Ponowna ocena po uwzględnieniu protestu przez zarząd województwa	Rada	Procedura pkt Regulamin Rady	Niezwłocznie po otrzymaniu decyzji zarządu województwa w sprawie uwzględnienia protestu

1.4. Procedura realizacji operacji własnych LGD.

W ramach realizacji LSR Stowarzyszenie planuje realizowanie operacji własnych LGD, o których mowa w art. 17 ust. 6 ustawy o RLKS.

Realizacja operacji własnych LGD będzie się odbywać zgodnie z **Procedurą realizacji operacji, własnych LGD Stowarzyszenia Rybacka Lokalna Grupa Działania „Morze i Parsęta”**, która stanowi załącznik do wniosku o wybór LSR. Jest to dokument, który został stworzony przez Stowarzyszenie, a jego założenia zostały skonsultowane z lokalną społecznością na etapie przygotowania LSR.

Procedura realizacji tych operacji jest stosunkowo prosta. **Zarząd zainteresowany realizacją operacji własnej LGD podejmuje stosowną uchwałę, w której określa istotne elementy tej operacji** (cel, planowany koszt i wydatki). Wzór uchwały stanowi załącznik do Procedury. Następnie Zarząd, przy pomocy Biura przygotowuje fiszkę projektową a następnie **ogłoszenie na stronę internetową SRLGD**, w którym wzywa osoby zainteresowane realizacją podobnej operacji do zgłoszenia się. **W przypadku braku odzewu, Zarząd występuje do Przewodniczącego Rady o zwołanie posiedzenia tego organu**, na którym zostanie oceniona operacja własna LGD opisana w uchwale i streszczona w fiszce projektowej. Ocena operacji własnej LGD nie odbiega znacząco od oceny operacji innych wnioskodawców, dlatego nie będzie w tym miejscu szerzej opisywana. Rada ocenia zgodność operacji własnej z LSR oraz z kryteriami wyboru operacji. Po zaaprobowaniu operacji własnej przez Radę, Zarząd przy pomocy Biura przygotowuje stosowny wniosek do Zarządu Województwa.

Tabela nr 15. Zestawienie najważniejszych czynności dokonywanych ramach wyboru operacji własnej LGD

Kolejne kroki	Nazwa czynności	Organ odpowiedzialny	Dokument regulujący czynność (nazwa, jednostka redakcyjna)
1.	Podjęcie decyzji o realizacji operacji własnej LGD	Zarząd	Procedura. Zał. do Procedury – Wzór uchwały Zarządu
2.	Przygotowanie fiszki projektowej dotyczącej planowanej operacji własnej LGD	Zarząd	Procedura Zał. 2 do Procedury – Wzór fiszki projektowej
3.	Umieszczenie informacji o realizacji operacji własnej LGD na stronie internetowej	Biuro	Procedura pkt 5 Zał. do Procedury – Wzór ogłoszenia na stronę internetową
4.	30 dniowy termin na zgłoszenie przez uprawniony podmiot zainteresowania realizacją operacją opisaną w ogłoszeniu na stronie internetowej	—	—
5a	Zgłoszenie się w trakcie 30-dniowego terminu przez uprawniony podmiot zamiaru realizacji operacji opisanej w ogłoszeniu → Uwzględnienie tego faktu w zakresie tematycznym najbliższego naboru	Zarząd Biuro	Procedura
5b	Niezgłoszenie się w trakcie 30-dniowego terminu uprawnionego podmiotu z zamiarem realizacji operacji opisanej w ogłoszeniu → zwołane posiedzenia Rady	Zarząd Przewodniczący Rady	Procedura Regulamin Rady
6.	Przygotowanie wniosku o dofinansowanie realizacji operacji własnej LGD	Zarząd Biuro	Procedura
7.	Dokonanie oceny operacji własnej LGD przez Radę	Rada	Procedura Załącznik do Procedury – kryteria oceny operacji własnych
8.	Przekazanie wybranej przez Radę operacji własnej LGD do dalszych prac w ramach LGD – skompletowanie dokumentów stanowiących załączniki do wniosku składanego do zarządu województwa	Biuro	Procedura
9.	Złożenie wniosku o dofinansowanie operacji własnej LGD do zarządu województwa	Biuro Zarząd	Procedura

2. KRYTERIA WYBORU OPERACJI.

2.1 Sposób ustalania i zmiany kryteriów wyboru.

Kryteria wyboru **powstały po przeprowadzeniu konsultacji społecznych**. W konsultacjach najpierw zebrano opinie dotyczące tego, jakie są oczekiwania potencjalnych wnioskodawców dotyczące kryteriów. W ich trakcie (na spotkaniach informacyjnych) **uczestnicy zasugerowali m.in., by kryteria preferowały mieszkańców obszaru objętego LSR i firmy**

działające na naszym obszarze. Preferencje powinny dotyczyć osób i firm związanych z obszarem przez dłuższy okres. Wśród innych uwag było **preferowanie członków Stowarzyszenia** na etapie oceny operacji **Również przeprowadzona przez Stowarzyszenie ankieta zawierała pytania dotyczące projektowanych kryteriów.** W oparciu o te sugestie SRLGD przygotowało propozycje kryteriów, które zostały poddane pod dyskusję lokalnej społeczności. Następnie propozycje kryteriów zostały wpisane do LSR.

Zmiana kryteriów wyboru operacji będzie odbywać się w **sposób opisany w odrębnej Procedurze**, stanowiącej załącznik do wniosku o wybór LSR. Procedura ta znajdzie zastosowanie również w przypadku zmiany regulaminów i dokumentów regulujących tryb realizacji LSR. Należy podkreślić, że w **proces zmiany kryteriów wyboru operacji zostaną zaangażowani mieszkańcy obszaru a szczególnie przedstawiciele sektora rybackiego:** Stowarzyszenie przewiduje w trakcie konsultacji społecznych poświęconych zmianie kryteriów osobne spotkania informacyjne dla rybaków.

Jej postanowienia gwarantują zaangażowanie lokalnej społeczności w proces zmiany kryteriów: w szczególności SRLGD przeprowadzi konsultacje społeczne: spotkanie informacyjne poświęcone zmianom oraz poda do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej projekt nowych kryteriów.

2.2 Przyjęte kryteria wyboru operacji.

Aby zapewnić, że dzięki procesowi wyboru przez SRLGD operacji zostaną osiągnięte cele LSR i założone w nich wskaźniki, Stowarzyszenie **ściśle powiązało kwestię wskaźników z kryteriami, wprost premiując operacje, których efektem będzie osiągnięcie poszczególnych wskaźników** wpisanych do LSR (por. **Rozdział V**). Na przykład w sytuacji, w której wskaźnikiem są miejsca pracy, premiuje się operacje zakładające utworzenie lub zachowanie większej liczby miejsc pracy. Jednym z wymogów wybrania operacji do realizacji przez Radę jest uzyskanie przez nią co najmniej 50% maksymalnej liczby punktów możliwych do zdobycia w ramach danego naboru.

Kryteria wyboru operacji są jednocześnie spójne z logiką wdrażania LSR. Stowarzyszenie będzie powprowadzało osobne nabory dla poszczególnych przedsięwzięć określonych w poprzednim rozdziale. Dlatego **każde przedsięwzięcie będzie miało indywidualny zestaw kryteriów oceny.** Na zestaw kryteriów każdego przedsięwzięcia będą składały się kryteria wspólne dla wszystkich przedsięwzięć realizowanych w ramach danego celu ogólnego, kryteria wspólne dla wszystkich przedsięwzięć realizowanych w ramach danego celu szczegółowego oraz kryteria unikalne dla danego przedsięwzięcia. Dzięki temu przedsięwzięcia realizowane w ramach tego samego celu będą miały szereg wspólnych kryteriów, a jednocześnie kryteria te będą mocno związane z wskaźnikami, **Dzięki temu realizacja różnych przedsięwzięć w ramach tego samego celu przełoży się bezpośrednio na osiągnięcie wskaźników rezultatu dla danego celu szczegółowego.** Należy zauważyć, że przyjęte kryteria wyboru wprost premiują operacje, które przyczyniają się do osiągnięcia wskaźników rezultatu i produktu (jest to kryterium stosowane przy wszystkich przedsięwzięciach).

Stosowane **kryteria są adekwatne do informacji zawartych w diagnozie.** W szczególności szereg kryteriów oceny związany jest z problemami i wyzwaniem poruszonymi w Rozdziale III. Z tego powodu kryteria wyboru operacji premiują projekty związane z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy (im więcej miejsc, tym więcej punktów). Kryteria premiują także zatrudnienie całoroczne (ze względu na poruszony w Diagnozie problem sezonowości zatrudnienia). W diagnozie zwrócono uwagę na potrzebę zwiększenia liczby obiektów dostępnych za darmo dla mieszkańców, w tym obiektów, która zawierają rozwiązania „przyjazne” dla osób niepełnosprawnych, starszych i matek z małymi dziećmi. Dlatego wśród kryteriów wyboru umieszczono takie, które premiuje projekty zawierające rozwiązania uwzględniające potrzeby takich osób. Z diagnozy wynika również potrzeba wspierania rodzimej przedsiębiorczości i generowania popytu na lokalne produkty i usługi. Dlatego zaproponowano dla niektórych przedsięwzięć kryterium premiujące operacje realizowane przez osoby zamieszkujące lub posiadające siedzibę na obszarze oraz takie operacje, w ramach których wnioskodawca nabędzie produkty rybne od miejscowych producentów. To ostatnie kryterium oznacza, że premiovane są operacje mające **pozytywny wpływ na sektor rybacki** (a nie tylko korzystnie oddziałujące na sytuację rybaka – beneficjenta). Ze względu na poruszony w Diagnozie problem spójności obszaru oraz aby nie pogłębiać rozdzwiku między „morskimi” a „śródlądowymi” gminami w przypadku przedsięwzięć o charakterze infrastrukturalnym i środowiskowym, przyjęto kryterium premiujące szerokie oddziaływanie operacji (skutki odczuwalne dla obszaru więcej niż jednej gminy objętej LSR.). Dlatego premiovane są projekty zakładające zakup ryb od miejscowych producentów.

Kryteria **są szczegółowo zdefiniowane** i zostały opisane sytuacje, które pozwolą członkowi Rady bez wątpliwości przyznać określoną liczbę punktów. Stowarzyszenie chciało uniknąć sytuacji z poprzedniej perspektywy finansowej, w której w Komitecie SKLGR, ze względu na dużą dowolność w przyznawaniu ocen występowała rozbieżność w ocenie operacji przez członków Rady – było to bardzo źle odbierane przez mieszkańców obszaru. **Problem rozbieżnych ocen** w ramach kryteriów został rozwiązany poprzez uśrednienie ocen wszystkich członków Rady a także możliwość poprawienia swojej oceny przez członka Rady, którego ocena istotnie odbiega od ocen dokonanych przez pozostałych członków tego organu.

W ramach jednego z przedsięwzięć przewidziano **zastosowanie kryterium innowacyjności** (Przedsięwzięcia 3.2.1. "Inicjatywy związane z promocją obszaru, jego historii i tradycji, niezwiązane z tworzeniem lub rozwojem muzeów, skansenów miejsc pamięci albo innych tego rodzaju obiektów"). Biorąc pod uwagę specyfikę operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia oraz potrzebę uwzględnienia nowych możliwości jakie daje społeczeństwo informacyjne oraz

nowe metody komunikacji, **uszczegółowiono definicję innowacyjności** bezpośrednio odwołując się do konkretnych rozwiązań technologicznych. Za innowacyjne rozwiązanie, premiowane dodatkowymi punktami uznaje się rozwiązanie do tej pory niespotykane na obszarze objętym LSR polegające na wykorzystywaniu w związku z realizacją operacji rozwiązań technologicznych pozwalających udostępniać efekty operacji za pomocą nowych technologii komunikacji (aplikacje na smartfony, strony internetowe o nowoczesnych funkcjonalnościach itp.).

Ze względu na kryteria wyboru LSR (**kryterium nr 16**), SRLGD **przyjęło zasady premiowania (w niektórych przedsięwzięciach) operacji, które nie będą korzystały z najwyższego poziomu dofinansowania** dopuszczanego przepisami. Takie operacje uzyskują dodatkowe punkty, w związku z czym ich szansa na wybór wzrośnie. **Takie samo rozwiązanie zastosowano odnośnie operacji własnych LGD** (kryteria wyboru operacji własnych są takie same, jak kryteria stosowane w ramach naborów).

ROZDZIAŁ VII PLAN DZIAŁANIA

1. INFORMACJE OGÓLNE

Plan działania jest tą częścią LSR, która pokazuje, **w jaki sposób środki z budżetu przekładać się będą na realizację poszczególnych celów i osiągnięcie założonych wskaźników**. Plan działania wskazuje również, z jakich **narzędzi Stowarzyszenie będzie korzystać** (np. nabory, projekty grantowe) i kto będzie adresatem działań finansowanych ze środków LSR. Plan działania w formie tabelarycznej stanowi załącznik do LSR i jego treść nie będzie w tym miejscu powtarzana. W niniejszym rozdziale wyjaśnione natomiast zostanie, dlaczego w Planie Działania przyjęto takie a nie inne narzędzia realizacji LSR, **w jaki sposób określono wartość docelowych wskaźników realizacji LSR oraz dlaczego przyjęte rozwiązania są racjonalne**.

Na wstępie należy zaznaczyć, że uzasadnienie brzmienia celów i wskaźników zawarto w rozdziale nr V LSR, a wyjaśnienie podziału środków pomiędzy poszczególne cele i przedsięwzięcia zawarto w rozdziale VIII. Z kolei procedury realizacji LSR opisano w rozdziale VI. Dlatego kwestie te nie będą w tym miejscu wyjaśniane.

2. NARZĘDZIA REALIZACJI LSR

Wskazanie narzędzi realizacji LSR zostało dokonane w tabeli Logika interwencji w rozdziale V. Poniżej wyjaśniono ich wybór.

Realizacja LSR i rozdysponowanie środków przyznanych na podstawie umowy ramowej określającej sposób wdrażania tej strategii **opierać się będzie przede wszystkim o nabory wniosków**. W ten sposób SRLGD planuje rozdysponować ponad 80% środków przyznanych na realizację strategii (pozostałe środki zostaną przeznaczone na funkcjonowanie LGD, realizację projektów współpracy, aktywizację mieszkańców oraz – w razie potrzeby – realizację operacji własnych). Nabory to najbardziej sprawiedliwy i transparentny sposób rozdysponowania środków. W wyniku przeprowadzenia konkurencyjnych naborów, dofinansowanie trafi do beneficjentów realizujących projekty, które – w świetle przyjętych przez SRLGD kryteriów – będą najlepsze.

Stowarzyszenie planuje także realizację projektów współpracy. Będą one realizowane **w ramach przedsięwzięcia 1.3.1.**, w związku ze wsparciem działań zmierzających do powierzenia lokalnych społeczności rybackim ważniejszej roli w zarządzaniu rozwojem lokalnym. **Ich głównym celem będzie animowanie kooperacji miejscowych rybaków z rybakami i grupami interesu działającymi poza obszarem objętym LSR**. Na realizację tego rodzaju projektów przyjęto kwotę 220.000 zł (por. tabela budżetu LSR). W trakcie tworzenia LSR SRLGD uzgodniła zasady współpracy z Lokalną Grupą Rybacką Pojezierze Bytowskie. SRLGD zamierza wspólnie z tą grupą realizować projekt pod nazwą „Rozwój i udoskonalanie Północnego Szlaku Rybackiego”. Celem tego projektu jest udoskonalenie form, sposobów wykorzystania oraz promocja zasobów przyrodniczych, historycznych i kulturowych partnerskiego produktu stworzonego w ramach PO Ryby 2007-2013 przez 11 LGR. W jego ramach SRLGD „Morze i Parsęta” planuje **opracować publikację poświęconą społeczności rybaków morskich** (wskaźnik produktu dla projektu współpracy). Współpracę w ramach tego przedsięwzięcia planuje się także z Mieleńską Lokalną Grupą Rybacką.

Stowarzyszenie **nie planuje realizacji projektów grantowych** ze względu na fakt, że ich wdrażanie wiąże się z dużym i kosztownym obciążeniem administracyjnym stowarzyszenia (konieczność weryfikacji finansowej i formalnej aplikacji, przeprowadzania kontroli oraz monitorowania realizacji zadań grantowych). **Realizacją projektów grantowych nie byli również zainteresowani mieszkańcy w trakcie konsultacji społecznych**, preferując realizację operacji o wyższych

kosztach, których w ramach projektów grantowych realizować nie będzie można. **Stowarzyszenie uwzględniło, zatem opinię lokalnej społeczności w tej kwestii.**

Operacje własne LGD realizowane będą jedynie wówczas, gdy konkursy przeprowadzane przez Stowarzyszenie w ramach istotnych przedsięwzięć nie spotykają się z zainteresowaniem beneficjentów. Ze względu na subsydiarny charakter tego narzędzia, nie zaplanowano konkretnej kwoty na ich realizację, wskazując jedynie, że operacje własne realizowane mogą być w ramach przedsięwzięć 1.1.1. (Krótkie łańcuchy sprzedaży), 1.2.3. (Zwiększenie kompetencji zawodowych...) 1.3.1. (Współpraca sektora rybackiego) oraz 3.2.2. (Inicjatywy związane z promocją). W ramach tych przedsięwzięć istnieje prawdopodobieństwo mniejszego zainteresowania beneficjentów realizacją operacji na warunkach określonych przez Instytucję Zarządzającą.

3. ZAPLANOWANE WARTOŚCI WSKAŹNIKÓW, RACJONALNOŚĆ PLANU DZIAŁANIA

SRLGD ustaliło docelową wartość każdego wskaźnika produktu w oparciu o planowaną wysokość środków przeznaczonych na realizację danego przedsięwzięcia. **Przypisanie konkretnej wartości środków na realizację danego przedsięwzięcia zostało z kolei dokonane w oparciu o opinie mieszkańców zgłaszane w trakcie konsultacji społecznych.** Mieszkańcy wskazywali, jakiego rodzaju inicjatywy powinny zostać w pierwszej kolejności wspierane i na co istnieje zapotrzebowanie na obszarze.

Tak ustalone środki przypisane do danego przedsięwzięcia podzielono przez zakładaną przeciętną wartość dofinansowania do każdej operacji. Maksymalna wartość dofinansowania do operacji w momencie tworzenia LSR nie była jeszcze znana, ale Stowarzyszenie opierało się na dokumentach przesłanych przez Instytucję Zarządzającą w trakcie naboru, biorąc jednak pod uwagę, że wartości te mogą się zmienić (rozważane jest podniesienie limitów). I tak, Stowarzyszenie założyło, że w przypadku operacji realizowanych w ramach planowanego przez instytucję Zarządzającą zakresu „Podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy...” przeciętna wartość dofinansowania wynosić będzie 200.000 zł/. Podobne wartości przyjęto w przypadku przedsięwzięcia 1.1.2 i przedsięwzięć związanych z zakładaniem i rozwijaniem działalności gospodarczej w ramach celu szczegółowego 1.2.). Wynika to z analizy danych dotyczących wysokości dofinansowania operacji w poprzedniej perspektywie. W przypadku działań o charakterze infrastrukturalnym przyjęto poziom dofinansowania na poziomie 300.000 złotych (np.: w ramach przedsięwzięcia 3.1.1.). Tego rodzaju inwestycje są bowiem kosztowne i wartość podobnych operacji w poprzedniej perspektywie osiągała nawet kilkaset tysięcy złotych. W przypadku działań aktywizujących, edukacyjnych i zwiększających kompetencje zawodowe szacowany poziom dofinansowania jest o wiele niższy (maks. kilkadziesiąt tysięcy złotych dofinansowania do każdej inicjatywy), są to bowiem operacje mniej kapitałochłonne. Podobnie rzecz ma się w przypadku inicjatyw realizowanych w związku z walką z klusownictwem: doświadczenia poprzedniej perspektywy pokazują, że dofinansowanie do takich operacji obejmuje zazwyczaj zakup specjalistycznego sprzętu, którego wartość waha się od kilkudziesięciu do stu kilkudziesięciu tysięcy złotych.

W wyniku podzielenia środków na przedsięwzięcia i ustalenia zakładanej (i jednocześnie minimalnej) liczby operacji, które w ich ramach będą realizowane, ustalono wartość docelowych wskaźników. Każda operacja musi wiązać się z osiągnięciem co najmniej jednego wskaźnika (np. utworzenie 1 miejsca pracy, utrzymanie 1 miejsca pracy). Z tego powodu Stowarzyszenie przyjęło, że docelowe zwiększenie się wartości wskaźnika nie może być mniejsze niż liczba operacji (nie może np. powstać mniej obiektów rekreacji niż było operacji). Należy jednak zauważyć, że wsparcie udzielane przez SRLGD w ramach naborów ma charakter konkurencyjny a kryteria premiuje operacje, które realizują wskaźniki w jak najwyższym stopniu. Dlatego zasadnie można przyjąć, że docelowy poziom wskaźników będzie wyższy niż taki, który wynikałby z prostego pomnożenia liczby operacji przez 1. W przypadku przedsięwzięć, których celem będzie tworzenie lub utrzymanie miejsc pracy założono np. że każda operacja będzie zarówno tworzyła jak i utrzymywała po jednym miejscu pracy. W przypadku działań aktywizacyjnych i szkoleniowych, opierając się na informacjach od beneficjentów, ustalono średnią liczbę osób, które mogą z nich korzystać.

Stowarzyszenie **nie deklaruje zawyżonych wartości wskaźników produktu**, gdyż realizacja lokalnych strategii rozwoju obszarów rybackich w poprzedniej perspektywie przez lokalne grupy rybackie pokazuje, że rodzi to negatywne skutki. W obecnej będzie to skutkować zmniejszeniem kwoty na realizację LSR.

Wartości wskaźników rezultatu i oddziaływania zostały ustalone w oparciu o analizę dynamiki zmian tych wartości w ostatnich latach i wpływ środków LSR na rozwój obszaru. Mają one **charakter szacunkowy**.

Stowarzyszenie **zakłada, że w pierwszym okresie realizacji LSR nie nastąpi duży wzrost poziomu wskaźników** (widać to w Planie działania w kolumnach wskazujących wartości docelowe 2016 – 2018. W tym okresie Stowarzyszenie zainauguruje swoją działalność i wejdą w życie przepisy a beneficjenci będą poznawali założenia LSR i RLKS. Największy przyrost wskaźników przewiduje się w okresie 2019 – 2021. W ostatnim okresie zakłada się minimalny wzrost wartości wskaźników (realizacja operacji wymaga czasu, dlatego Stowarzyszenie nie planuje na ten okres dużej liczby naborów i zaangażowania budżetu).

ROZDZIAŁ VIII BUDŻET LSR

1. ZASADY USTALANIA KWOT W BUDŻECIE

Budżet LSR został przygotowany przez SRLGD w oparciu o informacje dotyczące planowanych zasad dofinansowania operacji w ramach PO RYBY 2014 – 2020. **Szacowana wartość budżetu na realizację LSR wynosi ok. 11.000.000 zł** (ostateczna wartość zależy od wyniku konkursów oraz kursu euro). Biorąc te okoliczności pod uwagę, LSR podzieliła budżet, zgodnie z wzorem podanym w „Poradniku dla Lokalnych Grup Działania w zakresie przygotowania Lokalnych Strategii Rozwoju”. W ramach budżetu LSR SRLGD planuje wykorzystanie tylko jednego funduszu EFSI – tj. EFMR, ale **nie wyklucza, że w trakcie wdrażania strategii będzie aplikować o dodatkowe środki** w ramach innych funduszy i programów. Będą to jednak wyłącznie **działania uzupełniające finansowanie ze środków PO RYBY 2014 – 2020**.

Wysokość środków w budżecie wynika z danych wskazujących na zależność od rybactwa obszaru, tj. liczby osób zatrudnionych w sektorze oraz wartości połowów. Została ona określona zgodnie z zasadami załącznika do Regulaminu konkursu na wybór LSR.

Podział środków w budżecie ograniczony był zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 1303/2013 oraz w zasadach konkursu na wybór LSR. **Jak wynika z regulaminu konkursu, strategię finansowane ze środków EFMR muszą przeznaczyć co najmniej połowę budżetu na realizację wskaźników związanych z tworzeniem i utrzymaniem miejsc pracy** (taka interpretacja, wbrew literalnemu postanowieniu regulaminu konkursu, została wskazana przez Instytucję Zarządzającą w odpowiedziach udzielanych w trakcie trwania naboru wniosków na wybór LSR). W praktyce oznacza to, że **na realizację przedsięwzięć, w ramach których adekwatnym wskaźnikiem jest utrzymanie istniejących lub utworzenie nowych miejsc pracy, należy przeznaczyć co najmniej 50% środków LSR**. Tak też uczyniła SRLGD, w związku z czym cel ogólny 1 konsumuje ponad 50% dostępnego budżetu. Tylko bowiem w ramach celu ogólnego 1 adekwatnym wskaźnikiem mierzącym poziom realizacji przedsięwzięć będą wspomniane miejsca pracy. W przypadku pozostałych celów ogólnych przyjmowanie takiego wskaźnika byłoby zabiegiem sztucznym (np. w przypadku interwencji związanych z ochroną środowiska albo poprawą publicznie dostępnej infrastruktury oczywistym jest, że nie chodzi o tworzenie miejsc pracy).

Podział wnioskowanej kwoty na realizację LSR pomiędzy poszczególne cele i przedsięwzięcia został dokonany w Planie Działania (poprzedni rozdział oraz załącznik do wniosku o wybór LSR) i w tym miejscu nie będzie powielany. Należy jednak wskazać, że **budżet LSR jest bardzo ściśle powiązany z celami strategii oraz ze wskaźnikami mierzącymi poziom ich realizacji**. Przeznaczona przez SRLGD kwota na realizację danego celu jest **proporcjonalna do wartości docelowych wskaźników**. LGD w szczególności przyjęła założenia wskazujące jak przeciętnie jedna operacja przyczyni się do osiągnięcia określonej liczby wskaźników. Można to prześledzić dzieląc kwotę przeznaczoną w danym okresie przez wartość wskaźnika w danym okresie. I tak, w przypadku operacji polegających na dywersyfikacji zatrudnienia SRLGD założyło, że jedna operacja generować będzie określoną liczbę miejsc pracy (utrzymanych lub zachowanych), a każde miejsce pracy związane jest z określonymi kosztami, wynoszącymi od kilkudziesięciu do kilkuset tysięcy złotych. Koszt utworzenia jednego miejsca pracy ma wartość szacunkową, ale mnożąc taką hipotetyczną wartość przez liczbę miejsc pracy, którą w danym okresie w ramach danego celu SRLGD zamierza osiągnąć, ustalono „zapotrzebowanie” na środki w budżecie LSR⁵¹. Wartość hipotetycznej operacji została ustalona biorąc pod uwagę specyfikę danych przedsięwzięć: oczywistym jest, że inwestycje w infrastrukturę turystyczną będą bardziej kosztowne niż szkolenia (dlatego dla tych pierwszych operacji przyjęto średni udział środków z LSR w operacji na poziomie 300.000 zł, a dla szkoleń kilkadziesiąt tysięcy, w zależności od tematyki i uczestników).

Kwoty na realizację LSR wskazane w Planie Działania wyrażone zostały w złotych przy zastosowaniu indykatywnego kursu euro tj. 1 euro = 4 PLN. Mając na uwadze fakt, iż kwoty na realizację Lokalnych Strategii Rozwoju wskazane w umowie o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność zostały wyrażone w euro. Kwotę dostępnej alokacji w ramach danego naboru, wyrażoną w zł wylicza się według aktualnego arkusza dostępnych alokacji dla Rybackich Lokalnych Grup Działania, który jest sporządzany na podstawie Arkusza Kalkulacyjnego Programu Operacyjnego „Rybackie i Morze”, według aktualnego kursu euro. Szczegółowy podział środków na dane cele oraz przedsięwzięcia odzwierciedla natomiast

⁵¹ Przyjęte przez SRLGD szacunki dotyczące przełożenia kosztów operacji na miejsce pracy są optymistyczne (1 miejsce pracy na maks. 100 lub 200 tysięcy złotych dofinansowania). W opracowaniu ewaluacyjnym „Wpływ projektów realizowanych w ramach RPO WK-P na lata 2007-2013 na zatrudnienie w województwie kujawsko-pomorskim” wskazano na badania, z których wynika, że utworzenie 1 miejsca pracy to koszt niejednokrotnie wynoszący kilkaset tysięcy złotych. Raport dostępny pod adresem: https://www.ewaluacja.gov.pl/Wyniki/Documents/1_234.pdf

aktualny harmonogram planowanych naborów wniosków o udzielenie wsparcia na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

2. BUDŻET A CELE LSR

Jednocześnie konstrukcja budżetu pokazuje, że realizacja LSR jest bardzo silnie nastawiona na uwzględnienie **interesów rybackich** (stąd bardzo duża kwota zarezerwowana na przedsięwzięcia realizowane w ramach celu ogólnego nr 1), w szczególności na działania poprawiające lokalny rynek pracy. Wskazano bowiem, że dwoma filarami lokalnej gospodarki są sektor rybacki i turystyka. Oba te sektory zostały uwzględnione w ramach celu ogólnego nr 1, stąd duży procent środków przeznaczony na operacje realizowane w ramach tych celów. **Nieco mniejsza kwota została zarezerwowana na działania dotyczące utrzymania i poprawy stanu środowiska.** Należy w tym miejscu zauważyć, że podejmowane działania nie będą jednocześnie mocno ingerować w lokalną przyrodę. Przyroda na obszarze jest bowiem ważnym atutem, ale nie jest osią niniejszej LSR i PO RYBY 2014 – 2020. Jeżeli natomiast chodzi o **trzeci cel główny LSR, to jest on bardzo ważnym elementem strategii i odpowiada na wiele potrzeb zgłaszanych przez lokalną społeczność w trakcie konsultacji społecznych.** Dlatego zarezerwowano na niego większą niż w przypadku celu nr 2 kwotę.

3. BUDŻET A SPOSOBY ROZDYSPONOWANIA ŚRODKÓW

Odnosząc się z kolei do systematyki podziału środków przyjętej w rozporządzeniu nr 1303/2013, zgodnie z którą sporządzono tabelę stanowiącą załącznik do LSR, należy zauważyć, że najistotniejszym działaniem w budżecie jest Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013). W jej ramach największa kwota zostanie rozdysponowana w ramach naborów, a w razie gdy wnioskodawcy nie będą zainteresowani realizacją operacji, które w ocenie SRLGD są istotne dla rozwoju lokalnego – Stowarzyszenie skorzysta z formuły operacji własnych LGD. Ponadto SRLGD zamierza realizować projekty współpracy, ale stanowić będą one jedynie uzupełnienie kluczowych działań podejmowanych w związku z realizacją LSR. Ponadto Stowarzyszenie zarezerwowało w sumie 15% budżetu LSR na koszty związane ze swoim funkcjonowaniem i aktywizacją mieszkańców. Do dnia zakończenia prac nad LSR, ze względu na brak rozporządzenia o wdrażaniu LSR, nie było jasne, jaki będzie maksymalny poziom środków, jakie SRLGD będzie mogło przeznaczyć na tego rodzaju wydatki, dlatego Stowarzyszenie przyjęło maksymalny poziom z poprzedniego okresu programowania.

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe
Realizacja LSR	9 130 000 / 83 %
Współpraca	220 000 / 2 %
Koszty bieżące/funkcjonowanie	1 650 000 / 15 %
razem	11 000 000 / 100%

ROZDZIAŁ IX PLAN KOMUNIKACJI

W trakcie realizacji LSR Stowarzyszenie planuje utrzymywać stały kontakt z lokalną społecznością, informując ją o kolejnych etapach wdrażania LSR oraz uzyskując informacje na temat społecznego odbioru działań podejmowanych przez Stowarzyszenie. Proces komunikacji jest niezwykle istotny i w naturalny sposób wiąże się z procesem monitoringu i ewaluacji realizacji LSR. Plan komunikacji został w formie tabelarycznej przedstawiony w załączniku do LSR. W niniejszym rozdziale zostaną przytoczone natomiast w formie opisowej najważniejsze informacje na temat polityki informacyjnej Stowarzyszenia i komunikacji z lokalną społecznością w trakcie wdrażania LSR.

1. GŁÓWNE CELE DZIAŁAŃ KOMUNIKACYJNYCH.

Proces komunikacji Stowarzyszenia z lokalną społecznością został zaplanowany, by osiągnąć kilka celów i jednocześnie uniknąć błędów, jakie popełniały LGD i LGR w perspektywie finansowej 2007-2013. Przede wszystkim celem komunikacji jest rozpowszechnienie wśród lokalnej społeczności, a zwłaszcza wśród potencjalnych wnioskodawców, informacji na temat LSR i zasad uzyskania dofinansowania do realizacji operacji. Praktyka wdrażania LSROR przez LGR pokazała, że wiele kontrowersji i negatywnych emocji dookoła podmiotów wdrażających strategię wynikało z niedoinformowania wnioskodawców, mało precyzyjnych kryteriów i nieprzyjaznych procedur aplikowania o dofinansowanie. Właściwie skonstruowany proces komunikacji Stowarzyszenia z mieszkańcami obszaru pozwoli ograniczyć ten problem. **Dlatego szereg działań podejmowanych przez Stowarzyszenie w ramach Planu Komunikacji, zwłaszcza na początku wdrażania LSR oraz przed naborami służyć ma przybliżeniu zasad ubiegania się o dofinansowanie.** Taki cel ma pierwsza kampania informacyjna realizowana po zawarciu umowy ramowej, jak również działania informacyjne przed każdym naborem oraz podejmowane każdego roku w okresie letnim. Działania w okresie letnim służyć będą także zebraniu opinii na temat wdrażania LSR.

Inny cel mają natomiast przewidziane w Planie Komunikacji działania informacyjne związane z podsumowaniem wyników realizacji LSR. Chodzi o kampanię na półmetku realizacji LSR w ramach realizacji procesu ewaluacji LSR. **Celem tych działań jest uzyskanie informacji zwrotnej o ocenie funkcjonowania Stowarzyszenia i wdrażania LSR** wśród lokalnej społeczności, w tym grupy defaworyzowanej i rybaków. Umożliwi to poprawienie tych elementów wdrażania strategii, które są źle oceniane przez jej adresatów. Wybrane metody komunikacyjne (ankiety, konferencja z aktywnym udziałem uczestników) zakładają czynny udział wnioskodawców i mieszkańców obszaru LSR oraz przekazywanie przez nich istotnych wskazówek na temat zmian, jakie przeprowadzić powinno Stowarzyszenie w swoich dokumentach, procedurach i kryteriach

Nieco inny cel będzie miała kampania informacyjna, która zostanie przeprowadzona na zakończenie realizacji strategii. Ma ona pomóc określić cele Stowarzyszenia po zakończeniu wdrażania LSR. Przeprowadzenie wśród mieszkańców ankiety oraz konferencji, w trakcie której przeprowadzone zostaną panele dyskusyjne poświęcone problemom sektora rybackiego na obszarze oraz sytuacji grupy defaworyzowanej **pozwoli Stowarzyszeniu przygotować „pomysł na siebie” po zakończeniu perspektywy 2014 – 2020.**

2. DZIAŁANIA KOMUNIKACYJNE ORAZ ODPOWIADAJĄCE IM ŚRODKI PRZEKAZU.

Dołączony do LSR załącznik pt. Plan Komunikacji zawiera określenie głównych działań komunikacyjnych podejmowanych przez Stowarzyszenie w ramach wdrażania LSR. Jego postanowienia w tym miejscu nie będą powielane. Należy jednak zauważyć, że **wybór środków przekazu nie jest przypadkowy.** Przede wszystkim Stowarzyszenie nie chce powielać rozwiązań stosowanych przez wiele LGD i LGR w perspektywie finansowej 2007 – 2013, polegających na wyborze drogiej komunikacji, które nie trafiały do adresatów istotnych z punktu widzenia wdrażania strategii. Korzystanie np. z ogólnopolskich portali lub czasopism jest rozwiązaniem kosztownym a informacja trafia do odbiorców, którzy albo nie są zainteresowani realizacją operacji w ramach LSR, albo nie mogą, ze względu na przepisy prawa, z takiej pomocy skorzystać⁵². Dlatego Stowarzyszenie zdecydowało, że w działaniach mających na celu rozpowszechnienie informacji o warunkach uzyskania dofinansowania, **skorzysta z mediów lokalnych (tradycyjnych i elektronicznych):** lokalna prasa,

⁵² Do podobnych wniosków doszli autorzy raportu „Badanie efektów działań informacyjnych i promocyjnych na temat Funduszy Europejskich dla społeczeństwa oraz analiza społecznego odbioru tych działań. Edycja 2014 – raport z badania. Opracowany przez firmę Realizacja Sp. z o.o. na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju. Raport dotyczy zagadnienia szerszego niż polityka informacyjna LGD, jednak wiele z wniosków zawartych w tym raporcie można zastosować bezpośrednio do strategii komunikacyjnej LGD, dlatego Stowarzyszenie wykorzystało konkluzji zawartych w tym Raporcie.

portale informacyjne o tematyce regionalnej) oraz z **biuletynów informacyjnych jednostek samorządu terytorialnego**. Są to **źródła informacji popularne wśród grup docelowych LSR, potencjalnych wnioskodawców a zwłaszcza rybaków**. Dodatkowo umieszczenie przez Stowarzyszenie informacji w biuletynach wydawanych przez jednostki samorządu terytorialnego podkreśli rangę przekazywanego komunikatu. Tego typu publikacje przechodzą w gospodarstwach domowych z rąk do rąk, dlatego również zasięg ich oddziaływania jest większy niż ulotki informacyjnej lub komunikatu w prasie. Na popularność takich źródeł informacji wskazywali także uczestnicy konsultacji społecznych.

Stowarzyszenie w procesie komunikacji zamierza **wykorzystać także własną stronę internetową, na której publikować będzie informacje istotne dla potencjalnych beneficjentów**. Strona będzie regularnie aktualizowana. **Stowarzyszenie planuje również nawiązać współpracę z lokalnymi grupami działania**, które realizować będą swoje strategie na obszarze pokrywającym się z obszarem LSR. Na stronach internetowych takich grup mogłyby (na zasadzie wzajemności) znajdować się podstawowe informacje na temat naszej LSR oraz operacji, jakie mogą uzyskać w jej ramach wsparcie. Wymaga to oczywiście nawiązania współpracy z LGD, ale korzyści dla grup i obszaru będą bezsporne. Dzięki temu wnioskodawcy, których operacje nie będą mogły zostać sfinansowane ze środków danej LGD z powodu tzw. „linii demarkacyjnej” między funduszami, zostaną poinformowani o możliwości złożenia wniosku w ramach naboru przeprowadzonego przez drugą grupę. **Jest to rozwiązanie w innowacyjne, gdyż w poprzedniej perspektywie finansowej taka współpraca między LGD a LGR praktycznie nie występowała**. Wymaga ono jednak współpracy z innymi LGD, dlatego nie zostało wpisane do Planu Komunikacji, jako obligatoryjne działanie.

Ze względu na fakt, że grupą docelową LSR są przede wszystkim rybacy, a **grupą defaworyzowaną osoby w wieku 50+ oraz wchodzące dopiero na rynek pracy**, wybrano odpowiednie dla tych grup sposoby przekazywania informacji. Dlatego działania komunikacyjne LGD nie będą prowadzone wyłącznie w Internecie, co ograniczałoby szansę na skuteczne dotarcie z przekazem do tych osób. Istotnym aspektem działań komunikacyjnych będą rozmowy z potencjalnymi wnioskodawcami w trakcie dyżurów pracowników Biura, wydzielonych paneli dyskusyjnych dotyczące problemów sektora rybackiego w trakcie konferencji organizowanych w ramach realizacji Planu Komunikacyjnego). W Planie komunikacyjnym przewidziano specjalne działania adresowane wyłącznie do tych grup (wspomniane panele dyskusyjne, ankiety tematyczne).

Jeżeli zaś chodzi o te działania podejmowane przez Stowarzyszenie w ramach Planu Komunikacyjnego, które zakładają uzyskanie od lokalnej społeczności informacji dotyczących wdrażania LSR, to istotne będą tutaj **konferencje i panele dyskusyjne**, w trakcie których zainteresowane podmioty będą mogły przedstawić swoje oczekiwania i pomysły mogące poprawić wdrażanie LSR. Stowarzyszenie zakłada, że przynajmniej w niektórych konferencjach wezmą udział przedstawiciele Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego, co podniesie rangę takich wydarzeń a jednocześnie zachęci mieszkańców obszaru LSR i potencjalnych wnioskodawców do aktywnego udziału. **W ramach tych konferencji i spotkań przewidziane będą specjalne panele adresowane do rybaków oraz grupy defaworyzowanej w ramach LSR.**

3. WSKAZANIE GŁÓWNYCH ADRESATÓW DZIAŁAŃ KOMUNIKACYJNYCH.

Działania realizowane w ramach Planu Komunikacyjnego są adresowane w pierwszej kolejności do potencjalnych wnioskodawców. Szczególną rolę wśród nich odgrywają rybacy i przedstawiciele grupy defaworyzowanej. Grupa defaworyzowana została zdefiniowana w innym miejscu. Jeżeli chodzi o grupę docelową każdego działania, to w przypadku działań komunikacyjnych poprzedzających nabory adresowane do sektora publicznego – ten sektor będzie adresatem działań komunikacyjnych. W przypadku działań adresowanych do przedsiębiorców, również informacje będą w pierwszej kolejności adresowane do nich. **Szczególne działania będą podejmowane wobec rybaków przed naborami o typowo „rybackim” zakresie tematycznym**. Przed takimi naborami zostaną przeprowadzone specjalne spotkania informacyjne, w trakcie których zostaną wyjaśnione zasady ubiegania się o pomoc oraz typowo praktyczne kwestie dotyczące wypełniania wniosków i fiszek projektowych. Również **w przypadku ankiet**, jakie Stowarzyszenie zamierza przeprowadzać na etapie realizacji Planu Komunikacyjnego, zostaną przygotowane **pytania adresowane wyłącznie do rybaków oraz do grupy defaworyzowanej**. Jeżeli chodzi o działania adresowane do **grupy defaworyzowanej: osób w wieku 50+ oraz młodych bezrobotnych (do 35 roku życia)**, to działaniami komunikacyjnym adresowanymi bezpośrednio do nich będą spotkania informacyjne lub dyżury w Biurze.

4. ZAKŁADANE WSKAŹNIKI W OPARCIU O PLANOWANY BUDŻET DZIAŁAŃ KOMUNIKACYJNYCH

Wskaźniki dla poszczególnych działań komunikacyjnych umieszczono w załączniku do LSR. Stowarzyszenie unika deklarowania zrealizowania zawyżonych wskaźników, zwłaszcza jeżeli chodzi o liczbę uczestników spotkań i wypełnionych ankiet. Z doświadczenia Stowarzyszenia wynika, że wielu beneficjentów nie dzieli się własnymi opiniami i przemyśleniami. Do wskaźników Planu Komunikacyjnego został dostosowany budżet adekwatny do tego typu działań.

5. DOCELOWE EFEKTY DZIAŁAŃ KOMUNIKACYJNYCH

Stowarzyszenie zakłada, że działania komunikacyjne przełożą się na konkretne efekty. Mieszkańcy obszaru objętego LSR, rybacy i przedstawiciele grupy defaworyzowanej uzyskają podstawową wiedzę dotyczącą celów LSR i szans, jakie stwarza realizacja tego dokumentu. Ponadto efektem działań komunikacyjnych będzie zwiększone zainteresowanie ubieganiem się o dofinansowanie w ramach naborów wniosków, dzięki czemu w ramach każdego naboru zostaną złożone wnioski przekraczające o co najmniej 5% limit środków finansowych przewidzianych w danym naborze. Aby należycie spełnić cele działań komunikacyjnych i osiągnąć zakładane efekty wybrano adekwatne sposoby komunikacji (por. pkt 2 w tym rozdziale) oraz zaplanowano odpowiedni budżet.

6. ANALIZA EFEKTYWNOŚCI ZASTOSOWANYCH DZIAŁAŃ

Stowarzyszenie po zakończeniu działań komunikacyjnych zaplanowanych w danym roku, dokona badania efektywności stosowanych środków przekazu i zaproponowanych działań komunikacyjnych i. W przypadku gdy efekty te będą niezadowalające (tzn. przede wszystkim zbyt mało wnioskodawców, w stosunku do wartości wskazanej w pkt 5 będzie składać wnioski w naborach), **Zarząd proponuje zmianę sposobów komunikacji**, wprowadzając do Planu Komunikacji stosowne poprawki, mające na celu zwiększenie zainteresowania wnioskodawców przeprowadzonymi naborami. Zostanie to dokonane **na zasadach określonych w załączniku do LSR – Procedura aktualizacji LSR**. W takiej sytuacji zmienione zostaną przede wszystkim metody informacyjne – w kierunku bardziej dynamicznych i powszechnie dostrzegalnych, a w mniejszym stopniu zakładających pogłębiony i rozbudowany przekaz. Jeżeli natomiast nie zostaną osiągnięte wskaźniki założone w Planie komunikacyjnym (np. zbyt mało uczestników, niewiele ankiet) zostaną podjęte działania w celu bezpośredniego dotarcia do adresatów LSR.

7. OPIS SPOSOBU WYKORZYSTANIA W PROCESIE REALIZACJI LSR WNIOSKÓW/OPINII ZEBRANYCH PODCZAS DZIAŁAŃ KOMUNIKACYJNYCH

Wnioski uzyskane w wyniku działań komunikacyjnych, zwłaszcza zgłaszane na konferencjach i spotkaniach postulaty a także wyniki przeprowadzanych ankiet zostaną wzięte pod uwagę i będą stanowić **impuls do podjęcia działań zmierzających do zmiany kryteriów i procedur** (por.: Procedura zmiany kryteriów wyboru) lub **zmiany LSR i jej załączników** (zobacz: Procedura aktualizacji LSR).

8. BUDŻET PLANU KOMUNIKACYJNEGO

Koszty realizacji planu komunikacyjnego finansowane będą ze środków przyznanych na funkcjonowanie LGD i aktywizację (głównie w ramach tego drugiego komponentu). Ocenia się, że koszty nie powinny przekroczyć 220.000 zł.

Bazylika Konkatedralna w Kołobrzegu

ROZDZIAŁ X ZINTEGROWANIE

1. ZGODNOŚĆ I KOMPLEMENTARNOŚĆ LSROR Z INNYMI DOKUMENTAMI PLANISTYCZNYMI

Twórcy LSR uwzględnili fakt, że obok LSR również realizacja innych dokumentów planistycznych będzie wpływała na rozwój obszaru objętego LSR. Dlatego istotna jest komplementarność rozwiązań planistycznych dotyczących gmin objętych LSR i sektorów, które uzyskają wsparcie w ramach niniejszej strategii. Niestety w momencie tworzenia LSR wiele dokumentów planistycznych podlegało aktualizacji lub wygasał ich okres obowiązywania, ze względu na zakończenie okresu planistycznego. Stowarzyszenie wzięło jednak pod uwagę planowane założenia tych dokumentów (w tym kontekście zwłaszcza Strategia Rozwoju Gospodarki Morskiej Województwa Zachodniopomorskiego do 2015 r.). Zaznaczyć przy tym trzeba, że gminy objęte LSR nie opracowały swoich strategii rozwoju.

Kluczowym dokumentem w tym kontekście jest **Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 r.** („SRWZ 2020”) w oparciu o którą formułowano cele LSR i ustalano obszary wsparcia. Należy zauważyć, że twórcy **Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego zwrócili uwagę na podobne co autorzy LSR elementy o potencjale rozwojowym oraz problemy tego obszaru.**

Autorzy SRWZ 2020 zwrócili uwagę na **problem sezonowości zatrudnienia w Województwie**⁵³, któremu w ramach przedsięwzięć realizowanych w ramach celu ogólnego 1 LSR chce przeciwdziałać SRLGD. **Ponadto w SRWZ 2020 wskazano na szereg kluczowych problemów związane z sektorem rybackim, które mają wpływ na sytuację całego województwa**⁵⁴. Wśród nich są dwa problemy, którym działania realizowane w ramach LSR będą przeciwdziałać. Należą do nich restrukturyzacja sektora i ograniczenia połowowe (w celu ograniczenia tego problemu realizowane są przedsięwzięcia w ramach celu ogólnego 1) oraz słaby rozwój produktów turystycznych związanych z rybołówstwem (w tym zakresie planowane są inicjatywy wykorzystujące wodny potencjał obszaru w ramach celu szczegółowego 1.2 oraz poprawa infrastruktury turystycznej w ramach celi ogólnego 3.1.). Komplementarność LSR i SRWZ 2020 obrazuje poniższa tabela

Tabela nr 16: Zestawienie celów Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2020 z przedsięwzięciami planowanymi do realizacji w ramach LSR.

SRWZ 2020 – CELE STRATEGICZNE	LSR – CELE I PRZEDSIĘWZIĘCIA
1.5 Zrównoważony rozwój gospodarki morskiej	Cel szczegółowy 1.1.
1.6 Restrukturyzacja i wspieranie prorynkowych form produkcji rolnej i rybackiej	Przedsięwzięcie 1.1.1.
2.2. Popieranie rozwoju lokalnych produktów i usług	
3.3 Aktywizacja lokalnych ośrodków rozwoju liczących od 20 do 100 tysięcy mieszkańców	Przedsięwzięcie 1.2.3.
4.1. Usuwanie skutków i przeciwdziałanie degradacji środowiska naturalnego	Cel szczegółowy 2.1.
4.2 Zachowanie ochrona i odtwarzanie walorów środowiska naturalnego	
5.2. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych, innowacyjnych i proekologicznych	
5.2 Kształtowanie postaw przedsiębiorczych, innowacyjnych i proekologicznych	Cel szczegółowy 2.2.
6.1. Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnych	Przedsięwzięcie 3.2.1. Przedsięwzięcie 3.2.2. Cel szczegółowy 1.3..
5.8. Współpraca międzynarodowa transgraniczna i regionalna	Cel szczegółowy 1.3.

Drugim dokumentem strategicznym, z którym zgodna jest LSR jest przywoływana wcześniej „**Strategia rozwoju Nadmorskiego Obszaru Funkcjonalnego obejmującego Gminę Miasto Kołobrzeg, Gminę Kołobrzeg oraz Gminę Ustronie Morskie**” („SRNOF”) opracowana ze środków EFRR przez ipc Instytut Badawczy oraz Ip Lider Projekt (liderem projektu opracowującego Strategię była Gmina Miejska Kołobrzeg a partnerami gmina wiejska Kołobrzeg oraz gmina Ustronie Morskie). Jest to dokument powstały w celu realizacji ponadlokalnych, wspólnych działań rozwojowych,

⁵³ Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 r., s 12.

⁵⁴ Tamże, s. 44.

wychodzących poza granice jednej gminy. Twórcy LSR zadbali, by nasza strategia korespondowała w maksymalnym stopniu z tym dokumentem. Łatwo dostrzec związek między celami strategicznymi SRNOF a celami ogólnymi LSR. Cel strategiczny I SRNOF („Zachowanie wysokiej jakości ochrony środowiska i zachowanie walorów przyrodniczych”), a zwłaszcza cele operacyjne 1.1. i 1.2. korespondują z celem ogólnym nr 2 LSR. Do celu strategicznego nr II SRNOF („Kształtowanie oferty turystycznej obszaru funkcjonalnego”), a zwłaszcza celu operacyjnego nr 2.2. SRNOF nawiązuje z kolei przedsięwzięcie 1.2.1 LSR, którego istotą jest wykorzystanie wodnego potencjału obszaru LSR oraz przedsięwzięcia, które będą realizowane w ramach celu szczegółowego 3.1. LSR. Wspomniany cel szczegółowy 3.1. LSR wpisuje się również w cel strategiczny nr IV SRNOF („Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej”). Z kolei cel ogólny nr 1 LSR realizuje w pełni założenia celu strategicznego nr V SRNOF („Wzmacnianie kapitału ludzkiego oraz rozwój przedsiębiorczości”), gdyż w ramach celu ogólnego nr I LSR zaplanowano zarówno wspieranie rybackich start – upów, ale również szkolenia dla grupy defaworyzowanej.

Kolejnym dokumentem strategicznym, z którym jest zgodna LSR jest „**Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020**” (SZRWRiR 2012 – 2020) przyjęta przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi⁵⁵. W szczególności cele i przedsięwzięcia niniejszej strategii korespondują z priorytetem 1.2 SZRWRiR 2012 2020 (Zwiększenie zatrudnienia mieszkańców bez konieczności zmiany miejsca zamieszkania. Podejmowane w ramach LSR inicjatywy nastawione są na tworzenie i utrzymanie miejsc pracy oraz walkę z niekorzystnymi tendencjami migracyjnymi. Przedsięwzięcia podejmowane w związku z realizacją LSR w ramach celu ogólnego nr 1 są natomiast spójne z priorytetami 3.1. i 3.2. SZRWRiR 2012 – 2020, które wskazują na konieczność rozwoju lokalnych rynków zbytu oraz działalności w zakresie rolnictwa i rybactwa. Przedsięwzięcie 1.1.1. jest inspirowane priorytetem 4.4. SZRWRiR, przy czym działania promujące lokalne produkty realizowane będą przede wszystkim na rynku lokalnym. Natomiast cel ogólny 2 niniejszej LSR i realizowane w jego ramach przedsięwzięcia są spójne i inspirowane założeniami priorytetów 5.1. i 5.2. SZRWRiR 2012 – 2020. Działania podejmowane w ramach niniejszej LSR zmierzające do poprawy stanu wód i brzegów mają szczególne znaczenie dla realizacji priorytetu 5.1.

2. OPIS SPOSOBU INTEGROWANIA RÓŻNYCH SEKTORÓW, PARTNERÓW, ZASOBÓW CZY BRANŻ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W CELU KOMPLEKSOWEJ REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ.

Zintegrowany charakter LSR ma także drugi wymiar, polegający na pogodzeniu i połączeniu interesów różnych grup społecznych w ramach realizacji strategii. W tym kontekście istotnym elementem zintegrowania LSR na etapie prac przygotowawczych był udział przedstawicieli różnych sektorów i branż gospodarczych w procesie konsultacji społecznych, co zostało opisane w **Rozdziale II**.

Na etapie wdrażania LSR zintegrowanie osiągnięte zostanie na kilku poziomach. Po pierwsze sposób rozdysponowania środków LSR został tak zaprojektowany, aby sukces poszczególnych naborów był wzmacniany odpowiednią polityką komunikacyjną (por. **Plan Komunikacji**). Przed każdym naborem LGD podejmie szereg działań zmierzających do zwiększenia zainteresowania naborami wśród potencjalnych beneficjentów. Realizacja zadań z zakresu aktywizacji wspierać będzie z kolei przedsięwzięcia związane z tworzeniem miejsc pracy (szkolenia pracowników zatrudnionych u beneficjentów, którzy otrzymali dofinansowanie w ramach innych przedsięwzięć).

Realizacja LSR integruje kilka branż lokalnej gospodarki. W ramach realizacji LSR planuje się bowiem realizację przedsięwzięć, z których skorzystać będą mogły różnego rodzaju podmioty, a sukces i działania beneficjentów z jednej grupy przełożą się na poprawę sytuacji innych branż.

W przedsięwzięciach realizowanych w ramach celu szczegółowego 1.1. planuje się wzajemne powiązanie interesów różnych branż: handlowcy w ramach targów rybnych zapewnią popyt na lokalną rybę, oferując ją w krótkim łańcuchu sprzedaży sektorowi gastronomicznemu, branża gastronomiczna wykorzysta takie produkty oferując je w swoim menu. Działanie te zwiększą popyt na ryby na rynku lokalnym., Przełoży się to na poprawę sytuacji rybaków. Bogata oferta kulinarna lokali gastronomicznych oferujących w menu ryby wpłynie korzystnie na ruch turystyczny i branżę hotelarską, ponieważ obszar zyska dodatkowy atut w oczach turystów,. Dzięki temu realizacja przedsięwzięć nie będzie od siebie „oddzielona”, a sukces jednego przedsięwzięcia, którego naturalnym beneficjentem jest jedna grupa interesu, przekuje się na poprawę sytuacji innych grup.

Również cel szczegółowy 1.2. jest celem, w ramach którego realizowane przedsięwzięcia w sposób spójny i kompleksowy, z użyciem różnych metod i zaangażowaniem różnych sektorów i partnerów, adresują zidentyfikowaną w analizie SWOT potrzebę i zapewniając odpowiednią sekwencję interwencji planowanych do przeprowadzenia w ramach realizacji LSR. W ramach celu 1.2. planuje się wykorzystanie różnych metod: zarówno działań aktywizacyjnych (w tym operacji własnych

⁵⁵ Strategia dostępna pod adresem: <http://www.minrol.gov.pl/pol/Informacje-branzowe/Strategia-zrownowazonego-rozwoju-wsi-rolnictwa-i-rybactwa-na-lata-2012-2020/Dokumenty-analizy>.

LGD) realizowanych w ramach przedsięwzięcia 1.2.3. jak i konkursów (przedsięwzięcia 1.2.1. i 1.2.2.). Adresatem przedsięwzięć w ramach tego celu szczegółowego są przede wszystkim rybacy, ale także inne branże (firmy szkoleniowe) lub sektory (sektor publiczny, który może prowadzić działania aktywizujące i doszkalające pracowników). Działania realizowane w ramach tego celu szczegółowego związane są ze zidentyfikowanymi w analizie SWOT atutami turystycznymi obszaru, ale również z zagrożeniami w postaci migracji zarobkowej i problemami w stabilności dochodów rybaków. Działania te również dotyczą następujących potrzeb obszaru: stworzenia stabilnych i trwałych miejsc pracy.

Kompleksowe podejście widać również w ramach celu szczegółowego 2.1., gdzie **planuje się etapową sekwencję interwencji**: począwszy od uprzątnięcia brzegów, po ich urządzenie a następnie zabezpieczenie efektów interwencji i ochronę przed zanieczyszczeniami i kłusownikami. Ta sekwencja adresowana jest w kierunku zidentyfikowanej potrzeby – utrzymania środowiska naturalnego na obecnym poziomie, jako dobra wpływającego na sytuację gospodarczą obszaru i jakość życia mieszkańców. Dzięki temu pogodzono interesy sektora publicznego (władającego wodami płynącymi), rybaków (wykorzystujących gospodarczo wody), służb mundurowych (utrzymanie porządku i czystości) i środowisk ekologicznych. Należy także zwrócić uwagę, że **w przypadku kryteriów obowiązujących w ramach tego celu ogólnego premiuje się komplementarność interwencji** (wnioskodawca wykazuje, w jaki sposób jego operacja będzie wspierać lub korzystać z efektów innych inwestycji i działań). Sukces tego celu jest współzależny od działań podejmowanych w ramach celu szczegółowego 2.2.

W ramach celu szczegółowego zintegrowano interesy rybaków (poprzez inwestycje i inicjatywy kulturalne związane ze środowiskiem wodnym i rybactwem), sektora publicznego (dzięki inwestycjom w infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną na brzegach rzek, stawów, jezior) oraz organizacji społecznych i firm, które są zainteresowane utrwaleniem historii i tradycji lokalnych, zwłaszcza związanych z rybactwem.

Na koniec należy zauważyć, że twórcy LSR chcieli, by **operacje realizowane przez beneficjentów pozytywnie wpływały nie tylko na sytuację podmiotu, który otrzyma dofinansowanie, ale także na cały sektor rybacki funkcjonujący na obszarze**. Z tego powodu w ramach celu szczegółowego 1.1. przyjęto przedsięwzięcia i **kryteria wyboru operacji, które pozwolą zwiększyć popyt na rybę z lokalnych połowów lub hodowli**. Premiowani będą beneficjenci, którzy wykażą, że w ramach realizacji operacji będą nabywali ryby pochodzące od lokalnych hodowców.

Na koniec należy zauważyć, że twórcy LSR chcieli, by **operacje realizowane przez beneficjentów pozytywnie wpływały nie tylko na sytuację podmiotu, który otrzyma dofinansowanie, ale także na cały sektor rybacki funkcjonujący na obszarze**. Z tego powodu w ramach celu szczegółowego 1.1. przyjęto przedsięwzięcia i kryteria wyboru operacji, które pozwolą zwiększyć popyt na rybę z lokalnych połowów lub hodowli.

ROZDZIAŁ XI

MONITORING I EWALUACJA

Prawidłowe funkcjonowanie Stowarzyszenia (Biura i jego organów) a także podejmowanych w związku z realizacją LSR działań jest niezwykle istotne dla osiągnięcia zamierzonych przez Stowarzyszenie celów. W tym procesie ważne jest gromadzenie różnego rodzaju danych (monitoring) a następnie poddawanie ich ocenie i wyciąganie właściwych wniosków (ewaluacja). Dzięki temu dwustopniowemu procesowi Stowarzyszenie będzie w stanie na bieżąco obserwować wdrażanie strategii, reagując na niepokojące sygnały związane np. z groźbą niesięgnięcia założonych wskaźników. Proces ten został opisany w niniejszym rozdziale.

1. MONITORING FUNKCJONOWANIA LGD I WDRAŻANIA LSR.

Prowadzenie przez LGD monitoringu polega na gromadzeniu danych dotyczących istotnych aspektów wdrażania LSR i funkcjonowania Stowarzyszenia. Dane te zbiera Biuro. Jeden z pracowników Biura, zgodnie z zakresem swoich obowiązków pozyskuje dane dotyczące funkcjonowania Rady (liczba posiedzeń, podjętych uchwał, ocenionych operacji, rozpatrzonych protestów), **wykorzystania środków finansowych** (liczba złożonych wniosków o dofinansowanie, liczna operacji wybranych, liczba i kwota zawartych umów o dofinansowanie, kwota wypłaconej pomocy) a także **postępu osiagania wskaźników**. Pracownik Biura pozyskuje te dane od Rady (analizując zgromadzoną dokumentację związaną z jej posiedzeniami) oraz Samorządu Województwa. Uzyskane dane pracownik Biura przekazuje Kierownikowi Biura, który uzupełni je o informacje dotyczące **administracyjnych aspektów funkcjonowania tej komórki organizacyjnej** (punktualność pracowników, terminowość realizacji zadań, aktualność i adekwatność zamieszczanych na stronie internetowej Stowarzyszenia wiadomości), wydatkowanie środków przeznaczonych na funkcjonowanie oraz realizację **zadań związanych z doradztwem i aktywizacją** (analiza wyników ankiet wypełnionych przez wnioskodawców). Dyrektor Biura monitoruje również zmiany w przepisach prawnych istotnych z punktu widzenia wdrażania LSR. Uzyskane w ten sposób informacje Kierownik Biura będzie przekazywał w półrocznym podsumowaniu do Zarządu i Komisji Rewizyjnej

Proces monitoringu danych dotyczących funkcjonowania Stowarzyszenia i wdrażania LSR obrazuje poniższa tabela:

Tabela nr 17: Schemat procesu monitoringu.

Badany element	Organ/podmiot zaangażowany w wykonanie	Metoda wykonania	Czas wykonania pomiar, okręg, którego pomiar dotyczy
Funkcjonowanie Biura LGD	Dyrektor Biura	Analiza dokumentacji Biura (korespondencji, dokumentów zewnętrznych – rejestry spraw i korespondencji) Analiza książki obecności pracowników	Bieżące gromadzenie informacji Przekazywanie informacji do Zarządu i Komisji Rewizyjnej w ramach półrocznych raportów
Funkcjonowanie Rady	Pracownik Biura odpowiedzialny za monitoring (zakres zadań)	Analiza protokołów z posiedzeń Rady Analiza list obecności na posiedzeniach Rady Analiza deklaracji bezstronności	
Wydatkowanie środków dokonywane w związku z funkcjonowaniem LGD	Dyrektor Biura	Analiza dokonanych wydatków i zaciągniętych zobowiązań majątkowych na podstawie rachunków, faktur i umów Zestawianie wydatków dokonanych ze środków PO RYBY 2014 – 2020 z warunkami umowy ramowej oraz kwotą jaką Stowarzyszenie dysponuje na podstawie umów o dofinansowanie	
Prowadzenie strony internetowej LGD.	Dyrektor Biura	Analiza treści informacji zamieszczonych na stronie internetowej	
Zmiany w otoczeniu prawnym	Dyrektor Biura	Analiza zmian w treści przepisów dotyczących wdrażania LSR	
Efekty naborów	Pracownik Biura odpowiedzialny	Analiza dokumentów dotyczących przeprowadzanych naborów (liczba złożonych	

	za monitoring (zakres zadań)	wniosków, liczba operacji wybranych do dofinansowania, liczba złożonych protestów)	
Wykorzystanie środków przeznaczonych na realizację LSR	Wyznaczony pracownik Biura	Analiza informacji uzyskanych od samorządu województwa (dotycząca zawartych umów o dofinansowanie a także złożonych wniosków o płatności zrealizowanych płatności	
Stopień osiągnięcia wskaźników	Wyznaczony pracownik Biura	Analiza informacji uzyskanych od samorządu województwa (dotycząca zawartych umów o dofinansowanie a także złożonych wniosków o płatności zrealizowanych płatności Analiza danych statystycznych	
Społeczna ocena funkcjonowania LGD	Dyrektor Biura	Analiza wyników ankiet Analiza uwag zgłaszanych na spotkaniach informacyjnych	

Uzyskane w wyniku prowadzonego monitoringu informacje zestawiane są przez Zarząd z oczekiwanymi wartościami, które wprost albo w sposób dorozumiany wynikają z treści Planu Działania, regulaminów (np. w przypadku sprawdzania przestrzegania godzin pracy zestawia się informacje wynikające z książki obecności z przyjętym systemem czasu pracy, wyniki ankiet mierzących poziom doradztwa porównuje się z oczekiwanymi wynikami). **Jeżeli wynik monitoring wskaże niepokojące tendencje (np. niski poziom realizacji wskaźników przy dużym zaangażowaniu środków finansowych, niewielki udział wnioskodawców w naborach itp.) Zarząd podejmie działania mające na celu zmianę tej sytuacji.** Może się to wiązać np. ze zmianą kryteriów wyboru operacji lub aktualizacją treści LSR (Procedura zmiany kryteriów wyboru operacji, Procedura aktualizacji LSR).

2. EWALUACJA FUNKCJONOWANIA LGD I WDRAŻANIA LSR.

Ewaluacja, w odróżnieniu od monitoringu, polega nie tylko na obserwacji istotnych danych dotyczących najważniejszych aspektów związanych z funkcjonowaniem LGD i realizacją LSR, ale także na pracach analitycznych mających na celu odkrycie powiązań na pierwszy rzut oka niewidocznych. Ewaluacja umożliwia zatem podjęcie kompleksowych działań dotyczących poprawy sytuacji, która nie odpowiada oczekiwaniom. Z tego powodu ewaluacja realizacji LSR i funkcjonowania LGD jest tak istotna.

Stowarzyszenie zakłada realizację dwutorowej ewaluacji. Z jednej strony Stowarzyszenie planuje przeprowadzenie ewaluacji w oparciu o pozyskiwane przez siebie informacje (m.in. uzyskane dzięki Procedurze monitoringu, którą opisano wcześniej) – **ewaluacja własna**. Z drugiej strony LGD zamierza wykorzystać doświadczenie i wiedzę podmiotu zewnętrznego, który dokona obiektywnej, niezaangażowanej oceny funkcjonowania LGD i realizacji LSR – **ewaluacja zewnętrzna**.

Pierwszy z opisanych rodzajów ewaluacji (ewaluacja własna) będzie dokonywana przez Zarząd, co **roku**, na podstawie informacji półrocznych raportów Biura opisanych w części dotyczącej monitoringu. Jego efektem będzie opracowanie przez Zarząd rocznego raportu z ewaluacji, który zostanie przekazany do Biura i wszystkich organów Stowarzyszenia oraz będzie przedmiotem dyskusji na Walnym Zebraniu Członków Stowarzyszenia.

Drugi rodzaj ewaluacji (ewaluacja przez podmiot zewnętrzny) dokonywana będzie przynajmniej raz w trakcie realizacji LSR. Stowarzyszenie planuje dokonanie zlecenie takiej ewaluacji nie wcześniej niż w trzecim i nie później niż w czwartym roku wdrażania LSR. Wówczas ewaluator będzie dysponował odpowiednim materiałem faktycznym pozwalającym na kompleksowe wnioski, a LGD będzie mogło zastosować zalecenia w momencie, gdy będzie posiadało jeszcze środki w budżecie na realizację LSR zgodnie z zaleceniami. Wyniki ewaluacji zostaną spisane w Okresowym raporcie z ewaluacji.

Należy podkreślić, że zakresy i kryteria ewaluacji dokonywanej przez Komisję Rewizyjną i podmiot zewnętrzny nie pokrywają się. Ewaluacja własna ma na celu ocenę pojedynczych elementów funkcjonowania LGD. Ma przez to płytszy, ale bardziej dokładny charakter, mogąc stanowić materiał do bieżących poprawek w LSR oraz w mechanizmach funkcjonowania Stowarzyszenia. Ewaluacja dokonywana przez podmiot zewnętrzny ma „głębszy” charakter, jej celem jest zbadanie powiązań pomiędzy poszczególnymi rozwiązaniami proceduralno-instytucjonalnymi, a także ocena kompetencji i wymagań stawianym członkom organów i pracownikom Biura. Dokonanie takiej oceny przez samą LGD byłoby trudne, ze względu na ryzyko nieobiektywnej oceny. Materiał uzyskany dzięki ewaluacji przez zewnętrzny podmiot będzie ewentualnie podstawą do zmian zasadniczych, o charakterze instytucjonalnym. W przypadku obu rodzajów ewaluacji to Zarząd jest organem odpowiedzialnym za wdrożenie zaleceń ewaluacyjnych. Proces ewaluacji funkcjonowania LGD i wdrażania LSR obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 18: Schemat procesu ewaluacji.

Organ/ podmiot zaangażowa ny	Czas wykonania pomiar, okres, którego pomiar dotyczy	Sposób pozyskiwania danych i metoda wykonania ewaluacji	Badany element	Ocena (kryterium i wskaźniki)
FUNKCJONOWANIE LGD				
Zarząd	Czas wykonania: I – II kwartał każdego roku/ Okres objęty oceną: Poprzedni rok kalendarzowy	Analiza półrocznych informacji przekazywanych przez Biuro Analiza innych dokumentów i wyjaśnień członków organów i pracowników Biura związanych z ocenianym elementem (protokoły, uchwały, rejestry itp.)	Funkcjonowanie Biura LGD;	Legalność Terminowość Jakość udzielonego doradztwa
			Funkcjonowanie Zarządu	Legalność
			Wydatkowanie środków przez Stowarzyszenie	Oszczędność, Racjonalność Celowość
Zewnętrzny ewaluator	Czas wykonania: 3 – 4 rok realizacji LSR Okres objęty oceną: Cały okres wdrażania LSR poprzedzający badanie.	Analiza regulaminu Biura, zakresu obowiązków pracowniczych, przepisów dotyczących RLKS Wywiady z pracownikami Biura	Funkcjonowanie Biura LGD	Adekwatność kompetencji i wymagań stawianych pracownikom Biura w stosunku do powierzonych zadań
		Analiza Regulaminu Rady i Procedur Analiza Protokołów Analiza składu Rady Wywiady z członkami Rady	Funkcjonowanie Rady	Racjonalność rozwiązań regulaminowych i Procedur Adekwatność kompetencji i wiedzy członków Rady stosunku do powierzonych zadań
		Analiza Regulaminu Zarządu i Procedur Wywiady z członkami Zarządu	Funkcjonowanie Zarządu	Racjonalność rozwiązań regulaminowych i Procedur
		Analiza listy członków Stowarzyszenia Analiza celów LSR i możliwości wsparcia w ramach RLKS Wywiady z członkami Stowarzyszenia Wywiady z przedstawicielami różnych grup interesu i mieszkańcami obszaru, którzy nie są członkami Stowarzyszenia	Partnerstwo (Struktura członkowska) będące podstawą Stowarzyszenia	Reprezentatywność i adekwatność składu członkowskiego Stowarzyszenia
WDRAŻANIE LSR				
Zarząd	Czas wykonania: I – II kwartał każdego roku/ Okres objęty oceną: Poprzedni rok kalendarzowy	Analiza przepisów dotyczących RLKS i wytycznych Analiza postanowień Procedur i Regulaminów organów	Procedury	Legalność Racjonalność Spójność i niesprzeczność rozwiązań
		Analiza przepisów dotyczących RLKS i wytycznych Analiza kryteriów wyboru operacji Analiza ocen dokonywanych przez członków Rady	Kryteria wyboru operacji	Jednoznaczność

		Analiza harmonogramu realizacji LSR Analiza budżetu LSR Analiza informacji o wykorzystaniu budżetu uzyskanych od samorządu województwa	Wykorzystanie środków przyznanych na realizację LSR	Terminowość realizacji Budżetu Zgodność realizacji Budżetu z harmonogramem
Zewnętrzny ewaluator	Czas wykonania: 3 – 4 rok realizacji LSR Okres objęty oceną: Cały okres wdrażania LSR poprzedzający badanie.	Analiza celów LSR Analiza wskaźników LSR Wywiady z pracownikami Biura, pracownikami Urzędu Marszałkowskiego, członkami rady i beneficjentami analiza przepisów dot. RLKS	Cele realizacji LSR i wskaźniki mierzące poziom osiągnięcia celów LSR	Adekwatność wskaźników do celów
		Analiza celów LSR Analiza przedsięwzięć LSR Wywiady z pracownikami Biura, pracownikami Urzędu Marszałkowskiego, członkami rady i beneficjentami	Realizacja przedsięwzięć w ramach celów LSR	Adekwatność przedsięwzięć do przepisów RLKS i do celów LSR
		Analiza postanowień Planu Komunikacji Analiza działań realizowanych w związku z wdrażaniem Planu Komunikacji Wywiady z pracownikami LGD, członkami Zarządu oraz uczestnikami wydarzeń przeprowadzanych w związku z wdrażaniem Planu Komunikacji	Plan Komunikacji	Adekwatność założeń Planu Komunikacji do celów, jakim ma służyć.

Stowarzyszenie wykorzysta wyniki ewaluacji – w przypadku, gdy **ewaluacja wykaże niekorzystne tendencje, Zarząd podejmie działania mające na celu zmianę tej sytuacji**, dokonując aktualizacji LSR, zmiany kryteriów bądź wystąpi z wnioskiem do zarządu województwa o dokonanie zmiany postanowień umowy ramowej lub jej załączników.

Jednocześnie Zarząd będzie zobowiązany do dokonania analizy zaleceń zawartych w Okresowym raporcie z ewaluacji (przygotowanym przez podmiot zewnętrzny) i w razie potrzeby – zastosowania się do nich. Zarząd będzie zobowiązany do podjęcia działań zmierzających do zmiany LSR, harmonogramu, budżetu, kryteriów lub Procedur, jeżeli ewaluacja wykaże, że zagrożone jest osiągnięcie założonych wskaźników produktu lub rezultatu albo prawdopodobne jest niewykorzystanie w pełni budżetu LSR, a dokonanie zmian w opisanym wyżej zakresie może zapobiec tym negatywnym zdarzeniom.

Wyniki ewaluacji i danych z monitoringu zostaną również wykorzystane w procesie aktualizacji LSR. W przypadku zmian w LSR o kluczowym charakterze, Zarząd zestawia projektowane zmiany z zaleceniami ewaluacyjnymi, by nowe rozwiązania nie stały w sprzeczności z istotnymi ustaleniami i danymi dotyczącymi wdrażania LSR.

ROZDZIAŁ XII

STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Stowarzyszenie dokonało analizy wpływu, jaki może wywierać realizacja LSR na środowisko. W szczególności SRLGD zbadało LSR pod kątem spełnienia kryteriów kwalifikujących ten dokument do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.).

Należy zauważyć, że obszar objęty LSR położony jest na cennych przyrodniczo terenach, a niektóre cele i przedsięwzięcia są bezpośrednio związane z aspektami środowiskowymi. Jednak w ramach LSR nie będą realizowane operacje, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko. Również „natężenie” wsparcia przyznawanego za pośrednictwem LSR oraz jego charakterystyka (w ramach RLKS nie będą dofinansowywane duże projekty infrastrukturalne) wyklucza możliwość głębszych ingerencji w środowisko naturalne. Jeżeli można mówić o jakimś wpływie realizacji LSR na środowisko, to będzie on bez wątpienia pozytywny – kryteria wyboru operacji premiuje rozwiązania prośrodowiskowe, a kilka przedsięwzięć dotyczy uporządkowania obszaru, zwalczania zanieczyszczeń i kłusownictwa.

Aby jednak dopełnić wszelkich formalności, SRLGD wystąpiła w dniu 5 listopada 2015 r. do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z pytaniem dotyczącym obowiązku poddania LSR ocenie oddziaływania na środowisko. W odpowiedzi na pismo SRLGD, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska pismem z dnia 20 listopada 2015 r. (wysłanym w dniu 1 grudnia 2015 r.) znak WOPN.-OS.410.297.2015.AM uznał, że biorąc pod uwagę planowane cele, specyfikę LSR oraz całokształt przepisów, nie zachodzi potrzeba przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla naszej LSR.

Bibliografia:

1. „Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014” dla poszczególnych gmin objętych LSR.
2. „Poradnik dla LGD w zakresie tworzenia LSR” opracowany w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (wyd. III).
3. „Planowanie rozwoju lokalnego z udziałem społeczności” - publikacja w ramach projektu Decydujmy Razem i dostępna pod adresem: http://www.decydujmyrazem.pl/files/Publikacja_1.pdf
4. „W 60 praktyk dookoła partycypacji” – publikacja przygotowana w ramach projektu Decydujmy Razem i dostępna pod adresem: http://decydujmyrazem.pl/files/1_w_60_praktyk_publicacja_www.pdf
5. „Strategia rozwoju Nadmorskiego Obszaru Funkcjonalnego obejmującego Gminę Miasto Kołobrzeg, Gminę Kołobrzeg oraz Gminę Ustronie Morskie” dostępna pod adresem: <http://eregion.wzp.pl/sites/default/files/0strategia-ksof-27.02.2014.pdf>
6. „Rocznik Gospodarki Morskiej 2014 r”. opracowany przez Urząd Statystyczny w Szczecinie.
7. „Raport o rybackości obszaru SRLGD „Morze i Parsęta” na potrzeby tworzenia LSR” – opracowanie Morskiego Instytutu Rybackiego na zlecenie SRLGD.
8. Opracowanie ewaluacyjne „Wpływ projektów realizowanych w ramach RPO WK-P na lata 2007-2013 na zatrudnienie w województwie kujawsko-pomorskim”.
9. „Strategia-zrownowazonego-rozwoju-wsi-rolnictwa-i-rybactwa-na-lata-2012-2020”.
10. „Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 r”.
11. „Raport z wykonania badania ewaluacyjnego umów o warunkach i sposobie realizacji lokalnej strategii rozwoju obszarów rybackich oraz działań informacyjno-promocyjnych i szkoleniowych Instytucji Zarządzającej PO RYBY 2007 – 2013” przygotowanego na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi przez firmę Agrotec Polska Sp. z o.o.
12. Informacja o wynikach kontroli NIK: „Wykonywanie lokalnych strategii rozwoju obszarów rybackich” dostępna pod adresem: <https://www.nik.gov.pl/plik/id,8454,vp,10541.pdf>.